

IV

(Teave)

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT JA ASUTUSTELT

EUROOPA KOMISJON

Euroopa Liidu suunised riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades aastateks 2014–2020

(2014/C 204/01)

SISUKORD

	Lk
I OSA ÜLDSÄTTED	4
1. peatükk. Sissejuhatus	4
2. peatükk. Reguleerimisala ja mõisted	7
2.1. ÜPP ja maaelu arengu poliitika mõju reguleerimisalale	7
2.2. Kohaldamisala	8
2.3. Põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades kohaldatavad horisontaaleeskirjad ja abivahendid	10
2.4. Mõisted	11
2.5. Teatamisele kuuluv abi	17
3. peatükk. Ühised hindamis põhimõtted	18
3.1. Panus ühise eesmärgi saavutamisse	19
3.2. Vajadus riigi sekkumise järele	20
3.3. Abi asjakohasus	21
3.4. Abi ergutav mõju ja vajalikkus	22
3.5. Abi proportsionaalsus	24
3.6. Konkurentsile ja kaubandusele avalduva põhjendamatu negatiivse mõju vältimine	27
3.7. Läbipaistvus	29
II OSA ABI LIIGID	30
1. peatükk. Abi põllumajandustoodete esmatootmise, töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtjatele	30
1.1. Maaelu arengu meetmed	30
1.1.1. Investeeringisabi	30
1.1.1.1. Abi põllumajandusliku esmatootmisega seotud põllumajanduslikes majapidamistes materiaalsesse või immateriaalsesse varasse tehtavateks investeeringuteks	30
1.1.1.2. Investeeringisabi põllumajandusliku majapidamise territooriumil asuva kultuuri- ja looduspärandi säilitamiseks	35
1.1.1.3. Investeeringisabi põllumajanduslike tootmishoonete ümberpaigutamiseks	35
1.1.1.4. Põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega seotud investeeringisabi	36

1.1.2.	Stardiabi noortele põllumajandustootjatele ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamiseks ...	37
1.1.3.	Põllumajanduslike majapidamiste üleandmiseks antav abi	38
1.1.4.	Stardiabi põllumajandussektori tootjarühmadele ja -organisatsioonidele	39
1.1.5.	Põllumajanduse keskkonna- ja kliimavaldkonna ning loomade heaolu valdkonna kohustuste täitmiseks antav abi	40
1.1.5.1.	Põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste täitmiseks antav abi	40
1.1.5.2.	Abi seoses loomade heaolu valdkonnas võetud kohustustega	42
1.1.6.	Abi Natura 2000 aladega seotud ja vee raampoliitika direktiivist tulenevate ebasoodsate tingimuste hüvitamiseks	43
1.1.7.	Looduslikust või muust eripärasest tingitud piirangutega aladele antav abi	44
1.1.8.	Mahepõllumajandusele antav abi	46
1.1.9.	Abi põllumajandustoodete tootjate osalemiseks kvaliteedikavades	47
1.1.10.	Abi tehnilise abi osutamiseks põllumajandussektoris	48
1.1.10.1.	Abi teadmussiirdeks ja teabemeetmeteks	48
1.1.10.2.	Abi nõustamisteenuste kasutamiseks	49
1.1.10.3.	Abi põllumajandusettevõtjate asendusteenuste jaoks	50
1.1.11.	Abi põllumajanduskoostööks	51
1.2.	Riskijuhtimine ja kriisiohjamine	52
1.2.1.	Põllumajandustootmisele või põllumajanduslikele tootmisvahenditele tekkinud kahju hüvitamiseks ja vältimiseks antav abi	53
1.2.1.1.	Loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi	53
1.2.1.2.	Abi loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest tingitud kahju hüvitamiseks	55
1.2.1.3.	Abi loomahaiguste ja taimekahjurite ennetamise, kontrolli ja tõrje kulude ning loomahaiguste ja taimekahjurite tekitatud kahjude hüvitamiseks	56
1.2.1.4.	Hukkunud loomadega seotud abi	58
1.2.1.5.	Kaitsealuste loomade tekitatud kahju korvamiseks antav abi	59
1.2.1.6.	Abi kindlustusmaksete tasumiseks	60
1.2.1.7.	Ühisfondidele rahalise toetusena antav abi	61
1.2.2.	Tootmistegevuse peatamiseks antav abi	62
1.2.2.1.	Tootmistegevuse peatamine looma-, taime- või inimeste tervise huvides, tervishoiu-, eetilistel või keskkonnakaalutlustel	62
1.2.2.2.	Tootmistegevuse peatamine muudel põhjustel	63
1.3.	Muud põllumajandussektori abiliigid	64
1.3.1.	Abi loomakasvatusektorile	64
1.3.2.	Abi põllumajandustoodete müügiedendusmeetmete jaoks	65
1.3.3.	Äärepoolseimatele piirkondadele ja Egeuse mere väikesaartele antav abi	67
1.3.4.	Abi maapiirkondade maakorraldusele	68
1.3.5.	Raskustes olevate ettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antav abi	68
1.3.6.	Põllumajandussektori teadus- ja arendustegevuseks antav abi	69

2. peatükk. EAFRDst või täiendava riikliku rahastamisena kaasrahastatud meetmetena või üksnes riigiabina antav abi metsandussektorile	70
2.1. Investeeringud metsaala arengusse ja metsade elujõulisuse parandamiseks	71
2.1.1. Abi metsastamiseks ja metsamaa loomiseks	72
2.1.2. Abi agrometsandussüsteemide rajamiseks	73
2.1.3. Abi metsapõlengutest, loodusõnnetustest, loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, muudest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, taimekahjuritest ja katasroofidest tingitud metsakahjustuste ennetamiseks ja kõrvaldamiseks	74
2.1.4. Investeeringuabi metsa ökosüsteemide vastupanuvõime ja keskkonnaväärtuse parandamiseks ...	75
2.1.5. Uute metsandustehnoloogiate ning metsasaaduste töötlemise, varumise ja turustamisega seotud investeeringuteks antav abi	75
2.1.6. Abi investeerimiseks metsanduse arendamise, moderniseerimise või kohandamisega seotud taristusse	76
2.2. Abi Natura 2000 metsaaladega seotud ebasoodsate tingimuste hüvitamiseks	77
2.3. Metsakeskkonna- ja kliimateenuste ning metsakaitse eesmärgil antav abi	77
2.4. Abi teadmussiirdele ja teabemeetmetele metsandussektoris	79
2.5. Nõustamisteenuste jaoks antav abi metsandussektoris	79
2.6. Abi koostööks metsandussektoris	79
2.7. Stardiabi metsandussektori tootjarühmadele ja -organisatsioonidele	80
2.8. Metsandussektorile muu abi andmine ökoloogilise, kaitse- ja vabaajategevuse eesmärkidel	81
2.8.1. Abi konkreetseteks metsandusmeetmeteks ja sekkumisteks, mille esmaeesmärk on aidata kaasa metsaökosüsteemi ja elurikkuse või traditsioonilise maastiku säilimisele või taastamisele	81
2.8.2. Abi mullastiku kvaliteedi hoidmiseks ja parandamiseks ning puude tasakaalustatud ja elujõulise kasvu tagamiseks metsandussektoris	81
2.8.3. Looduslike teeradade, maastikuelementide, maastikule iseloomulike vormide ja loomade looduslike elupaikade taastamine ja hooldamine metsandussektoris	82
2.8.4. Abi teede hooldamiseks metsatulekahjude ärahoidmise eesmärgil	82
2.8.5. Õigusaktides reguleeritud loomade metsades tekitatud kahju korvamiseks antav abi	82
2.8.6. Abi metsamajandamiskavade koostamiseks	83
2.9. Põllumajanduse abimeetmetega ühtlustatud abi andmine metsandussektorile	83
2.9.1. Abi metsandussektori teadus- ja arendustegevuseks	84
2.9.2. Abi metsamaa korraldusele	85
3. peatükk. Maapiirkondadele antav abi, mida kaasrahastab EAFRD või mida kaasrahastatakse täiendava riikliku rahastamise vormis	85
3.1. Abi investeerimiseks põllumajandustoodete mittepõllumajandustoodeteks ümbertöötlemisse või puuvilla tootmisesse või mittepõllumajandusliku tegevuse loomisesse ja arendamisse	86
3.2. Abi põhiteenuste ja külauuenduse edendamiseks maapiirkondades	87
3.3. Stardiabi põllumajandusega mitteseotud ettevõtlastegevuseks maapiirkondades	88
3.4. Põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste täitmiseks muudele maahaldajatele ja põllumajandussektoris mittetegutsevatele maapiirkondade ettevõtjatele antav abi	89

3.5.	Natura 2000 aladega seotud ebasoodsate tingimuste hüvitamiseks muudele maahaldajatele antav abi	89
3.6.	Abi teadmussiirde ja teabemeetmete edendamiseks maapiirkondades	90
3.7..	Abi maapiirkondade nõustamisteenustele	90
3.8.	Aktiivsetele põllumajandustootjatele puuvilla või toiduainete kvaliteedikavadega liitumiseks antav abi	91
3.9..	Abi kvaliteedikavaga hõlmatud puuvilla ja toiduainete teavitamis- ja müügiedendusmeetmete jaoks	92
3.10..	Abi koostöö tegemiseks maapiirkondades	92
3.11..	Abi ühisfondide moodustamiseks	94
III OSA	MENETLUSKÜSIMUSED	95
1.	Abikavade kestus ja hindamine	95
2.	Läbivaatamisklausel	96
3.	Aruandlus ja järelevalve	96
4.	Suuniste kohaldamine	96
5.	Ettepanekud asjakohaste meetmete kohta	97
6.	Kehtivuse kaotamine	97

I OSA. ÜLDSÄTTED

1. peatükk. Sissejuhatus

- 1) Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „alusleping“) artikli 107 lõikes 1 on sätestatud järgmine: „Kui aluslepingutes ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust“.
- 2) Siiski võib nimetatud üldkeelust hoolimata olla riigiabi vajalik turutõrgete kaotamiseks, et tagada hästi toimiv ja tasakaalustatud majandus. Seepärast jäetakse aluslepingus võimalus anda riigiabi seoses mitme poliitikaeesmärgiga. Põllumajandus- ja metsandussektoris on siseturuga kooskõlas eelkõige aluslepingu artikli 107 lõike 2 punkti b alusel loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi. Teiseks võib komisjon pidada aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks abi põllumajandus- ja metsandussektori või maapiirkondade arengu soodustamiseks, kui see ei avalda halba mõju kauplemistingimustele.
- 3) Põllumajandussektori eripära arvestades on aluslepingu artiklis 42 siiski sätestatud, et konkurentsieeskirju kohaldatakse põllumajandustoodete tootmise ja nendega kauplemise suhtes ainult Euroopa Parlamendi ja nõukogu määratud ulatuses.
- 4) Käesolevates suunistes sätestab komisjon tingimused ja kriteeriumid, mille alusel võib põllumajandus- ja metsandussektorile ning maapiirkondadele antavat abi pidada siseturuga kokkusobivaks, ning kehtestab kriteeriumid aluslepingu artikli 107 lõikes 3 esitatud tingimustele vastavate piirkondade kindlakstegemiseks. Artikli 107 lõike 2 punkti b alusel antava abi puhul kehtestab komisjon käesolevaga tingimused, et teha kindlaks, kas meede kujutab abi loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks ning kas see tõepoolest kuulub kõnealuse artikli alla.

- 5) Riigiabi andmine põllumajandus- ja metsandussektori ning maapiirkondade majandusliku arengu edendamiseks on sätestatud laiaulatuslikuma ühise põllumajanduspoliitika (edaspidi „ÜPP“) raames. ÜPP raames näeb Euroopa Liit ette põllumajandus- ja metsandussektori ning maapiirkondade toetamist. Kuna abi majanduslik mõju ei sõltu sellest, kas seda rahastab (kas või osaliselt) liit või rahastab liikmesriik üksi, peab komisjon tähtsaks, et oleks olemas põhimõtteline järjepidevus ja ühtsus komisjoni riigiabi järelevalve poliitika ning ELi ÜPP alusel antava abi vahel. Sellest tulenevalt on riigiabi kasutamine põhjendatud ainult juhul, kui see on kooskõlas asjaomase poliitika eesmärkidega ja eriti nende aluseks olevate ühise põllumajanduspoliitika reformi eesmärkidega 2020. aastaks⁽¹⁾. Seega võtab komisjon käesolevate suuniste eeskirjade kohaldamisel ja tõlgendamisel kindlate abikavade raames arvesse ÜPP eeskirju ja põhimõtteid.
- 6) Riigiabi andmist ÜPP raames käsitletakse eeskätt järgmistes Euroopa Liidu õigusaktides:
- a) nõukogu määrus (EÜ) nr 3/2008, 17. detsember 2007, põllumajandussaaduste ja toodete teavitamis- ja müügiendendusmeetmete kohta siseturul ja kolmandates riikides⁽²⁾, või mis tahes seda asendav määrus, millega reguleeritakse põllumajandustoodete ja nende tootmismeetodite ning põllumajanduslike toiduainete teavitus- ja müügiendendusmeetmeid siseturul või kolmandate riikide turgudel;
- b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 228/2013, 13. märts 2013, millega kehtestatakse põllumajanduse erimeetmed liidu äärepoolseimate piirkondade jaoks ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 247/2006⁽³⁾, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 229/2013, 13. märts 2013, millega kehtestatakse põllumajanduse erimeetmed Egeuse mere väikesaarte jaoks ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1405/2006⁽⁴⁾. Nimetatud määruste raames võib kehtestada toetuskavasid, et võtta arvesse asjaomaste piirkondade ebasoodsaid geograafilisi tingimusi ja majanduslikke puudujääke;
- c) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, 17. detsember 2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006⁽⁵⁾;
- d) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013, 17. detsember 2013, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005⁽⁶⁾, mille eesmärk on edendada jätkusuutlikku maaelu arengut kogu liidus täiendava meetmena ÜPP muudele vahenditele (otsetoetused ja turumeetmed). Sellega aidatakse kaasa territoriaalselt ja keskkonnaalasel tasakaalustatuma, kliimasäästlikuma ja kliimamuutustele vastupanuvõimelisema, konkurentsivõimelisema ja uuenduslikuma liidu põllumajandussektori kujundamisele ning maapiirkondade arendamisele;
- e) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1306/2013, 17. detsember 2013, ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008⁽⁷⁾;
- f) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1307/2013, 17. detsember 2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009⁽⁸⁾, millega reguleeritakse põllumajandustootjatele teatavate abikavade raames antavaid otsetoetusi baassissetulekutoetuse näol;

⁽¹⁾ Üksikasjalikumad teavet ühise põllumajanduspoliitika kohta saab veebisaidilt: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/index_en.htm

⁽²⁾ ELT L 3, 5.1.2008, lk 1.

⁽³⁾ ELT L 78, 20.3.2013, lk 23.

⁽⁴⁾ ELT L 78, 20.3.2013, lk 41.

⁽⁵⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 320.

⁽⁶⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 487.

⁽⁷⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 549.

⁽⁸⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 608.

- g) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1308/2013, 17. detsember 2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007⁽⁹⁾, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus. Kõnealustes eeskirjades käsitletakse eelkõige riiklikku sekkumist turgudel ning kvoodisüsteeme ja abikavasid, turundus- ja tootmisstandardeid, samuti kauplemist kolmandate riikidega.
- 7) ÜPP toetub kahele sambale: esimene sammas sisaldab õigusakte, millega reguleeritakse põllumajandusturgude ja toiduahela toimimist (määrus (EL) nr 1308/2013, määrus (EÜ) nr 3/2008, määrus (EL) nr 228/2013 ja määrus (EL) nr 229/2013) ning otsetoetusi (määrus (EL) nr 1307/2013), mille suhtes kehtivad kohustuslikud majandamistingimused ning head põllumajandus- ja keskkonnatingimused. Koos moodustavad kõnealused vundamenti liidu põllumajandustootjate toetamiseks, kujutades tugevat alust säästva põllumajanduse alalhoidmiseks kogu ELis. Esimese samba meetmed on liikmesriikidele kohustuslikud ning kuigi on väga väheseid erandeid, ei toimu nende puhul kaasrahastamist. See tagab ühise poliitika kohaldamise siseturul. ÜPP teine sammas kujutab endast maaelu arengu poliitikat, mida reguleeritakse määrusega (EL) nr 1305/2013 ja mille eesmärk on tagada põllumajanduse konkurentsivõime tõstmine, loodusvarade säästev majandamine, kliimameetmed ning maapiirkondade tasakaalustatud territoriaalne areng. Maaelu arengu meetmed on valdavalt vabatahtlikud, kuigi iseenesest lepingulised, neid kaasrahastatakse ja võetakse strateegilise raamistiku alusel ning rakendatakse maaelu arengu programmide näol, mis on kooskõlas ELi maaelu arengu prioriteetidega riigi, piirkonna ja kohalikul tasandil.
- 8) Aluslepingu artikli 39 lõike 1 kohaselt on ÜPP eesmärgid põllumajandustoodangu suurendamine, et tagada põllumajandussektoris õiglane elatustase, stabiliseerida turge, kindlustada tarnete olemasolu ja tarnete jõudmine tarbijateni mõistlike hindadega. Aluslepingu artikli 39 lõike 2 kohaselt tuleb ÜPP ja selle rakendamise erimeetodite väljatöötamisel arvesse võtta põllumajandustegevuse erilist laadi, mis tuleneb põllumajanduse sotsiaalsest struktuurist ning maapiirkondade struktuurilistest ja looduslikest erinevustest, vajadust viia asjakohaseid kohandamisi ellu järk-järgult ning tõsiasja, et põllumajandus kujutab endast kogu rahvamajandusega tihedalt seotud sektorit.
- 9) Põllumajanduses tuleb kohaneda uue olukorraga ning tulla toime probleemidega toiduga kindlustatuse, keskkonna, kliimamuutuse ning maapiirkondade majandusliku elujõulisuse tagamise valdkonnas. Selleks on komisjon tõstnud oma teatises „Ühise põllumajanduspoliitika eesmärgid 2020. aastaks”⁽¹⁰⁾ esile järgmised tulevase ühise põllumajanduspoliitika 2014–2020 eesmärgid: 1) elujõuline toidutööstus; 2) loodusvarade jätkusuutliku majandamise ja kliimameetmete tagamine ning 3) tasakaalustatud territoriaalne areng.
- 10) ÜPP lahutamatu osana aitab maaelu arengu poliitika 2014–2020 saavutada järgmisi eesmärgi: 1) põllumajanduse konkurentsivõime parandamine; 2) loodusvarade jätkusuutliku majandamise ja kliimameetmete tagamine ning 3) maapiirkondade majanduse ja maakogukondade tasakaalustatud territoriaalse arengu saavutamine töökohtade loomiseks ja säilitamiseks. Loetletud maaelu arengu eesmärgi püütakse saavutada järgmist liidu maaelu arengu prioriteetidega: 1) teadmussiirde ja innovatsiooni tugevdamine põllumajanduses, metsanduses ja maapiirkondades; 2) põllumajandusettevõtete elujõulisuse ja kõigi põllumajandusvormide konkurentsivõime parandamine kõigis piirkondades ning uuenduslike põllumajandustehnoloogiate ja metsade säästva majandamise edendamine; 3) toiduahela korraldamise, sealhulgas põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise, loomade heaolu ja riskijuhtimise edendamine põllumajanduses; 4) põllumajanduse ja metsandusega seotud ökosüsteemide taastamine, kaitse ja edendamine; 5) loodusvarade tõhusama kasutamise edendamine ning vähese CO₂-heitega ja kliimamuutuste suhtes vastupidavale majandusele ülemineku toetamine põllumajandus-, toidu- ja metsandussektoris; ning 6) sotsiaalse kaasatuse, vaesuse vähendamise ja majanduse arendamise edendamine maapiirkondades⁽¹¹⁾.

⁽⁹⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

⁽¹⁰⁾ Komisjoni 18. novembri 2010. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele. Ühise põllumajanduspoliitika eesmärgid 2020. aastaks: toidu, loodusvarade ja territooriumiga seotud tulevikuprobleemide lahendamine (KOM(2010) 672 (lõplik)).

⁽¹¹⁾ Nagu on määratletud määruse (EL) nr 1305/2013 artiklites 4 ja 5.

- 11) Ühtlasi kuuluvad ÜPP eesmärgid komisjoni 3. märtsi 2010. aasta teatise „Euroopa 2020. aastal – aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia”⁽¹²⁾ ja ressursitõhusa Euroopa juhtalgatuse⁽¹³⁾ eesmärkide hulka, mis hõlmavad selliseid valdkondi nagu kliima, energeetika ja elurikkus.
- 12) Põllumajandus- ja metsandussektori ning maapiirkondade riigiabi poliitika tuleb lülitada ühtlasi komisjoni riigiabi ajakohastamise üldalgatusse. Riigiabi ajakohastamist käsitlevas teatises⁽¹⁴⁾ tõstis komisjon esile kolm järgmist riigiabi ajakohastamise eesmärki: 1) edendada jätkusuutlikku, arukat ja kaasavat majanduskasvu konkurentsivõimelisel siseturul; 2) keskendada komisjoni eelkontroll nendele juhtumitele, millel on suurim mõju siseturule, tugevdades samal ajal koostööd liikmesriikidega riigiabi eeskirjade järgimise tagamisel; ning 3) ühtlustada eeskirju ja võimaldada kiiremat otsustamist. Eelkõige sooviti teatisega luua ühine lähenemisviis eri suuniste ja raamistike läbivaatamisel, eesmärgiga tugevdada siseturgu ning tõhustada avaliku sektori kulutusi tänu riigiabi suuremale panusele ühist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamisel, uurida põhjalikumalt ergutavat mõju, piirata abi miinimumini ning kaaluda abi võimalikke negatiivseid mõjusid konkurentidele ja kaubandusele. Käesolevates suunistes esitatud kokkusobivustingimused põhinevad ühistel hindamispõhimõtetel ning neid kohaldatakse teatamisele kuuluvate abikavade ja üksikabi suhtes.

2. peatükk. Reguleerimisala ja mõisted

2.1. ÜPP ja maaelu arengu poliitika mõju reguleerimisalale

- 13) Aluslepingu artikli 42 kohaselt kohaldatakse kõnealuse lepingu artiklites 107–109 kehtestatud riigiabieeskirju aluslepingu I lisas loetletud põllumajandustoodete suhtes ainult Euroopa Parlamendi ja nõukogu sätestatud ulatuses.
- 14) Reeglina kohaldatakse riigiabi eeskirju määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 211 lõike 1 kohaselt põllumajandustoodete tootmisele ja nendega kauplemisele. Siiski esineb mitmesuguseid erandeid üldpõhimõttest ning need on sätestatud muu hulgas määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 211 lõikes 2, määruse (EL) nr 1307/2013 artiklis 13, määruse (EÜ) nr 3/2008 artikli 13 lõikes 6, määruse (EL) nr 228/2013 artiklis 23 ja määruse (EL) nr 229/2013 artiklis 17.
- 15) Maaelu arengu toetuste valdkonnas on riigiabi eeskirjade kohaldamise üldpõhimõtte kehtestatud määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 81 lõikes 1. Asjaomase määruse artikli 81 lõike 2 ja artikli 82 kohaselt ei kohaldata riigiabieeskirju siiski liikmesriikide maksete suhtes, mida tehakse vastavalt määrusele (EL) nr 1305/2013 ja sellega kooskõlas, ega aluslepingu artikli 42 reguleerimisalasse kuuluva täiendava riikliku rahastamise suhtes.
- 16) Seega ei ole riigiabieeskirjad kohaldatavad ei maaelu arengu toetuse (nii EAFRD osa kui ka riigi osa) suhtes ega sellele lisanduva täiendava riikliku rahastamise suhtes, tingimusel et asjaomane meede on seotud aluslepingu artikli 42 reguleerimisalasse kuuluva põllumajandustegevusega ning on osa riigi/piirkonna maaelu arengu programmist.
- 17) See-eest on riigiabieeskirjad täielikult kohaldatavad kõigi kaasrahastatavate abimeetmete (nii EAFRD kui ka riigi osa) ning täiendava riikliku rahastamise suhtes, mis ei kuulu aluslepingu artikli 42 reguleerimisalasse ning mis on määruses (EL) nr 1305/2013 sätestatud järgmisel kujul: a) maapiirkondade tegevustoetuse meetmed ja b) metsandusmeetmed.
- 18) Kui liikmesriik kavatseb rahastada ainuüksi riigi vahenditest (st ilma EAFRD kaasrahastamiseta) meedet, mis on töötatud välja peamiselt kindla maaelu arengu meetme tingimustel (maaelu arengu meetmega sarnane meede), on riigiabi eeskirjad täielikult kohaldatavad, vaatamata sellele, kas meede kuulub aluslepingu artikli 42 reguleerimisalasse või mitte.

⁽¹²⁾ KOM(2010) 2020 (lõplik).

⁽¹³⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele, KOM(2011) 21 (lõplik).

⁽¹⁴⁾ COM(2012) 209, 8.5.2012.

2.2. Kohaldamisala

- 19) Komisjon kohaldab käesolevaid suuniseid abikavade ja üksikabi suhtes.
- 20) Käesolevaid suuniseid kohaldatakse põllumajandustoodete esmatootmisega seotud riigiabi suhtes ja põllumajandustoodete valmistamisega lõppeva põllumajandustoodete töötlemise ning põllumajandustoodete turustamise suhtes.
- 21) Võttes aluseks käesolevate suuniste I osa jaos 2.1 kirjeldatud üldised kaalutlused, eesmärgiga tagada sidusus maaelu arengu poliitikaga ja lihtsustada nende kokkusobivust riigiabieeskirjadega, on asjakohane lisada käesolevatesse suunistesse teatavad aluslepingu artikli 42 reguleerimisalast välja jäävad maaelu arengu meetmed, olgu nendeks kaasrahastamine EAFRD raames, täiendav riiklik rahastamine või maaelu arengu rahastamise meetmetega sarnased meetmed, mida rahastatakse üksnes riigiabi kaudu. Seega on käesolevates suunistes lisaks põllumajandussektorile kehtestatud kokkusobivuse kriteeriumid riigiabi andmiseks metsandussektorile ning maapiirkondades tegutsevatele ettevõtjatele, kes muul juhul jäävad aluslepingu artikli 42 reguleerimisalast välja.
- 22) Riigiabi ja selles kokkusobivust üldpõhimõtetega analüüsid peab komisjon niipalju kui võimalik võtma arvesse määruses (EL) nr 1305/2013 sätestatud tingimusi ja selle rakendussätteid ning delegeeritud õigusakti.
- 23) Eespool kirjeldatud asjaoludest lähtuvalt hõlmavad käesolevad suunised järgmisi abiliike:
- a) järgmised põllumajandussektori meetmed, mida rahastatakse üksnes riigi vahenditest:
- i) maaelu arengu meetmetega sarnased meetmed, mis ei kuulu maaelu arengu programmi (käesolevate suuniste II osa jagu 1.1);
 - ii) muud kui punktis i osutatud meetmed, mis ei kuulu määruse (EL) nr 1305/2013 reguleerimisalasse, nagu teatavad riski- ja kriisijuhtimise meetmed, abi loomakasvatusektorile ja teatavad müügiedendusmeetmed (käesolevate suuniste II osa jaod 1.2 ja 1.3);
- b) abi metsandussektorile, mida võib eraldada:
- i) osana maaelu arengu programmist või maaelu arengu meetme täiendava riikliku rahastamisena (käesolevate suuniste II osa jaod 2.1–2.7);
 - ii) üksnes riigi vahenditest rahastatava meetmena,
 - maaelu arengu meetme vormis, mis on sarnane määrusega (EL) nr 1305/2013 ette nähtud metsandusmeetmega ja mida antakse kooskõlas käesolevate suuniste tingimustega (käesolevate suuniste II osa jaod 2.1–2.7);
 - metsandussektorile muu abi andmine keskkonna-, kaitse- ja vabaajategevuse eesmärkidel (käesolevate suuniste II osa jagu 2.8);
 - põllumajanduse abimeetmetega ühtlustatud abi andmine metsandussektorile (käesolevate suuniste II osa jagu 2.9);
- c) abi maapiirkondades tegutsevatele ettevõtjatele, mida võib eraldada järgmiselt:
- i) maaelu arengu programmis sisalduv abimeede, mida kaasrahastatakse Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist määruse (EL) nr 1305/2013 alusel ning selle nõuetele vastavalt, tingimusel et teatamisele kuuluv riigiabimeede on identne maaelu arengu programmi meetmega (käesolevate suuniste II osa 3. peatükk); või

- ii) maaelu arengu programmi meetmega seotud täiendav riiklik rahastamine (käesolevate suuniste II osa 3. peatükk).
- 24) Määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 35 ja määruse (EL) nr 1305/2013 artiklites 42–45 osutatud abi LEADERi kohalikule arengule, mis sisaldab iseseisvaid projekte, mis on töötatud välja ja mida viiakse ellu kohaliku tasandi partnerlusena ning mille eesmärk on tegeleda konkreetsete kohalike probleemidega, võib kuuluda käesolevate suuniste kohaldamisalasse, kuid seda määral, mil see vastab käesolevates suunistes kehtestatud vastavate maaelu arengu meetmete tingimustele.
- 25) Põhimõtteliselt on suunised kohaldatavad VKEdele ja suurettevõtjatele antava abi suhtes. Suurettevõtjad on üldiselt turutõrgetest vähem mõjutatud kui VKEd. Lisaks on põllumajandus- ja metsandussektori ning maapiirkondade suurettevõtjad tõenäoliselt kaalukad turuosalised ning seepärast võib neile eraldatud abi moonutada teataval juhtudel väga olulisel määral konkurentsi ja kaubandust siseturul. Kuna põllumajandus- ja metsandussektori ning maapiirkondade suurettevõtjatele ning muudele suurettevõtjatele abi andmine võib tekitada sarnaseid konkurentsimoonusi, tuleks käesolevates suunistes sisalduvad suurettevõtjatele riigiabi eraldamise eeskirjad ühtlustada üldiste riigiabieeskirjadega ja nende suhtes tuleks kohaldada käesolevate suuniste I osa 3. peatükis kehtestatud ühiseid hindamis põhimõtteid. Ilma et see piiraks kõnealuseid ühiseid hindamis põhimõtteid, tuleks maaelu arengu meetmete puhul ühtlustada suurettevõtjatele riigiabi eraldamise eeskirjad vastavate määruse (EL) nr 1305/2013 eeskirjadega, et tagada ühtlus ja sidusus maaelu arengu poliitikaga. Mis puutub loomakasvatusele eraldatavasse abisse, mis ei kuulu määruse (EL) nr 1305/2013 reguleerimisalasse, siis siin jääb komisjon oma praeguse poliitika juurde, mis lähtub põhimõttest, et suurettevõtjad peavad suutma rahastada asjaomaste meetmete kulusid ise. Seega peaks loomakasvatusele eraldatav abi piirduma VKEdega.
- 26) Raskustes olevatele ettevõtjatele⁽¹⁵⁾ antav abi on põhimõtteliselt käesolevate suuniste reguleerimisalast välja jäetud. Komisjon leiab, et raskustes olevaid ettevõtjaid, kui ohus on nende olemasolu, ei saa käsitada sobivate vahenditena avaliku poliitika muude eesmärkide edendamiseks enne, kui on tagatud nende elujõulisus. Seepärast kui abisaaja on punkti 35 alapunkti 15 tähenduses raskustes olev ettevõtja, hinnatakse abi vastavalt ühenduse suunistele raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta⁽¹⁶⁾ (muudetud või asendatud). See põhimõte ei kehti abi puhul, mis on ette nähtud käesolevate suuniste II osa jagudes 1.2.1.1 ja 2.1.3 osutatud loodusõnnetuste või erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks, mis on aluslepingu artikli 107 lõike 2 punkti b kohaselt siseturuga kokkusobiv. Kui põllumajandus- ja metsandussektori ettevõtja finantsraskused on põhjustatud käesolevate suuniste II osa jagudes 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.5, 2.1.3 ja 2.8.5 osutatud ohust, võib sellisest ohust põhjustatud kahju korvamiseks ja taimekahjurite likvideerimisega seotud kulude katmiseks anda abi kooskõlas käesolevate suunistega ja pidada seda siiski aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks. Lisaks ei tuleks jaos 1.2.1.4 osutatud hukkunud loomade hävitamiseks ja kõrvaldamiseks antava abi puhul ning jao 1.2.1.3 punkti 375 alapunktis c osutatud loomahaiguste tõrjemeetmeteks antava abi korral teataval tingimustel teha ettevõtjate vahel vahet nende majandusliku seisundi põhjal, pidades silmas rahvatervise kaitset ja hädaolukorda.
- 27) Hinnates abi ettevõtjale, kellele komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnustatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks, võtab komisjon arvesse tagasimaksmata abisummat⁽¹⁷⁾. See ei kehti loodusõnnetuste põhjustatud kahju korvamiseks aluslepingu artikli 107 lõike 2 punkti b alusel antava abi puhul.

⁽¹⁵⁾ Vt raskustes oleva ettevõtja mõiste punkti 35 alapunktis 15.

⁽¹⁶⁾ ELT C 244, 1.10.2004, lk 2. Kehtivust pikendatud: ELT C 156, 9.7.2009, lk 3 ja ELT C 296, 2.10.2012, lk 3.

⁽¹⁷⁾ Vt liidetud kohtuasjad T-244/93 ja T-486/93, TWD Textilwerke Deggendorf GmbH vs. komisjon, [1995] EKL, lk II-02265.

- 28) Komisjon ei luba anda abi kolmandatesse riikidesse või liikmesriikidesse suunatud ekspordiga seotud tegevusele, mis on vahetult seotud eksporditavate kogustega, ega abi, mille andmise tingimus on kodumaiste kaupade eelistamine imporditud kaupadele; samuti ei luba komisjon anda abi jaotusvõrgu loomiseks ja toimimiseks ega muudele eksporditegevusega seotud jooksvatele kuludele. Abi, millega kaetakse messidel osalemise kulud või uue või juba olemasoleva toote uuele turule viimiseks vajalike uuringute või nõustamisteenusete kulud, ei loeta üldjuhul ekspordiabiiks.
- 29) Liikmesriikidele tuletatakse meelde, et rahastamissüsteemist, sealhulgas parafiskaalsetest maksetest, tuleb anda teada, kui süsteem on abimeetme lahutamatu osa (vt kohtuasi T-275/11, punktid 41–44)⁽¹⁸⁾.
- 30) Käesolevates suunistes või mõnes muus asjaomastes riigiabieskirjades käsitlemata abimeetmeid hindab komisjon iga juhtumi puhul eraldi vahetult aluslepingu artikli 107 lõike 3 valguses, võttes arvesse aluslepingu artiklite 107, 108 ja 109 ning ÜPP ja võimaluse korral käesolevate suuniste analoogseid eeskirju. Liikmesriigid, kes teatavad abist, mida käesolevad suunised ei hõlma, peavad tõendama asjaomase riigiabi vastavust käesolevate suuniste I osa 3. peatükis sätestatud ühistele hindamis põhimõtetele. Komisjon kiidab sellised meetmed heaks ainult juhul, kui kasulik panus sektori arengusse on selgelt suurem kui oht moonutada konkurentsi siseturul ja kahjustada liikmesriikide vahelist kaubandust.

2.3. Põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades kohaldatavad horisontaaleskirjad ja abivahendid

- 31) Põhimõtteliselt selleks et ühtlustada riigiabieskirju ja võttes arvesse, et põllumajandus- ja metsandussektoris tegutsevad ettevõtjad ning muud ettevõtjad on sarnased, kohaldatakse üldisi riigiabi eeskirju, milles kehtestatakse abi kokkusobivuse kriteeriumid, käesolevate suunistega hõlmatud sektorite suhtes. See kehtib eelkõige järgmiste suuniste kohta: ühenduse suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta, ühenduse raamistik teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi kohta⁽¹⁹⁾, muudetud või asendatud, keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunised aastateks 2014–2020⁽²⁰⁾, muudetud või asendatud, „Eli suunised riigiabieskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõetuga”⁽²¹⁾, muudetud või asendatud, suunised riskifinantseerimisinvesteeringute edendamiseks antava riigiabi kohta⁽²²⁾, muudetud või asendatud, komisjoni teatis – koostamiseks antava ja eraldi teatamise kohustusega riigiabi ühisturuga kokkusobivuse analüüsi kriteeriumid⁽²³⁾, muudetud või asendatud, komisjoni teatis – ebasoodsas olukorras olevate või puudega töötajate tööhõive jaoks antava ja eraldi teatamise kohustusega riigiabi ühisturuga kokkusobivuse analüüsi kriteeriumid⁽²⁴⁾, muudetud või asendatud ja üldist majandushuvi pakkuvad vahendid⁽²⁵⁾.

⁽¹⁸⁾ Kohtuasi T-275/11 *Télévision française 1 (TF1) vs. komisjon* [2013] EKL; Vt mh: kohtuasi C-174/02 *Streekgewest Westelijk Noord-Brabant, EKL I-85*; kohtuasi C-526/04 *Laboratoires Boiron* [2006] EKL I-7529; Liidetud kohtuasjad C-78/90, C-79/90, C-80/90, C-81/90, C-82/90 ja C-83/90 *Compagnie commerciale de l'Ouest vs. Receveur principal des douanes de La Pallice-Port* [1992], EKL I-1847; kohtuasi C-234/99 *Niels Nygård vs. Svineavgiftsfonden, ja Ministeriet for Fødevarer* [2002] EKL I-3657.

⁽¹⁹⁾ ELT C 198, 27.6.2014, lk 1.

⁽²⁰⁾ 9.4.2014 vastu võetud tekst on kättesaadav: http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/legislation_en.html

⁽²¹⁾ ELT C 25, 26.1.2013, lk 1.

⁽²²⁾ ELT C 19, 22.1.2014, lk 4.

⁽²³⁾ ELT C 188, 11.8.2009, lk 1.

⁽²⁴⁾ ELT C 188, 11.8.2009, lk 6.

⁽²⁵⁾ Komisjoni otsus 2012/21/EL, 20. detsember 2011, Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes (ELT L 7, 11.1.2012, lk 3) ja Euroopa Liidu raamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena (2011) (ELT C 8, 11.1.2012, lk 15).

- 32) Eespool nimetatud horisontaalsed vahendeid kohaldatakse põllumajandustoodete tootmise, töötlemise ja turustamise suhtes, kui käesolevates suunistes ei ole ette nähtud erieeskirju. Kõnealustes suunistes on kehtestatud konkreetsed keskkonnaabimeetmed, nagu põllumajanduse keskkonna- ja kliimavaldkonna ning loomade heaolu valdkonna kohustuste täitmiseks antav abi (II osa jagu 1.1.5), abi Natura 2000 metsaaladega seotud ebasoodsate tingimuste hüvitamiseks ja abi seoses vee raamdirektiivi⁽²⁶⁾ nõuetega (II osa jagu 1.1.6) ning mahepõllumajandusele antav abi (II osa jagu 1.1.8). Keskkonnanäesmärkide saavutamiseks antavat investeerimisabi põllumajandustoodete esmatootmise valdkonnale hinnatakse kooskõlas käesolevate suuniste II osa jaos 1.1.1.1. kehtestatud eeskirjadega. Keskkonnakaitsetoetus põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtjatele tunnistatakse aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui see vastab tingimustele, mis on kehtestatud keskkonna- ja energeetikaalase riigiabi suunistes 2014–2020 (muudetud või asendatud). Energiasäästu, biokütuse ja taastuvatest energiaallikatest toodetud energia valdkonnale antav investeerimisabi ei kuulu käesolevate suuniste II osa 2. ja 3. peatüki reguleerimisalasse, kuna selline abi peaks olema kooskõlas keskkonna- ja energeetikaalase riigiabi suunistega 2014–2020, välja arvatud juhul, kui selline abi on teavitamiskohustusest vabastatud. Põllumajandustoodete esmatootmise valdkonnale antav investeerimisabi, mis on seotud põllumajandusettevõttes taastuvatest energiaallikatest energia tootmisega või biokütuste tootmisega, võib kuuluda käesolevate suuniste reguleerimisalasse, kui selline toodangumaht ei ületa asjaomase põllumajandusettevõtte aasta keskmist kütuse- või energiatarbimist (jagu 1.1.1.1).
- 33) Sektori eripärade tõttu ei kehti regionaalabi suunistes aastateks 2014–2020⁽²⁷⁾ põllumajanduslike esmatoodete suhtes. Neid kohaldatakse siiski põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise suhtes kõnealustes suunistes sätestatud ulatuses.
- 34) Nii üldised riigiabieeskirjad kui ka käesolevate suuniste sihtotstarbelisemad sätted võivad käsitleda metsandussektoris või maapiirkondades tegutsevaid ettevõtjaid. Vajaduse korral võib metsandussektoris või maapiirkondades tegutsevate ettevõtjate abi pidada kokkusobivaks liidu üldiste riigiabieeskirjade tingimustel ja kohaselt (eelkõige regionaalabi suunistes aastateks 2014–2020, ühenduse raamistik teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi kohta, keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunistes 2014–2020).

2.4. Mõisted

- 35) Käesolevates suunistes kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. „abi” – igasugune meede, mis vastab kõigile aluslepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele;
2. „põllumajandussektor” – kõik põllumajandustoodete esmatootmise ning põllumajandustoodete töötlemise või turustamisega tegelevad ettevõtjad;
3. „põllumajandustooded” – aluslepingu I lisas loetletud tooted, välja arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1379/2013⁽²⁸⁾ I lisas loetletud kalandus- ja vesiviljelustooded;
4. „abikava” – mis tahes dokument, mille alusel võidakse ilma edasisi rakendusmeetmeid nõudmata anda üksikabi kõnealuses dokumendis üldiselt ja abstraktselt määratletud ettevõtjatele, ja mis tahes dokument, mille alusel võidakse anda konkreetse projektiga mitteseotud abi ühele või mitmele ettevõtjale määramata ajaks ja/või määramata ulatuses;

⁽²⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60/EÜ, 23. oktoober 2000, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (veepoliitika raamdirektiiv) (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

⁽²⁷⁾ ELT C 209, 23.7.2013, lk 1.

⁽²⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1379/2013, 11. detsember 2013, kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turu ühise korralduse kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1184/2006 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnustatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 104/2000 (ELT L 354, 28.12.2013, lk 1).

5. „äärepoolseimad piirkonnad” – aluslepingu artikli 349 esimeses lõigus nimetatud piirkonnad;
6. „Egeuse mere väikesaared” – määruse (EL) nr 229/2013⁽²⁹⁾ artikli 1 lõikes 2 nimetatud väikesaared;
7. „maaelu arengu programm” – maaelu arengu programm, nagu on sätestatud määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 6 lõikes 1;
8. „põllumajandustegevus” – põllumajandustoodete tootmine, töötlemine ja turustamine;
9. „mets” – üle 0,5 hektari suurune maa-ala, millel on üle viie meetri kõrgused puud, mille võrade liitus on suurem kui 10 %, või puud, mis suudavad *in situ* kõnealuste künnisteneni jõuda, ning mis ei sisalda maad, mis on peamiselt kasutuses põllumajanduses või linnamaana. Liikmesriik või piirkond võib otsustada kohaldada muud metsa mõistet, võttes aluseks olemasolevad riigisisesed õigusaktid või inventuurisüsteemi. Liikmesriik või piirkond peab esitama määratluse teatises ning kui see on seotud maaelu arengu meetmega, tuleks see esitada maaelu arengu programmis;
10. „põllumajandustoodete esmatootmine” – aluslepingu I lisas loetletud põllundus- ja loomakasvatussaaduste tootmine ilma kõnealuste toodete olemust muutva täiendava töötlemiseta;
11. „põllumajandustoodete töötlemine” – põllumajandustoodete töötlemine, mille puhul töötlemise saadus on samuti põllumajandustoodete, välja arvatud põllumajandusettevõttes toimuv tegevus, mis on vajalik loomse või taimse toote ettevalmistamiseks esmamüügiks;
12. „põllumajandustoodete turustamine” – toodete omamine või väljapanek, mille eesmärk on müük, müügiks pakkumine, tarnimine või mis tahes muu turustamise viis, välja arvatud esmatootja esmamüük edasimüüjatele või töötlejatele ja mis tahes tegevus, millega toodet esmamüügiks ette valmistatakse. Kui esmatootja müüb toodet lõpptarbijale selleks ettenähtud kohas, käsitatakse seda tegevust turustamisena;
13. „VKEd” ehk „mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad” – ettevõtjad, kes vastavad komisjoni määruse (EL) nr 702/2014⁽³⁰⁾ I lisas sätestatud kriteeriumidele;
14. „suurettevõtjad” – ettevõtjad, kes ei vasta komisjoni määruse (EL) nr 702/2014 I lisas sätestatud kriteeriumidele;
15. „raskustes olev ettevõtja” – ettevõtja, kes vastab vähemalt ühele järgmistest tingimustest:
 - a) kui on tegemist piiratud vastutusega äriühinguga (v.a alla kolme aasta tegutsenud VKE), kes on akumulieeritud kahjumi tõttu kaotanud üle poole oma märgitud osa- või aktsiakapitalist. Nii on see juhul, kui akumulieeritud kahjumi mahaarvamine reservidest (ning kõikidest muudest elementidest, mida üldiselt peetakse äriühingu omavahendite osaks) annab negatiivse tulemuse, mis ületab poolt märgitud osa- või aktsiakapitalist. Selle sätte kohaldamisel mõistetakse termini „piiratud vastutusega äriühing” all eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL⁽³¹⁾ I lisas mainitud äriühinguliike ning „osa- ja aktsiakapital” hõlmab mis tahes ülekursi;
 - b) kui on tegemist äriühinguga (v.a alla kolme aasta tegutsenud VKE), kus vähemalt mõnel liikmel on piiramatu vastutus äriühingu võlgade eest ja kes on kaotanud kogunenud kahjumi tõttu üle poole oma arvetel olevast kapitalist. Selle sätte kohaldamisel mõistetakse termini „äriühing, kus vähemalt mõnel liikmel on piiramatu vastutus äriühingu võlgade eest” all eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL II lisas mainitud äriühinguliike;

⁽²⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 229/2013, 13. märts 2013, millega kehtestatakse põllumajanduse erimeetmed Egeuse mere väikesaarte jaoks ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1405/2006 (ELT L 78, 20.3.2013, lk 41).

⁽³⁰⁾ Komisjoni määrus (EL) nr 702/2014, 25. juuni 2014, Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EÜ) nr 1857/2006 (ELT L 193, 1.7.2014, lk 1).

⁽³¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/34/EL, 26. juuni 2013, teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

- c) kui asjaomase ettevõtja suhtes on võlausaldajate soovil algatatud kõiki võlakohustusi hõlmav maksejõuetusmenetlus või ettevõtja vastab siseriikliku õiguse kohaselt kõiki võlakohustusi hõlmava maksejõuetusmenetluse kohaldamise kriteeriumidele;
- d) kui ettevõtja on saanud päästmisabi ning ei ole veel laenu tagasi maksnud või garantiid lõpetanud või on saanud ümberkorraldusabi ning tema suhtes kohaldatakse endiselt ümberkorraldamiskava;
- e) ettevõtja puhul, kes ei ole VKE, kui viimase kahe aasta jooksul:
- i) on ettevõtja arvestuslik finantsvõimendus olnud suurem kui 7,5 ja
 - ii) on ettevõtte EBITDA suhe intressimaksete kattevarasse olnud alla 1,0;
16. „põllumajanduslik majapidamine” – põllumajandustoodete esmatootmiseks kasutatav üksus, mis koosneb maast, ruumidest ja rajatistest;
17. „abi osakaal” – abi kogusumma, mis on väljendatud protsendina rahastamiskõlblikest kuludest enne maksude või muude tasude mahaarvamist;
18. „üksikabi” – sihtotstarbeline üksikabi ja abikava raames üksikutele abisaajatele antav abi;
19. „sihtotstarbeline üksikabi” – abi, mida ei anta abikava alusel;
20. „brutotoetusekvivalent” – abi summa, kui see on antud toetusena abisaajale, enne maksude või muude tasude mahaarvamist;
21. „abi andmise kuupäev” – kuupäev, mil abisaajal tekib kohaldatavate riigi õigusaktide alusel seaduslik õigus abi saada;
22. „tootjarühm ja -organisatsioon” – rühm või organisatsioon, mis on moodustatud järgmistel eesmärkidel:
- a) kohandada kõnealustesse tootjarühmadesse või -organisatsioonidesse kuuluvate tootjate tootmisprotsessi ja toodangut turunõuetele või
 - b) lasta kaupa ühiselt turule, sealhulgas kaupa müügiks ette valmistada, müüki tsentraliseerida ja hulgiootjaid varustada; või
 - c) töötada välja ühised eeskirjad toodangut käsitleva teabe kohta, esmajoones seoses saagikoristuse ja kättesaadavusega; või
 - d) edendada tootjarühmade või -organisatsioonide muid tegevusi nagu äri- ja turustusoskuste arendamine ning uuendusprotsesside korraldamine ja lihtsustamine;
23. „tagasimakstav ettemakse” – projekti jaoks antav laen, mis makstakse ühe või mitme osamaksena ja mille tagasimaksmise tingimused sõltuvad projekti tulemustest;
24. „taimekahjur” – nõukogu direktiivi 2000/29/EÜ⁽³²⁾ artikli 2 lõike 1 punktis e määratletud kahjulikud organismid;
25. „projekti või tegevusega seotud tööde algus” – investeeringuga seotud tegevuse või ehitustööde alustamine või esimene kindel kohustus tellida seadmeid või teenuseid või muu kohustus, mis teeb projekti või tegevuse pöördumatuks, olenevalt sellest, kumb on varajasem. Tööde või tegevuse alguseks ei peeta maa ostmist ja ettevalmistustöid, näiteks lubade saamist või teostatavusuuringute teostamist. Projekti või tegevusega seotud tööde alguseks loetakse selline punkti 144 alapunkti a teises lauses, punkti 502 alapunkti a teises lauses ning punkti 635 alapunkti a osutatud maa ost, mille rahastamiskõlblikud maaostukulud moodustavad 100 % rahastamiskõlblikest investeerimiskuludest;
26. „maksumeetme kava järglaskava” – maksusoodustuse vormis kava, mis kujutab endast eelneva maksusoodustuse vormis kava muudetud versiooni ja millega asendatakse eelnev kava;

⁽³²⁾ Nõukogu direktiiv 2000/29/EÜ, 8. mai 2000, taimedele või taimsetele saadustele kahjulike organismide ühendusse sissetoomise ja seal levimise vastu võetavate kaitsemeetmete kohta (EÜT L 169, 10.7.2000, lk 1).

27. „hukkunud loomad” – loomad, kes on põllumajandusettevõttes või transportimise ajal hädatapu korras konkreetse diagnoosi alusel või ilma kindla diagnoosita tapetud või surnud, sealhulgas surnult sündinud ja sündimata jäänud loomad, kuid mitte tapetud inimtoiduks;
28. „kaitse all olev loom” – liidu või riiklike õigusaktide alusel kaitstud loom;
29. „noor põllumajandustootja” – abitaotluse esitamise kuupäeval kuni 40 aasta vanune ning vastavate ametialaste oskuste ja pädevustega füüsiline isik, kes asutab esimest korda põllumajandusliku majapidamise selle ainujuhina;
30. „suuremahuline investeerimisprojekt” – investeringud maapiirkondades, nagu osutatud käesolevate suuniste II osa 3. peatükis, mille rahastamiskõlblikud kulud ületavad 50 miljonit eurot, arvatatuna abi andmise kuupäeva hindade ja vahetuskursside alusel;
31. „kohandatud abisumma” – suurtele investeerimisprojektidele lubatud maksimaalne abisumma, mis arvutatakse järgmise valemi alusel: suurim abisumma = $R \times (50 + 0,50 \times B + 0,34 \times C)$, kus R on abi ülemmäär, mida asjaomases piirkonnas kohaldatakse, välja arvatud suurendatud abi ülemmäär VKEde puhul; B on rahastamiskõlblike kulude see osa, mis jääb vahemikku 50–100 miljonit eurot. C on rahastamiskõlblike kulude see osa, mis ületab 100 miljonit eurot;
32. „materiaalne vara” – maast, hoonetest ja tootmisrajatistest, masinatest ja seadmetest koosnev vara;
33. „immateriaalne vara” – vara, millel ei ole füüsilist või rahalist kehastust, näiteks patendid, litsentsid, oskusteave või muu intellektuaalomand;
34. „loodusõnnetusega võrreldavad ebasoodsad ilmastikutingimused” – sellised ilmastikunähtused nagu külm, tormid ja rahe, jää, raju- või pidev vihm või tugev põud, mille tõttu hävinud kogus ületab 30 % kolme eelneva aasta keskmisest aastatoodangust, mis arvutatakse eelneva kolmeaastase perioodi kolme aasta põhjal või eelnenud viieaastase perioodi kolme aasta keskmisena, milles ei ole arvesse võetud kõige kõrgemat ja kõige madalamat näitajat;
35. „muud ebasoodsad ilmastikutingimused” – ebasoodsad ilmastikutingimused, mis ei vasta käesolevate suuniste punkti 35 alapunkti 34 tingimustele;
36. „keskkonnakahjustus” – konkreetse sündmusega seotud ja piiratud geograafilise ulatusega konkreetne reostus, saastumine või keskkonnakvaliteedi halvenemine, mille tulemusel hävineb rohkem kui 30 % asjaomase põllumajandusettevõtja keskmisest aastatoodangust kolmel eelnenud aastal või eelnenud viieaastase perioodi kolme aasta keskmisest, milles ei ole arvesse võetud kõige kõrgemat ja kõige madalamat näitajat. See ei hõlma üldisi keskkonnoahte, mis ei ole seotud kindla sündmusega, näiteks kliimamuutust või õhusaastet;
37. „katastroof” – inimtegevusest põhjustatud ootamatu biotoilist või abiootoilist laadi sündmus, millega kaasnevad olulised häired metsandusstruktuurides, põhjustades olulist kahju metsandussektorile;
38. „liidu normatiiv” – liidu õigusaktides sätestatud kohustuslik normatiiv, milles määratakse kindlaks üksikettevõtjatele kohustuslikud eesmärgid, eelkõige seoses keskkonna, hügieeni ja loomade heaoluga; liidu normatiivina ei käsitata siiski liidu tasandil kehtestatud normatiive ega eesmäärke, mis on kohustuslikud liikmesriikidele, kuid mitte üksikutele ettevõtjatele;
39. „vähetootlik investering” – investering, millega ei kaasne põllumajandusliku majapidamise väärtuse või tasuvuse märkimisväärne kasv;
40. „investeringud liidu normatiividele vastavuse saavutamiseks” – investeringud, mis on tehtud liidu normatiivile vastavuse saavutamiseks pärast ELi õigusaktides sätestatud üleminekuperioodi möödumist;
41. „nõustamine” – terviklik nõustamisprotsess ühe ja sama lepingu raames;
42. „tõuraamat” – raamat, register, andmik või andmekandja:
 - a) mida peab tõuaretajate organisatsioon või ühing, mis on ametlikult tunnustatud liikmesriigis, kus ta on asutatud, ja
 - b) kuhu kantakse sisse või milles registreeritakse ühte tõugu tõuveised ühes nende eellaste nimetamisega;
43. „aktiivne põllumajandustootja” – aktiivne põllumajandustootja määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 9 tähenduses;

44. „vähem arenenud piirkonnad” – piirkonnad, mille sisemajanduse koguprodukt (SKP) elaniku kohta moodustab alla 75 % EL 27 keskmisest SKPst;
45. „EL 25” – 25 liikmesriiki, kes olid ELi liikmed 2005. aasta mai seisuga;
46. „EL 27” – 27 liikmesriiki, kes olid ELi liikmed 2007. aasta jaanuari seisuga;
47. „kapitaaltööd” – tööd, mida teeb põllumajandusettevõtja ise või teevad tema töötajad, ning millega luuakse põhivara;
48. „väiketaristu” – taristu, mille rahastamiskõlblikud kulud on kõige rohkem 2 miljonit eurot;
49. „toidukultuuripõhine biokütus” – biokütus, mis on toodetud teraviljast ja muust tärkliiserikkast toorainest, suhkru- ja õlitaimedest, nagu on määratletud komisjoni ettepanekus Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviks, millega muudetakse direktiivi 98/70/EÜ bensiini ja diislikütuse kvaliteedi kohta ning direktiivi 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ⁽³³⁾;
50. „põllumajandusmaa” – põllumaa, püsirohumaa ja püsikarjamaa või püsiluudude all olev maa-ala, nagu see on määratletud määruse (EL) nr 1307/2013 artiklis 4;
51. „muu maahaldaja” – muu kui põllumajandussektoris tegutsev maad haldav ettevõtja;
52. „tehingukulu” kohustuse täitmisega seotud lisakulu, mis ei tulene otseselt kohustuse täitmisest või mida ei lisata otseselt hüvitatavate kulude või saamata jäänud tulude hulka ning mida võib arvutada standardkulu alusel;
53. geneetiliste ressursside säilitamine põllumajanduses ja metsanduses:
 - a) „*in situ* säilitamine” põllumajanduses – geneetiliste materjalide säilitamine ökosüsteemides ja looduslikes elupaikades ning liikide või looduslike liikide elujõuliste populatsioonide hoidmine ja taastamine nende looduslikus keskkonnas ning kodustatud loomatõugude või kultuurtaimeliikide puhul põllumajanduskeskkonnas, kus on välja kujunenud nende eriomadused;
 - b) „*in situ* säilitamine” metsanduses – geneetiliste materjalide säilitamine ökosüsteemides ja looduslikes elupaikades ning liikide elujõuliste populatsioonide hoidmine ja taastamine nende looduslikus keskkonnas;
 - c) „säilitamine põllumajandus- või metsamajandusettevõttes” – *in situ* säilitamine ja arendamine põllumajandus- või metsamajandusettevõtte tasandil;
 - d) „*ex situ* säilitamine” – põllumajanduse või metsanduse geneetilise materjali säilitamine väljaspool looduslikku elupaika;
 - e) „*ex situ* kogu” – põllumajanduse või metsanduse geneetilise materjali kogu, mida hoitakse väljaspool looduslikku elupaika;
54. „toiduained” – toiduained, mis ei ole põllumajandustooted ja mis on loetletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012 ⁽³⁴⁾ I lisas;
55. „kvaliteedikavas osalemisest tulenevad püsikulud” – kulud, mis on kantud seoses toetatava kvaliteedikavaga liitumise ja kvaliteedikavas osalemise iga-aastaste osamaksudega, sealhulgas vajaduse korral kulutused kontrollidele, mida on vaja kvaliteedikava spetsifikatsioonidele vastavuse tõendamiseks;
56. „lühike tarneahel” – tarneahel, mis hõlmab piiratud arvu ettevõtjaid, kes kohustuvad tegema koostööd, arendama kohalikku majandust ning tihedaid geograafilisi ja sotsiaalseid suhteid tootjate, töötajate ja tarbijate vahel;

⁽³³⁾ COM(2012) 595, 17.10.2012.

⁽³⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1151/2012, 21. november 2012, põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta (ELT L 343, 14.12.2012, lk 1).

57. „põllumajandusliku majapidamise liige” – füüsiline või juriidiline isik või füüsiliste või juriidiliste isikute rühm, olenemata sellest, milline õiguslik seisund on sellele rühmale ja rühma liikmetele riiklike õigusaktidega antud, välja arvatud põllumajandusettevõtte töötajad. Põllumajandustootja majapidamise liikmena käsitatav juriidiline isik või isikute rühm peab abi taotlemise ajal tegelema põllumajanduslikus majapidamises põllumajandusega;
58. „klaster” – sõltumatute ettevõtjate – idufirmade, väikeste, keskmise suurusega ja suurettevõtjate ning nõuandvate organite ja/või teadusasutuste – rühm, mille eesmärk on stimuleerida majandus- ja uuen-dustegevust, edendades intensiivset suhtlemist, vahendite jagamist ja teadmiste ja oskusteabe vahetamist ning aidates tulemuslikult kaasa teadmussiidrele, võrgustike loomisele ja teabe levitamisele klasteri ette-võtjate vahel;
59. „väikeettevõtja” – komisjoni soovitus 2003/361⁽³⁵⁾ määratletud mikroettevõtte või füüsiline isik, kes ei tegele abi taotlemise hetkel majandustegevusega;
60. „kohalik turg” –
- a) turg, mille puhul turu ja toote päritoluettevõtte vaheline vahemaa on 75 km, mille raadiuses peab toimuma toote töötlemine ja müük lõpptarbijale, või
 - b) turg, mille puhul vastavas maaelu programmis on kehtestatud turu ja toote päritoluettevõtte vahe-line vahemaa, mille raadiuses peab toimuma toote töötlemine ja müük lõpptarbijale; või
 - c) turg, mille puhul on vastavas maaelu arengu programmis kehtestatud veenev alternatiivmääratlus;
61. „TSE (transmissiivse spongioosse entsefalopaatia) ja BSE (veiste spongioosse entsefalopaatia) testide kulud” – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 999/2001⁽³⁶⁾ X lisa C peatüki kohaselt tehtavatest testidest tulenevad kulud, sealhulgas testikomplektide soetamise, proovide võtmise, transpor-timise, analüüsimise, säilitamise ja hävitamisega seotud kulud;
62. „teadus- ja teadmiste levitamise organisatsioon” – üksus (nt ülikool või uurimisinstituut, tehnosiirde agentuur, innovatsioonivahendaja, teadusuuringutele pühendunud füüsiline ja/või virtuaalne koostööüksus) hoolimata oma õiguslikust staatusest (avalik-õiguslik või eraõiguslik) või rahastamise viisist, mille peamine eesmärk on sõltumatult teostada alusuuringuid, rakendusuuringuid või tootearendust, nagu on kindlaks määratud teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistikus, või laialdaselt levitada sellise tegevuse tulemusi mittediskrimineerivalt ja ainuõigusteta, kasutades selleks õpetamist, avaldamist või teadmussiidret. Kui selline üksus tegeleb majandustegevusega, tuleb majandus-tegevuse rahastamine, kulud ja tulud arvestada eraldi. Ettevõtjatel, kes avaldavad mõju sellisele üksusele, nt aktsionäridel või liikmetel, ei tohi olla eelisjuurdepääsu sellise üksuse teaduspotsiaalile ja tema saavutatud teadustulemustele;
63. „reaalrutingimuste põhimõte” – põhimõte, mille kohaselt ei tohi lepinguosaliste vahelise investeerimis-tehingu tingimused erineda sõltumatute ettevõtjate vahel sõlmitud tehingu tingimustest ning need tingi-mused ei tohi sisaldada salalepete elemente. Iga tehing, mis tuleneb avatud, läbipaistvast ja mittetingi-muslikust pakkumismenetlusest, loetakse reaalarutingimuste põhimõttele vastavaks;
64. „metsa säästev majandamine” – metsade ja metsamaade kasutamine niisugusel viisil ja määral, et need säilitavad oma elurikkuse, tootlikkuse, uuenemisevõime, elujõulisuse ja võime täita praegu ja tulevikus vastavaid ökoloogilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid funktsioone kohalikul, siseriiklikul ja üleilmsel tasandil muudele ökosüsteemidele kahju tekitamata;
65. „agrometsandussüsteemid” – maakasutussüsteemid, mille puhul puid kasvatatakse samal maal kombinat-sioonis põllumajandusega;

⁽³⁵⁾ Komisjoni soovitus, 6. mai 2003, mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

⁽³⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 999/2001, 22. mai 2001, millega kehtestatakse teatavate transmissiivse spongioosse entsefalopaatia vältimise, kontrolli ja likvideerimise üksikasjalikud eeskirjad (EÜT L 147, 31.5.2001, lk 1).

66. „kiirekasvulised puud” – lühikese raieringiga mets, kus lühim aeg enne langetamist on vähemalt 8 aastat ja pikim aeg enne langetamist ei ületa 20 aastat;
67. „lühikese raieringiga madalmetsa puud” – CN-koodi 0602 90 41 alla kuuluvad puuliigid, mille määratlevad liikmesriigid ja mis hõlmavad puittaimi, mitmeaastaseid taimi, pookealuseid või pärast koristamist mulda jäävaid juuremugulaid, mis järgmisel hooajal ajavad uusi võrseid, ning mille maksimaalse raiet-sükli määravad kindlaks liikmesriigid vastavalt määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punktile k;
68. „hõredalt asustatud alad” – alad, mille komisjon on sellisena heaks kiitnud eraldi otsustega regionaalabi kaartide kohta ajavahemikuks 1. juulist 2014 kuni 31. detsembrini 2020;
69. „punkti a alad” – aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktile a vastavad alad, mis on tähistatud ajavahemikuks 1. juulist 2014 kuni 31. detsembrini 2020 heaks kiidetud regionaalabi kaardil;
70. „punkti c alad” – aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktile c vastavad alad, mis on tähistatud ajavahemikuks 1. juulist 2014 kuni 31. detsembrini 2020 heaks kiidetud regionaalabi kaardil;
71. „NUTS 3. tasandi piirkond” – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1059/2003⁽³⁷⁾ alusel ühise statistiliste territoriaalüksuste liigituse 3. tasandil kindlaks määratud piirkond;
72. „eelnevalt kindlaksmääramata punkti c alad” – piirkonnad, mille liikmesriik on omal äranägemisel määranud punkti c alaks, eeldusel et liikmesriik tõendab, et sellised piirkonnad vastavad teatavatele sotsiaalmajanduslikele kriteeriumidele ning et need piirkonnad on kooskõlas aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktiga c tähistatud ajavahemikuks 1. juulist 2014 kuni 31. detsembrini 2020 heaks kiidetud regionaalabi kaardil;
73. „endised punkti a alad” – alad, mis olid tähistatud punkti a aladena ajavahemikuks 1. jaanuarist 2011 kuni 30. juunini 2014 heaks kiidetud regionaalabi kaardil;
74. „regionaalabi kaart” – liikmesriigi määratletud alade loetelu, mis on kooskõlas 2014.–2020. aasta regionaalabi suunistes sätestatud tingimustega ning mille on heaks kiitnud komisjon;
75. „põllumajandustoodete töötlemine mittepõllumajandustoodeteks” – mis tahes põllumajandustoodete töötlemine, mille saadus ei ole põllumajandustoodete;
76. „hindamiskava” – dokument, mis sisaldab vähemalt järgmisi elemente: hinnatava abikava eesmärgid; hindamisküsimused; tulemusnäitajad; kavandatud hindamismeetod; andmekogumise nõuded; hindamise kavandatud ajakava, sealhulgas hindamise lõpparuande esitamise tähtaeg; sõltumatu hindamisasutuse kirjeldus või kriteeriumid, mille alusel kõnealune asutus valitakse ja tagatakse hindamistulemuste avalikustamine.

2.5. Teatamisele kuuluv abi

- 36) Kui on täidetud aluslepingu artikli 107 lõike 1 tingimused, on liikmesriigid kohustatud teavitama komisjoni põllumajandus- ja metsandussektorile ning maapiirkondadele eraldatud abist kooskõlas aluslepingu artikli 108 lõikega 3 ning asjaomane riik ei tohi oma kavandatud meetet jõustada enne lõpliku otsuse tegemist, välja arvatud meetmed, mis vastavad grupierandi määruses sätestatud tingimustele.
- 37) Abikava alusel antava üksikabi kohta kehtib teavitamiskohustus vastavalt aluslepingu artikli 108 lõikele 3, kui abi ületab järgmisi teavitamiskünniseid:
 - a) eraldi teatamisele kuuluv investeerimisabi põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks käesolevate suuniste II osa jao 1.1.1.4 kohaselt: 25 miljonit eurot ületavad rahastamiskõlblikud kulud või kui brutotoetusekvivalent ületab 12 miljonit eurot;

⁽³⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1059/2003, 26. mai 2003, millega kehtestatakse ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus (NUTS) (ELT L 154, 21.6.2003, lk 1).

- b) abi müügiedenduskampaaniateks suuniste II osa jao 1.3.2 kohaselt: müügiedenduskampaaniad, mille aastaeelarve ületab 5 miljonit eurot;
- c) investeerimisalane üksikabi, mis antakse käesolevate suuniste II osa 3. peatüki jagude 3.1, 3.2, 3.6 ja 3.10 alusel:

Abi osakaal	Teavitamiskünnised
10 %	7,5 miljonit eurot
15 %	11,25 miljonit eurot
25 %	18,75 miljonit eurot
35 %	26,25 miljonit eurot
50 % ja üle selle	37,5 miljonit eurot

3. peatükk. Ühised hindamispõhimõtted

- 38) Hinnates, kas teatud abimeedet saab pidada aluslepingu artikli 107 lõike 3 kohaselt siseturuga kokkusobivaks, analüüsib komisjon üldiselt, kas meetme ülesehitus tagab selle, et abimeetme kasulik mõju ühist huvi teeniva eesmärgi saavutamisele kaalub üles võimalikud negatiivsed mõjud kaubandusele ja konkurentsile.
- 39) Riigiabi ajakohastamist käsitlevas teatases kutsuti üles tegema kindlaks ja määratlema ühised põhimõtted, mida komisjon kohaldab, kui ta hindab kõikide abimeetmete kokkusobivust siseturuga. Sel eesmärgil loeb komisjon abimeetme ELi toimimise lepinguga kokkusobivaks ainult juhul, kui see meede vastab kõigile järgmistele kriteeriumidele:
- a) meetmega aidatakse kaasa täpselt määratletud ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisele: riigiabimeede peab teenima mõnda ühist huvi pakkuvat eesmärki kooskõlas aluslepingu artikli 107 lõikega 3;
- b) vajadus riigi sekkumise järele: riigiabimeede peab olema suunatud olukorrale, mida abiga saab oluliselt parandada määral, mida turg ise ei suuda: näiteks kui abi võimaldab kõrvaldada selgelt kindlaks tehtud turutõrget;
- c) abimeetme asjakohasus: kavandatav abimeede peab olema sobiv poliitiline vahend ühist huvi pakkuva eesmärgi täitmiseks;
- d) ergutav mõju: abi peab muutma asjaomase ettevõtte käitumist nii, et see hakkab tegelema lisategevusala, mida ta ilma abita ei teeks või teeks piiratud või eri viisil;
- e) abi proportsionaalsus (piirdumine minimaalselt vajaliku abiga): abi tuleb viia miinimumini, mis on vajalik tegevuse ergutamiseks asjaomas valdkonnas;
- f) liikmesriikidevahelise konkurentsile ja kaubandusele põhjendamatu negatiivse mõju vältimine: abi negatiivne mõju on piisavalt väike selleks, et meetme üldine mõju oleks positiivne;
- g) abi läbipaistvus: liikmesriikidel, komisjonil, ettevõtjatel ja avalikkusel peab olema hea juurdepääs kõigile asjaomastele õigusaktidele ja nende alusel antavat abi käsitlevale teabele.
- 40) Abikavade teatavate kategooriate suhtes võib täiendavalt kehtestada järelhindamise nõude, nagu on kirjeldatud punktides 720–723. Sellistel juhtudel võib komisjon piirata kavade kestust (harilikult nelja aasta või veelgi lühema ajaga), võimalusega hiljem teatada nende pikendamisest.

- 41) Kui riigiabi meede või selle tingimused (sh selle rahastamisviisi, kui see on meetme lahutamatu osa) tooks vältimatult kaasa ELi õiguse rikkumise, ei saa nimetatud abi siseturuga kokkusobivaks kuulutada⁽³⁸⁾. Eeskätt kujutab ELi õiguse mitteeristatavat rikkumist järgmine abi:
- a) abi, mille eraldamise tingimus on, et abisaaja peakontor peab asuma asjaomases liikmesriigis või abisaaja peab tegutsema peamiselt asjaomases liikmesriigis;
 - b) abi, mille eraldamise tingimus on, et abisaaja kasutab riigis toodetud kaupa või siseriiklikke teenuseid;
 - c) abi, millega piiratakse võimalust, et abisaaja kasutab ära muude liikmesriikide teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni tulemusi.
- 42) Üldiseid hindamispõhimõtteid tuleb vaadelda ÜPP kontekstis. Sellest tulenevalt kehtivad nimetatud konkurentsipoliitika üldkaalutlused mis tahes käesolevates suunistes käsitletud abiliikide suhtes, kui käesolevate suuniste I osa jagudes 3.1–3.7 ei ole kehtestatud erandeid põllumajandussektoris kehtivatest eralistest põhimõtetest tulenevalt.

3.1. Panus ühise eesmärgi saavutamisse

- 43) Põllumajandus- ja metsandussektorile ning maapiirkondadele antava abi eesmärgid peavad tagama elujõulise toidutööstuse ning edendama tõhusat ja säästvat ressursikasutust, et saavutada arukas ja jätkusuutlik majanduskasv.
- 44) Põllumajandus- ja metsandussektorile ning maapiirkondadele abi andmine peaks olema tihedalt põimunud ÜPPga, olema sidus käesolevate suuniste punktis 10 nimetatud maaelu arengu eesmärkidega ja vastama põllumajandusturgude ühise korralduse eeskirjadele.

Maaelu arengu eesmärgid

- 45) Abi kokkusobivuse hindamisel võetakse maaelu arengu eesmäärke arvesse koos riigiabi üldpõhimõtetega.
- 46) Komisjon leiab, et määruse (EL) nr 1305/2013 ja selle rakendusaktide ja delegeeritud õigusaktide alusel või nende nõuetele vastavalt ning samuti maaelu arengu programmi raames toimuva täiendava riikliku rahastamisena võetavad meetmed on juba oma olemuselt maaelu arengu eesmärkidega kooskõlas ja aitavad kaasa nende saavutamisele.
- 47) Mis puutub üksnes riiklikest vahenditest rahastatavate maaelu arengu meetmetega sarnastes meetmetesse, siis selleks, et tagada nende kooskõla maaelu arengu programmide raames EAFRD kaasrahastatavate maaelu arengu meetmetega, peaksid liikmesriigid tõendama, mil viisil sobib selline riigiabi kokku ja on kooskõlas vastavate maaelu arengu programmidega. Nimetatud dokumentatsioon peab olema lisatud igale teatisele.
- 48) Maaelu arengu valdkonna reguleerimisalast välja jäävate abimeetmete puhul (käesolevate suuniste II osa jagudes 1.2, 1.3, 2.8 ja 2.9 osutatud abimeetmed) on komisjoni seisukohalt maaelu arengu eesmärkidesse panustamise põhimõtet järgitud, kui komisjon on piisavalt veendunud nimetatud meetmete panuses maaelu arengu eesmärkide saavutamisse.

Kava alusel antud, eraldi teatamisele kuuluvat abi käsitlevad lisatingimused

- 49) Kava alusel abi andmisel eraldi teatamisele kuuluvatele investeerimisprojektidele peab abi andev ametiasutus tõendama, et valitud projekt toetab kava eesmärki ning seega põllumajandus- ja metsandussektorile ning maapiirkondadele antava abi eesmäärke. Selleks võib liikmesriik toetuda teabele, mille taotleja on esitanud, ning mis sisaldab kirjeldust investeringu positiivsest mõjust.

⁽³⁸⁾ Vt näiteks kohtuasi C-156/98: Saksamaa Liitvabariik vs. komisjon (EKL 2000, lk I-6857, punkt 78) ja kohtuasi C-333/07: Régie Networks vs. Rhone Alpes Bourgogne (EKL 2008, lk I-10807, punktid 94–116).

Põllumajandustoodete ühise turukorralduse eeskirjad

- 50) Põllumajandussektori⁽³⁹⁾ eripärade tõttu allub riigiabi-eeskirjade kohaldamine olenemata sellest, et need on põllumajandussektoris täielikult kohaldatavad, ÜPP esimese samba alla kuuluvate määruste sätetele. Teisisõnu, riigiabimeetmed ei saa liikmesriigi jaoks olla üliluslikud määruse (EL) nr 1308/2013⁽⁴⁰⁾ suhtes. Seejärel ei luba komisjon anda riigiabi, mis ei ole kooskõlas ühist turukorraldust reguleerivate sätetega või mis häiriks ühise turukorralduse nõuetekohast toimimist.
- 51) Täiendavad eritingimused seoses kooskõlaga põllumajandustoodete ühise turukorralduse põhimõtetega on esitatud käesolevate suuniste II osa põllumajandustoodete esmatootmisega seotud põllumajandusettevõtetele antavat investeerimisabi käsitlevas jaos 1.1.1.1, tootjarühmadele ja -organisatsioonidele antavat stardiabi käsitlevas jaos 1.1.4 ning tootmisvõimsuse peatamist käsitlevas jaos 1.2.2.

Keskkonnavalased eesmärgid

- 52) Aluslepingu artikli 11 kohaselt peab liidu poliitika ja tegevuse määratlemisel ja rakendamisel võtma arvesse keskkonnakaitse nõudeid, eelkõige pidades silmas säästva arengu edendamist. ÜPP 1. ja 2. samba oluliste keskkonnameetmete õiguslik alus on aluslepingu artikkel 11. Nimetatud meetmega kooskõlas tuleks liidu maaelu arengu prioriteete käsitleda säästva arengu raamistikus. Keskkonnakaitse eesmärkide edendamisel vastavalt aluslepingu artiklile 11 võtab liit arvesse ka põhimõtet „saastaja maksab“⁽⁴¹⁾. Tulevastes riigiabi-teatistes tuleb seega erilist tähelepanu pöörata keskkonnaküsimustele. Kõik riigiabiteatistid peaksid sisaldama tulevikus hinnangut selle kohta, kas abi saanud tegevusvaldkonnal on võimalik keskkonnamõju. Kui keskkonnamõju on olemas, peaksid riigiabiteatistid sisaldama tõendusmaterjali selle kohta, et abimeetmega ei kaasne kehtivate liidu keskkonnakaitsemeetmete rikkumine. Näiteks investeerimistoetuse abikava puhul, mis on ette nähtud tootmise suurendamiseks ning millega kaasneb piiratud ressursside kasutamise kasv või suurenev reostus, on vaja näidata, et abikava ei riku kehtivaid liidu õigusakte⁽⁴²⁾, sealhulgas ühenduse keskkonnakaitsemeetmete ega maa hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi nõuetele vastavuse süsteemi (määrus (EL) nr 1307/2013). Kui teatatakse riigiabist, mis kuulub maaelu arengu programmi reguleerimiskavasse, kehtib sellise riigiabimeetme suhtes sama keskkonnanõue, mis kehtib maaelu arengu meetme suhtes.

3.2. Vajadus riigi sekkumise järele

- 53) Et hinnata riigiabi vajalikkust ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisel, peab kõigepealt tegema kindlaks lahendust vajava probleemi olemuse. Riigiabi peaks olema suunatud olukorrale, kus abi toetusel on võimalik saavutada suuremat edu, kui turg iseseisvalt seda suudaks pakkuda.
- 54) Riigiabimeetmete võib teatavatel tingimustel tõepoolest aidata korrigeerida turutõrkeid ning aidata kaasa turude tõhusale toimimisele ja konkurentsivõime tugevdamisele. Lisaks võib juhul, kui turg on toimiv, kuid saavutatud tulemused ei ole võrdsete võimaluste või ühtekuuluvuspoliitika seisukohast rahuldavad, riigiabi kasutada soovitud, tasakaalustatute tulemuste saavutamiseks.

⁽³⁹⁾ Vt käesolevate suuniste punktid 13 ja 14.

⁽⁴⁰⁾ Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas 177/78: Pigs and Bacon Commission vs. McCarren, EKL 1979, lk 2161, punkt 11.

⁽⁴¹⁾ Määruse (EL) nr 1305/2013 põhjendus 5.

⁽⁴²⁾ Liidu keskkonnavalased õigusaktid: direktiiv 2009/147/EÜ (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7) (linnukaitse direktiiv); nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, 21. mai 1992, (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7) (elupaikade direktiiv); nõukogu direktiiv 91/676/EMÜ (EÜT L 375, 31.12.1991, lk 1) (nitraadidirektiiv); veepoliitika raamdirektiiv: direktiiv 2006/118/EÜ (ELT L 372, 27.12.2006, lk 19) (põhjavee direktiiv); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/128/EÜ, 21. oktoober 2009, millega kehtestatakse ühenduse tegevusraamistik pestitsiidide säästva kasutamise saavutamiseks (ELT L 309, 24.11.2009, lk 71) (pestitsiidide säästva kasutamise direktiiv); Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1107/2009, 21. oktoober 2009, taimekaitsevahendite turuleaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/92/EL, 13. detsember 2011, teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1) (keskkonnamõju hindamise direktiiv), ning vajaduse korral Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/42/EÜ, 27. juuni 2001, teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 197, 21.7.2001, lk 30) (strateegilise keskkonnanõu hindamise direktiiv).

- 55) Käesolevate suuniste tähenduses leiab komisjon, et turg ei saavuta loodetavaid eesmärke ilma riigi sekkumisetä käesolevate suuniste II osas kehtestatud eritingimustele vastavate abimeetmete puhul. Seepärast tuleks sellist abi pidada käesolevate suuniste I osa jaos 3.1 sätestatud ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamiseks vajalikuks.

3.3. Abi asjakohasus

- 56) Kavandatav abimeede peab olema sobiv poliitiline vahend ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamiseks. Abimeedet ei peeta siseturuga kokkusobivaks, kui muud vähem moonutavad poliitika- või abivahendid võimaldavad anda sama positiivse panuse ÜPP ja eelkõige maaelu arengu eesmärkide saavutamisse. On oluline meeles pidada, et teinekord sobivad asjaomaste eesmärkide saavutamiseks paremini muud vahendid, nagu näiteks määrus, turupõhised vahendid, taristu arendamine ja ärikeskkonna tõhustamine.

Asjakohasus alternatiivsete poliitikavahenditega võrreldes

- 57) Komisjon leiab, et põllumajandus- ja metsandussektorile ning maapiirkondadele antav abi, mis vastab käesolevate suuniste II osa asjaomastes jagudes kehtestatud eritingimustele, on asjakohane poliitikavahend.
- 58) Kui liikmesriik otsustab kasutusele võtta maaelu arengu meetmega sarnase meetme, mida rahastatakse üksnes riiklikest vahenditest, ning kui samal ajal on sama meede nähtud ette vastavas maaelu arengu programmis, peaks liikmesriik tõendama valitud riikliku abivahendi eeliseid maaelu arengu programmi meetme ees.

Asjakohasus muude abivahenditega võrreldes

- 59) Abi võib anda mitmesuguses vormis. Liikmesriik peaks siiski tagama, et abi antakse vormis, mis kaubandust ja konkurentsi tõenäoliselt kõige vähem moonutab.
- 60) Kui käesolevate suuniste II osas kirjeldatud abimeetme jaoks on ette nähtud konkreetne vorm, käsitatakse sellist vormi käesolevate suuniste tähenduses asjakohase abivahendina.
- 61) Komisjon leiab lisaks, et EAFRDst kaasrahastatavate maaelu arengu meetmete või kaasrahastatavate maaelu arengu meetmete täiendava rahastamise puhul on vastava maaelu arengu meetme jaoks ette nähtud vormis antud abi asjakohane abivahend.
- 62) Kui on tegemist investeerimisabiga, mis maaelu arengu programmi osana või maaelu arengu meetme täiendava rahastamisena ei kuulu määruse (EL) nr 1305/2013 reguleerimisalasse, ja kui abi antakse vormis, mis annab otsese varalise kasu (näiteks otsetoetused, vabastused või soodustused seoses maksude, sotsiaalkindlustusmaksude või muude kohustuslike tasudega jms), peab liikmesriik tõendama, miks on vähem asjakohased muud, potentsiaalselt vähem moonutavad abivormid, nagu tagasimakstavad ettemaksud või abivormid, mis põhinevad võlal või omakapitaliinstrumentidel (nt madala intressiga laenuid või intressisoodustused, riigi tagatised või alternatiivne kapitali andmine soodsatel tingimustel).
- 63) Seoses käesolevate suuniste II osa jao 2.8 kohaste metsandusmeetmetega, on liikmesriigid kohustatud tõendama, et nende seatud ökoloogilisi, kaitse- ja vaba aja veetmisega seotud eesmärke ei saa saavutada käesolevate suuniste II osa jagude 2.1–2.7 kohase maaelu arengu meetmega sarnaste metsandusmeetmetega.
- 64) Mitut liiki abi puhul, nagu abi turu-uuringu kulude katmiseks, toote väljatöötamiseks ja projekteerimiseks ning taotluste ettevalmistamiseks kvaliteedikavade tunnustamiseks, abi teadmussiirde ja abimeetmete, nõustamisteenuste, põllumajandusettevõtja asendusteenuste, müügiarendusmeetmete, loomahaiguste või taimekahjurite ennetamise või kahjuritõrje ning loomakasvatuse sektori kulude hüvitamiseks, antakse abi lõppabisaajatele toetatud teenuste kujul mitterahalises vormis kaudselt. Sel juhul antakse abi asjaomase teenuse või toimingu pakkujale.

- 65) Abimeetme siseturuga kokkusobivuse hindamine ei piira kohaldatavaid riigihanke-eeskirju ega läbipaistvuse, avatuse ja mittediskrimineerimise põhimõtteid teenuseosutaja valimise menetluses.

3.4. Abi ergutav mõju ja vajalikkus

- 66) Põllumajandus- ja metsandussektorile ning maapiirkondadele antavat abi saab pidada siseturuga kokkusobivaks üksnes juhul, kui sellel on ergutav mõju. Ergutav mõju esineb siis, kui abi muudab ettevõtja käitumist nii, et see hakkab tegelema sektori arengut toetava lisategevusega, mida ta ilma abita ei teeks või teeks piiratud või eri viisil. Abiga ei tohi siiski subsideerida sellise tegevuse kulusid, mida ettevõtja teeks niisamagi, ning sellega ei tohi hüvitada majandustegevuse tavalist äririski.
- 67) Kui välja arvata liidu õigusaktides või käesolevates suunistes sõnaselgelt väljendatud erandid, on ühepoolne riigiabi, mille eesmärk on lihtsalt ettevõtjate rahalise seisukorra parandamine ning mis ei aita mingil moel kaasa sektori arengule, ja eelkõige selline abi, mida antakse toote hinna, koguse, toodanguühiku või tootmisvahendi ühiku alusel, liigitatav tegevusabi hulka ning on siseturuga kokkusobimatu. Lisaks kahjustab selline abi oma olemuselt tõenäoliselt ka siseturukorralduse mehhanisme.
- 68) Samad põhjused on ajendanud komisjoni lubama käesolevates suunistes abi andmist kohustuslike standardinõuete täitmise hõlbustamiseks üksnes määral, mil see täidab maaelu arengu poliitika eesmärke.
- 69) Samamoodi tuleks käesolevate suuniste II osa jagude 1.2 ja 2.8.5 alusel eraldada abi ainult sellistele põllumajandus- ja metsandussektori ettevõtjatele, kellel on mitmesuguseid raskusi, kuigi nad on teinud asjakohaseid jõupingutusi riskide vähendamiseks. Riigiabi ei tohiks ahvatleda ettevõtjaid põhjendamatuid riske võtma. Põllumajandus- ja metsandussektori ettevõtjad peavad ise vastutama tootmismeetodite või toodete järelemõtlematu valiku tagajärgede eest.
- 70) Samadel põhjustel ei pea komisjon abi abisaaja jaoks ergutavaks siis, kui asjaomase projekti või tegevusega seonduvat tööd on alustatud juba enne abisaaja abitaotluse esitamist riigiasutusele.
- 71) Abitaotlus peab sisaldama vähemalt taotleja nime ja ettevõtte suurust, projekti või tegevuse kirjeldust, sealhulgas selle asukohta ning algus- ja lõppkuupäeva, projekti läbiviimiseks vajalikku abisummat ja rahastamiskõlblikke kulusid.
- 72) Lisaks peavad suurettevõtjad taotluses selgitama, mis oleks juhtunud siis, kui abi ei oleks antud (st vastupidine stsenaarium või alternatiivne projekt või tegevus) ja esitama dokumentaalsed tõendid taotluses kirjeldatud vastupidise stsenaariumi toetamiseks.
- 73) Taotlusvormi kättesaamisel peab abi andev ametiasutus kontrollima vastupidise stsenaariumi usaldusväärsust ja kinnitama, et abil on soovitud ergutav mõju. Vastupidine stsenaarium on usaldusväärne, kui see on ehtne ja seotud otsuse tegemise tingimustega ajal, mil abisaaja teeb asjaomase projekti või tegevuse kohta otsuse.
- 74) Erandina punktidest 70–73 leitakse, et VKEdele maksusoodustusena antaval abil on ergutav mõju, kui abikava kohaselt antakse õigus saada abi kooskõlas objektiivsete kriteeriumidega ja ilma et liikmesriik saaks täiendavalt oma kaalutusõigust kasutada ning abikava on heaks kiidetud ja jõustunud enne abi saanud projekti või tegevuse algust. Seda nõuet ei kohaldata maksimeetme kava järglaskavade puhul, kui tegevus oli juba eelmiste maksusoodustuskavadega kaetud.
- 75) Erandina käesolevate suuniste punktidest 70–74 ei pea käesolevate suuniste järgmised abi liigid olema ergutava mõjuga:
- a) maapiirkondade maakorralduse abikavad kooskõlas II osa jagudega 1.3.4 ja 2.9.2 ja abikavad keskkonna-, looduskaitse- ja vabaajategevuse eesmärkidel kooskõlas jaoga 2.8, kui:
- i) abikavaga antakse õigus saada abi kooskõlas objektiivsete kriteeriumidega ja ilma et liikmesriik saaks täiendavalt oma kaalutusõigust kasutada;

- ii) abikava on vastu võetud ja jõus enne, kui abisaaja on teinud rahastamiskõlblikke kulutusi vastavalt jagudele 1.3.4, 2.9.2 ja 2.8; ning
- iii) abikava hõlmab üksnes VKEsid;
- b) Natura 2000 aladega seotud ja vee raampoliitika direktiivist tulenevate ebasoodsate tingimuste hüvitamiseks VKEdele antav abi kooskõlas käesolevate suuniste II osa jaoga 1.1.6;
- c) abi looduslikust või muust eripärasest tingitud piirangutega aladele kooskõlas II osa jaoga 1.1.7;
- d) abi loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks kooskõlas II osa jaoga 1.2.1.1;
- e) abi loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest tingitud kahju korvamiseks kooskõlas II osa jaoga 1.2.1.2;
- f) loomahaiguste ja taimekahjurite likvideerimisega seotud kulude korvamiseks antav abi ning kõnealuste loomahaiguste ja taimekahjurite tekitatud kahju korvamiseks antav abi kooskõlas II osa jaoga 1.2.1.3;
- g) abi hukkunud loomade kõrvaldamise ja hävitamisega seotud kulude katmiseks kooskõlas II osa jaoga 1.2.1.4;
- h) abi kaitse all olevate loomade tekitatud kahju korvamiseks kooskõlas II osa jaoga 1.2.1.5;
- i) abi õigusaktides reguleeritud loomade metsades tekitatud kahju korvamiseks kooskõlas II osa jaoga 2.8.5;
- j) investeerimisabi normatiivide täitmiseks kooskõlas punkti 148 alapunktidega a ja b;
- k) investeerimisabi normatiivide täitmiseks kooskõlas punkti 148 alapunktiga c; investeerimisabil suurettevõtjatele normatiivide täitmiseks kooskõlas punkti 148 alapunktiga c loetakse olevat ergutav mõju, kui asjaomane ettevõtja tõendab, et ilma abita ohustab neid tegevuse lõpetamine;
- l) abi põllumajandusliku majapidamise territooriumil asuva kultuuri- ja looduspärandi säilitamiseks kooskõlas II osa jaoga 1.1.1.2, välja arvatud üksikabi, mille suurus ületab 500 000 eurot ettevõtja ja investeerimisprojekti kohta;
- m) abi müügiendendusmeetmete võtmiseks kooskõlas punkti 464 alapunktidega b ja c ning üldise iseloomuga müügienduskampaaniateks kooskõlas punkti 464 alapunktiga d;
- n) abi teadus- ja arendustegevuseks põllumajandus- ja metsandussektoris kooskõlas II osa jagudega 1.3.6 ja 2.9.1;
- o) abi külade, loodusmaastike ja kõrge loodusliku väärtusega alade kultuuri- ja looduspärandi säilitamiseks, taastamiseks ja kvaliteedi parandamiseks kooskõlas punkti 644 alapunktiga e; kõnealune erand ei kehti investeerimisabi suhtes, mis on seotud külade, loodusmaastike ja kõrge loodusliku väärtusega alade kultuuri- ja looduspärandi säilitamisega ja mis ületab punkti 37 alapunktis c sätestatud teavitamiskünniseid;
- p) abi maapiirkondade omavalitsuste ja külade arengut ja nende põhiteenuseid käsitlevate kavade ning Natura 2000 alade või muude kõrge loodusliku väärtusega alade kaitse- ja majandamiskavade koostamiseks ja ajakohastamiseks kooskõlas punkti 644 alapunktiga a;
- q) abi metsapõlengutest, loodusõnnetustest, ebasoodsatest ilmastikutingimustest, kahjuritest, loomahaigustest, katastroofidest ja kliimamuutustega seotud sündmustest tingitud metsakahjustuste kõrvaldamiseks kooskõlas II osa jaoga 2.1.3.

Eraldi teatamisele kuuluva investeerimisabi lisatingimused

- 76) Lisaks eespool ette nähtud nõuetele peab liikmesriik eraldi teatamisele kuuluva investeerimisabi puhul esitama selged tõendid selle kohta, et abi mõjutab realselt investeringu valikut. Põhjaliku hindamise võimaldamiseks peab liikmesriik esitama lisaks teabele toetatava projekti kohta ka põhjaliku kirjelduse vastupidise stsenaariumi kohta, mis põhineb eeldusel, et abisaaja ei saa abi üheltki avaliku sektori asutuselt.
- 77) Liikmesriike kutsutakse tuginema dokumentidele; selleks sobivad näiteks ametlikud juhatuse dokumendid, riskihindamised (sealhulgas kohaspetsiifiliste riskide hindamised), finantsaruanded, asutusesisesed äriplaamid, eksperdiarvamused ja muud hinnatava investeerimisprojektiga seotud uuringud. Ergutavat mõju võivad liikmesriikidel aidata tõendada investeerimiskomisjonile esitatavad dokumendid, mis sisaldavad teavet nõudluse, kulude ja finantsprognooside kohta ning milles täpsustatakse eri investeerimisstsenaariume, või dokumendid, mis esitatakse finantsasutustele.
- 78) Seejuures võib kasumlikkuse taset hinnata selliste meetodite abil, mida asjaomases sektoris üldiselt kasutatakse ning mis võivad hõlmata meetodeid projekti nüüdispuhasväärtuse (NPV)⁽⁴³⁾, sisemise tulumäära (IRR)⁽⁴⁴⁾ või investeeritud kapitali keskmise tootluse (ROCE) hindamiseks. Projekti kasumlikkust võrreldakse tavapärase tulumääraga, mida ettevõtja kohaldab teiste sarnaste investeerimisprojektide suhtes. Kui sellised määrad ei ole teada, võrreldakse projekti kasumlikkust ettevõtja kapitalikuludega tervikuna või asjaomases sektoris tavapäraselt täheldatud tulumääradega.
- 79) Kui puudub konkreetne vastupidine stsenaarium, võib ergutava mõju olemasolu eeldada rahastamispuudujäägi korral, st kui eelnevalt koostatud äriplaani alusel ületavad investeerimiskulud investeringu oodatava tegevuskasumi nüüdispuhasväärtust.
- 80) Kui abi ei muuda abisaaja käitumist, stimuleerides lisainvesteeringuid, puudub sellel positiivne mõju asjaomasele sektorile. Seetõttu ei kiideta abi heaks juhul, kui ilmneb, et sama investeringut viidaks läbi ka ilma abita.

3.5. Abi proportsionaalsus

- 81) Põllumajandus- ja metsandussektorile ning maapiirkondadele antavat abi peetakse proportsionaalseks, kui abisumma abisaaja kohta on piiratud üksnes vajaliku miinimumiga ühise loodetava eesmärgi saavutamiseks.

Abi ülemmäärad ja suurimad abisummad

- 82) Komisjoni arvates selleks, et abi oleks proportsionaalne, ei tohiks abisumma üldjoontes rahastamiskõlblike kulusid ületada. Sellega ei piirata eeskirju seoses keskkonnastiimulite või muude avaliku sektori tõukemehhanismidega, mis on sõnaselgelt ette nähtud käesolevate suuniste II osa jagudega 1.1.3 ja 1.2.2.
- 83) Prognoositavuse ja võrdsete tingimuste tagamiseks kohaldab komisjon käesolevates suunistes abi ülemmäärasid. Kui abi ülemmäära ei saa kehtestada, näiteks noorte põllumajandustootjate stardiabi ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamise valdkonnas, sätestatakse proportsionaalsuse tagamiseks nimiväärtuses määratletud abi ülemmäär.
- 84) Kui rahastamiskõlblikud kulud on korrektselt välja arvatud ja järgitud on käesolevate suuniste II osas osutatud abi ülemmäärasid või suurimaid abisummasid, loetakse proportsionaalsuse kriteeriumid täidetuks.
- 85) Abi ülemmäära ning abisummat peab arvutama abi andev ametiasutus abi andmise ajal. Rahastamiskõlblike kulusid tõendatakse selgete, konkreetsete ja ajakohaste kirjalike tõenditega. Abi ülemmäära ja rahastamiskõlblike kulude arvutamisel lähtutakse kõigi kasutatavate arvude puhul summadest, millest ei ole makse ega muid tasusid maha arvatud.

⁽⁴³⁾ Projekti nüüdispuhasväärtuse (NPV) all mõistetakse diskonteeritud (harilikult kapitalikulu alusel) positiivsete ja negatiivsete rahavoogude vahet investeringu eluea jooksul.

⁽⁴⁴⁾ Sisemine tulumäär ei põhine antud aasta arvestuslikul tulul, vaid võtab arvesse tulevasi rahavooge, mida investor loodab saada kogu investeringu eluea jooksul. See määratletakse diskontomäärana, mille puhul rahavoogude jada nüüdispuhasväärtus võrdub nulliga.

- 86) Käibemaks ei ole rahastamiskõlblik, välja arvatud juhul, kui seda ei tagastata riigi käibemaksuseaduste alusel.
- 87) Kui abi antakse tagastamatust abist erinevas vormis, on abi suuruseks selle toetusekvivalent.
- 88) Mitmes osas makstava abi väärtus diskonteeritakse abi andmise aja väärtusesse. Rahastamiskõlblike kulude väärtus diskonteeritakse abi andmise aja väärtusele. Diskonteerimisel kasutatakse intressimäärana abi andmise kuupäeval kohaldatavat diskontomäära.
- 89) Kui abi antakse maksusoodustuste näol, siis diskonteeritakse abi osad diskontomäärade alusel, mis kehtivad maksusoodustuse kasutamise erinevatel aegadel.
- 90) Mis puutub maapiirkondadele eraldatavasse investeerimisabisse, siis tuleb suurte investeerimisprojektide abi ülemmäär punkti 35 alapunktis 31 kindlaks määratud kohandatud abisumma abil vähendada. Lisaks ei saa suuremahulised investeerimisprojektid kasutada VKEdele mõeldud suuremaid abi ülemmäärasid.
- 91) Kui käesolevate suuniste II osa jagudes 1.1.5.1, 1.1.8, 2.3 ja 3.4 nimetatud kulukohustused on väljendatud määruse (EL) nr 1305/2013 II lisas sätestatutest erinevates ühikutes, võivad liikmesriigid arvutada maksed kõnealuste teiste ühikute alusel. Sellisel juhul peavad liikmesriigid tagama aastapõhiste suurimate summade järgimise.
- 92) Välja arvatud jaos 1.1.5.1 nimetatud, põllumajanduse jaoks kadumisohus olevate kohalike tõugudega seotud kulukohustusteks antav abi, ei ole käesolevate suuniste II osa jagude 1.1.5.1, 1.1.8, 2.3 ja 3.4 alusel võimalik anda abi loomühiku kohta. Erinevate loomaliikide loomühikutesse arutamise määrad on sätestatud määruse (EL) nr 1305/2013 rakendusakti II lisas].
- 93) Tekkinud lisakulusid ja saamata jäänud tulu käsitlevate tavaprognoside põhjal võivad liikmesriigid kindlaks määrata abisumma käesolevate suuniste II osa jagudes 1.1.5, 1.1.6, 1.1.7, 1.1.8, 2.3, 3.4 ja 3.5 osutatud meetmeteks või tegevusvaldkondadeks. Liikmesriigid peaksid tagama, et arvutused ja vastav abi a) sisaldavad ainult kontrollitavaid elemente; b) põhinevad asjakohaste teadmiste ja oskustega määratud arvnäitajatel; c) märgivad selgelt ära kasutatud näitajate allika; d) on diferentseeritud, et võtta vajaduse korral arvesse piirkondlikke või kohalikke asukohatingimusi ja tegelikku maakasutust; ja e) ei sisalda investeeringukuludega seotud elemente.
- 94) Abi kokkusobivuse hindamisel võtab komisjon arvesse abisaaja sõlmitud kindlustuslepinguid või kindlustuslepinguid, mida ta oleks võinud sõlmida. Loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste tekitatud kahju korvamiseks mõeldud abi valdkonnas antakse abi ülemmäär ulatuses konkurentsi moonutamise ohu ärahoidmiseks üksnes ettevõtjale, kellel ei ole selliste kahjude suhtes kindlustuskatet. Seepärast tuleb riskijuhtimise ulatuslikumaks parandamiseks motiveerida abisaajaid igal võimalusel kindlustust sõlmima.

Eraldi teatamisele kuuluva investeerimisabi ja teatatud abikavade alusel suurettevõtjatele antud investeerimisabi käsitlevad lisatingimused

- 95) Üldreeglina peetakse eraldi teatamisele kuuluva investeerimisabi piiratuks miinimumini, kui abisumma vastab toetatavas piirkonnas investeeringu rakendamise täiendavatele netokuludele, võrreldes vastupidise olukorraga, kus abi ei anta. Ka teatatavate kavade alusel suurettevõtjatele antava, investeeringuteks ettenähtud abi korral peavad liikmesriigid täiendavate netokulude meetodiga tagama, et abisumma piirdub miinimumiga.
- 96) Abisumma ei tohiks ületada projektile piisavalt kasumlikkust tagavat miinimumi, näiteks ei tohi see tõsta taset, mis on vajalik selleks, et projekti sisemine tulumäär ületaks tavapärasest tulumäära, mida asjaomane ettevõtja kohaldab teiste sarnaste investeerimisprojektide suhtes, või selliste määrade puudumisel, et sisemine tulumäär ületaks äriühingu kapitalikuluseid tervikuna või asjaomases sektoris tavapäraselt täheldatud tulumäärasid.

- 97) Teatatud abikavade alusel suurettevõtjatele antava investeerimisabi korral peab liikmesriik tagama, et abisumma vastab investeeringu rakendamise täendavatele netokuludele asjaomases piirkonnas, võrreldes vastupidise olukorraga, kui abi ei antaks. Punktis 96 selgitatud meetodi kasutamine on piiratud abi ülemmääradega.
- 98) Seoses eraldi teatamisele kuuluva investeerimisabiga teeb komisjon punktis 96 esitatud meetodit kasutades kindlaks, kas abisumma ületab projekti piisava kasumlikkuse tagamiseks vajalikku miinimumi. Ergutava mõju analüüsimiseks kasutatud arvutusi võib kasutada ka abi proportsionaalsuse hindamiseks. Liikmesriik peab tõendama proportsionaalsust dokumentatsiooni, nt punktis 77 osutatud dokumentide alusel. Nimetatud nõue ei kehti põllumajandustoodete esmatootmisega seotud investeerimisabi suhtes.

Abi kumuleerimine

- 99) Abi võib anda samaaegselt mitme abikava alusel või koos sihtotstarbelise üksikabiga, eeldusel et projektile või tegevusele eraldatud riigiabi kogusumma ei ületa käesolevates suunistes kehtestatud abi ülemmäärasid tegevuse või projekti kohta.
- 100) Kindlaksmääratavate rahastamiskõlblike kulude põhjal antud abi võib kumuleerida mis tahes muu riigiabiga, kuni asjaomased meetmed hõlmavad erinevaid kindlaksmääratavaid rahastamiskõlblike kulusid. Kindlaksmääratavate rahastamiskõlblike kulude põhjal antud abi võib kumuleerida mis tahes muu riigiabiga samade ning osaliselt või täielikult kattuvate rahastamiskõlblike kulude korral üksnes juhul, kui kumuleeritud abi ei ole suurem kui käesolevate suuniste alusel asjaomase abi suhtes kohaldatav kõrgeim abi osakaal või abisumma.
- 101) Käesolevate suuniste II osa jagudes 1.1.2 ja 3.3 käsitletud rahastamiskõlblikel kuludel, mis ei ole kindlaks määratavad, põhinevat abi võib kumuleerida mis tahes kindlaksmääratavatel rahastamiskõlblikel kuludel põhineva riigiabimeetmega. Abi, mille puhul ei ole rahastamiskõlblike kulusid võimalik kindlaks teha, võib kumuleerida muu riigiabiga, mille puhul ei ole rahastamiskõlblike kulusid võimalik kindlaks teha, kuni kogufinantseerimise kõrgeima asjakohase ülemmääran, mis on iga juhtumi konkreetseid asjaolusid arvesse võttes kindlaks määratud käesolevate suuniste või mõne muu riigiabisuunistega, grupierandi määrusega või komisjoni vastu võetud otsusega.
- 102) Põllumajandussektoris antavat riigiabi ei tohiks kumuleerida määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 81 lõikes 2 ja artiklis 82 osutatud toetustega samade rahastamiskõlblike kulude puhul juhul, kui sellise kumulatsiooni tulemusel ületaks abi osakaal või abisumma käesolevates suunistes sätestatud määra.
- 103) Kui koos riigiabi andmisega toimub liidu institutsioonide, asutuste, ühissettevõtjate või muude organite poolt keskselt hallatav liidu rahastamine, mis ei ole otseselt või kaudselt liikmesriigi kontrolli all, võetakse arvesse ainult riigiabi, et määrata kindlaks, kas teavitamise künniseid ja abi ülemmäära või abi ülempiire on järgitud, eeldusel et avalikust sektorist saadud toetuse kogusumma, mida antakse samade rahastamiskõlblike kulude katmiseks, ei ületa kõige soodsamat rahastamise määra, mis on sätestatud liidu õigusaktidega kehtestatud eeskirjades.
- 104) Käesolevate suuniste kohaselt lubatud abi ei tohiks kumuleerida mis tahes vähese tähtsusega abiga samade rahastamiskõlblike kulude puhul juhul, kui sellise kumulatsiooni tulemusel ületaks abi osakaal või abisumma käesolevates suunistes sätestatud määra.
- 105) Investeerimisabi põllumajandusliku tootmispotentsiaali taastamiseks, nagu on osutatud käesolevate suuniste punkti 143 alapunktis e ei tohiks kumuleerida abiga, mida antakse käesolevate suuniste II osa jagudes 1.2.1.1, 1.2.1.2 ja 1.2.1.3 osutatud varalise kahju hüvitamiseks.
- 106) Välistada tuleks käesolevate suuniste II osa jagudes 1.1.5.1, 1.1.6, 1.1.8 ja 3.5 käsitletud kliima- ja keskkonnasõbralike põllumajandustavade ning määruse (EL) nr 1307/2013 artiklis 43 osutatud sarnase tegevuse topeltrahastamist. Käesolevate suuniste punktis 724 ette nähtud läbivaatamisklausel peaks samuti tagama topeltrahastamise ärahoidmise.
- 107) Käesolevate suuniste II osa jaos 1.1.4 osutatud põllumajandussektori tootjarühmadele ja -organisatsioonidele antavat stardiabi ei tohiks kumuleerida määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 27 ette nähtud abiga tootjarühmade ja -organisatsioonide loomiseks põllumajandussektoris. Jaos 1.1.2 osutatud noorte põllumajandustootjate stardiabi ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamiseks antavat asutamise toetust ei tohiks kumuleerida määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 19 lõike 1 alapunkti a alapunktides i ja iii osutatud noorte põllumajandustootjate stardiabiga ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamiseks antava abiga, kui sellise kumulatsiooni tulemusel ületaks abisumma käesolevates suunistes sätestatud määra.

3.6. Konkurentsile ja kaubandusele avalduva põhjendamatu negatiivse mõju vältimine

- 108) Et abi oleks siseturuga kokkusobiv, peab abimeetme negatiivne mõju konkurentsile ja liikmesriikidevahelisele kaubandusele olema piiratud ning väiksem kui positiivne mõju ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisele.

Üldised kaalutlused

- 109) Abimeetme kahjuliku mõju hindamisel keskendub komisjon konkurentsile moonutamise analüüsimisel sellele, kuidas mõjutab põllumajandus- ja metsandussektorile ning maapiirkondadele antud abi asjaomastel tooteturudel tegutsevate ettevõtjate vahelist konkurentsi⁽⁴⁵⁾.
- 110) Kui abi on eesmärgipärane, proportsionaalne ja piiratud täiendavate netokuludega, siis abi kahjulik mõju kahaneb ning selle konkurentsile põhjendamatu moonutamise oht on väiksem. Teiseks kehtestab komisjon abi ülemmäärad. Need on kokkusobivuse määramisel põhiolemuseks ning nende eesmärk on takistada riigiabi kasutamist projektides, mille puhul abisumma suhet rahastamiskõlblikesse kuludesse peetakse väga kõrgeks ning tõenäoliselt moonutavaks. Üldiselt on abi ülemmäär seda kõrgem, mida suurem on toetatava projekti kasulik mõju ja vajadus abi järele.
- 111) Isegi kui abi on vajalik ja proportsionaalne, võib abi siiski tuua kaasa abisaaja käitumise muutumise selliselt, et moonutatakse konkurentsi. See on tõenäolisem põllumajandussektoris, mis erineb muudest turgudest oma põllumajandustoodete esmatootmise erilise struktuuri poolest, mida iseloomustab arvukate väikeettevõtjate kaasatus. Sellisel turul on konkurentsile moonutamise oht suur isegi siis, kui eraldatavad abisummad on väikesed.
- 112) Põllumajandus- ja metsandussektorile ning maapiirkondadele antav abi võib konkurentsile ja kaubandust moonutada peamiselt kahel viisil: tooteturude moonutamine ja mõju asukohale. Mõlemat liiki moonutused võivad põhjustada ressurside ebahõlpsat jaotumist, mis kahjustab siseturu toimimist ning tekitab probleeme seoses majandustegevuse piirkondadevahelise jaotumisega.
- 113) Komisjon leiab, et põhimõtteliselt avaldab abi kasulikku mõju sektori arengule ning kui abi on nõuetekohane ega ületata käesolevate suuniste II osas kohaldatavates jagudes sätestatud vastavaid abi ülemmäärasid, on ebasoodne mõju konkurentsile ja kaubandusele piiratud miinimumiga.
- 114) Siiski kuna investeerimisabi põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega seotud ettevõtetele ja teiste valdkondade, nt toidutöötlemissektori⁽⁴⁶⁾ ettevõtetele kaldub avaldama konkurentsile ja kaubandusele sarnast moonutavat mõju, peaksid üldise konkurentsipoliitika põhimõtted konkurentsile ja kaubandusele kohtu kehtima kõikide nende sektorite suhtes võrdselt. Seega tuleb põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks ning metsandussektoris ja maapiirkondades antava investeerimisabi puhul pidada kinni punktides 115–127 kirjeldatud tingimustest.

⁽⁴⁵⁾ Abi võib mõjutada mitmeid turge, sest abi mõju ei saa piirata turuga, mis vastab toetatavale tegevusele, vaid mõju võib ulatuda ka muude turgudeni, mis on sellega seotud kas seepärast, et need on eelnevad, järgnevad või täiendavad turud, või seepärast, et abisaaja on juba turul või võib turule tulla lähitulevikus.

⁽⁴⁶⁾ Ühenduse suunistes riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013 (ELT C 319, 27.12.2006, lk 1) on põllumajanduslike töötlemis- ja turustustevõtjate suhtes kehtivad eeskirjad juba ühtlustatud nendega, mis kehtivad mittepõllumajanduslike töötlemis- ja turustustevõtjate suhtes (kõnealuste suuniste punkt 17).

Investeeringisabi kavad, mis käsitlevad põllumajandustoodete töötlemist ja turustamist, metsandussektorit ja maapiirkondi

- 115) Abikavad ei tohi tekitada olulisi konkurentsi- ja kaubandusmoonutusi. Isegi juhul, kui individuaalsel tasandil võib moonutusi pidada piiratuks (eeldusel et kõik investeeringuteks ettenähtud abi tingimused on täidetud), võivad investeeringisabi kavad kumulatiivselt tekitada olulisi moonutusi. Sellised moonutused võivad olla seotud väljunditurgudega, luues või süvendades olukordi, kus esineb liigne tootmisvõimsus, või luues, suurendades või säilitades teatavate saajate olulist turuvõimu viisil, mis mõjutab negatiivselt dünaamilisi stiimuleid. Investeeringisabi kavade alusel antav abi võib põhjustada ka majandustegevuse olulist vähenemist Euroopa Majanduspiirkonda (EMP) teistes piirkondades. Juhul kui investeeringisabi kavas keskendutakse teatavatele valdkondadele, on selliste moonutuste risk veelgi suurem.
- 116) Seetõttu peab asjaomane liikmesriik tõendama, et kõiki negatiivseid mõjusid piiratakse miinimumini, võttes arvesse näiteks asjakohaste projektide suurus, individuaalseid ja kumulatiivseid abisummasid, eeldatavaid abisaajaid ning sihtvaldkondade omadusi. Selleks et võimaldada komisjonil hinnata tõenäolisi negatiivseid mõjusid, palutakse liikmesriikidel esitada temale kättesaadava mõjuhindamise ning sarnaste varasemate kavade järeelhindamised.

Eraldi teatamisele kuuluv investeeringisabi, mis käsitlevad põllumajandustoodete töötlemist ja turustamist ning maapiirkondi

- 117) Investeeringisalase üksikabi kahjuliku mõju hindamisel paneb komisjon erilist rõhku kahjulikele mõjudele, mis on seotud hääbuvate turgude puhul liigse tootmisvõimsuse tekkimise, nende turult lahkumise ärahoidmise ja olulise turuvõimuga. Kõnealuseid kahjulikke mõjusid kirjeldatakse punktides 118–127 ning neid peab tasakaalustama abi kasulik mõju.
- 118) Selleks et teha kindlaks ja hinnata võimalikke konkurentsi- ja kaubandusmoonutusi, peaksid liikmesriigid esitama tõendid, mis võimaldavad komisjonil teha kindlaks asjakohased tooteturud (st tooted, mida abisaaja käitumise muutumine mõjutab) ning teha kindlaks mõjutatud konkurendid ja kliendid/tarbijad.
- 119) Komisjon kasutab selliste võimalike moonutuste hindamiseks mitmesuguseid kriteeriume, nagu asjaomase toote turu struktuur, turu tõhusus (kahanev või kasvav turg), abisaaja valimisprotsess, takistused turule sisenemisel ja turult lahkumisel ning toodete diferentseeritus.
- 120) Kui ettevõtja toetub pidevalt riigiabile, võib see näidata, et ettevõtja ei suuda ise konkurentsipüüdis püsida või et ta saab konkurentide ees ebaõiglaseid eeliseid.
- 121) Komisjon eristab tooteturude puhul kaht peamist võimalike negatiivsete mõjude allikat:
- a) märkimisväärne tootmisvõimsuse suurenemine, mis toob kaasa liigse tootmisvõimsuse või suurendab juba tekkinud liigset tootmisvõimsust veelgi, eriti kahaneval turul, ja
 - b) olukord, kus abisaajal on oluline turuvõim.
- 122) Selleks et hinnata, kas abi võib luua või säilitada ebatõhusaid turustruktuure, võtab komisjon arvesse projektiga loodud täiendavat tootmisvõimsust ning seda, kas turg on ebatõhus.
- 123) Kui kõnealune turg on kasvav, on tavaliselt vähem põhjust muretseda, et abi mõjutab negatiivselt dünaamikaga seotud stiimuleid või takistab ebaõiglaselt turult lahkumist või turule sisenemist.
- 124) Suurem mure on õigustatud juhul, kui turud on languses. Selles osas eristab komisjon juhtumeid, kus kõnealune turg on pikas perspektiivis struktuurses languses (st sel on negatiivne kasvumäär), ning juhtumeid, kus kõnealune turg on suhtelises languses (st selle kasvumäär on positiivne, kuid ei ületa võrdlusaluseks olevat kasvumäära).

- 125) Turu ebatõhususe mõõtmiseks kasutatakse tavaliselt võrdlust EMP viimase kolme aasta SKPga enne projekti alustamist (võrdlusmäär). Selle saab määrata ka järgmise kolme kuni viie aasta prognoositud kasvumäärade alusel. Näitajateks võivad olla asjaomaste turgude ennustatav kasv ja oodatav tootmisvõimsuse rakendamise aste, samuti tootmisvõimsuse kasvu tõenäoline mõju konkurentidele hindade ja kasumimarginaali kaudu.
- 126) Teatavatel juhtudel ei ole abi mõju täielikuks hindamiseks asjakohane tooteturu kasvu hindamine EMPs, eriti juhul, kui geograafiline turg on ülemaailmne. Sellistel juhtudel kaalub komisjon abi mõju asjaomastele turustruktuuridele, eelkõige selle potentsiaali tõrjuda välja EMP tootjad.
- 127) Olulise turuvõimu hindamiseks võtab komisjon arvesse abisaaja seisundit teataval ajavahemikul enne abi saamist ja tema prognoositavat turuseisundit pärast investeeringu tegemist. Komisjon võtab arvesse abisaaja turuosa ja samuti abisaaja konkurentide turuosa ning vajaduse korral muid asjaolusid, sealhulgas turu struktuuri, uurides turu koondumist, võimalikke turulepääsu⁽⁴⁷⁾ takistusi, ostujõudu⁽⁴⁸⁾ ja turu laienemise ja sealt väljumise võimalikke takistusi.

3.7. Läbipaistvus

- 128) Liikmesriigid peavad tagama järgmise teabe avaldamise ülevaatlikul riigiabi veebisaidil riiklikul või piirkondlikul tasandil:
- a) abikava täielik tekst ja selle rakendussätted või üksikabi juriidiline alus või link sellele;
 - b) abi andva(te) asutus(te) nimi;
 - c) individuaalsete abisaajate nimed, igale abisaajale antava abi liik ja summa, abi andmise kuupäev, ettevõtja liik (VKE/suurettevõtja), piirkond, kus abisaaja asub (NUTS 2. tasandil) ja põhiline majandussektor, milles ettevõtja tegutseb (NACE rühma tasandil). Nimetatud nõudest võib loobuda üksikabi andmisel, mis ei ületa järgmisi künniseid:
 - i) 60 000 eurot põllumajandusliku esmatootmisega tegelevate abisaajate puhul;
 - ii) põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise, metsandussektori või aluslepingu artikli 42 reguleerimisalast välja jäävate tegevusaladega tegelevate abisaajate puhul 500 000 eurot.
- 129) Maksusoodustusena antava abi korral võib teabe üksikabi summade kohta esitada järgmistes vahemikes (miljonites eurodes): 0,06–0,5 üksnes põllumajandustoodete esmatootmise puhul; 0,5–1; 1–2; 2–5; 5–10; 10–30; 30 ja üle selle.
- 130) Kui üksikabi kuulub määruse (EL) nr 1305/2013 reguleerimisalasse ja seda kaasrahastatakse EAFRDst või antakse selliste kaasrahastatavate meetmete raames täiendava riikliku rahastamisena, võib asjaomane liikmesriik otsustada mitte avaldada seda punktis 128 osutatud riigiabi veebisaidil, tingimusel et üksikabi on juba avaldatud kooskõlas määruse (EL) nr 1306/2013 artiklitega 111, 112 ja 113. Sel juhul peaks liikmesriik lisama punktis (128) osutatud riigiabi veebisaidil viite määruse (EL) nr 1306/2013 artiklis 111 osutatud veebisaidile.
- 131) Selline teave tuleb avaldada pärast seda, kui on tehtud otsus abi andmise kohta, ning seda teavet tuleb säilitada vähemalt kümme aastat ja see peab olema üldsusele piiranguteta kättesaadav⁽⁴⁹⁾. Liikmesriikidelt ei nõuta eespool toodud teabe avaldamist enne 1. juulit 2016⁽⁵⁰⁾.

⁽⁴⁷⁾ Sellised takistused sisenemisele võivad hõlmata õiguslikke takistusi (eelkõige intellektuaalomandi õigused), mastaabisäästu ja ulatust, takistusi võrkudele ja taristule juurdepääsul. Kui abi on seotud turuga, kus abisaaja on turul valitseval positsioonil, võivad võimalikud takistused sisenemisele süvendada abisaaja võimalikku turuvõimu ning seeläbi olulise turuvõimu võimalikke kahjulikke mõjusid.

⁽⁴⁸⁾ Kui turul on tugevad ostjad, on tõenäosus, et abisaaja tõstab tugevatest ostjatest hoolimata hindu, väiksem.

⁽⁴⁹⁾ Kõnealune teave tuleb avaldada kuue kuu jooksul alates abi andmise kuupäevast (või maksusoodustuse kujul antava abi puhul ühe aasta jooksul alates maksudeklaratsiooni esitamise kuupäevast). Ebaseadusliku abi korral nõutakse, et liikmesriigid tagaksid kõnealuse teabe avaldamise tagantjärele hiljemalt kuue kuu jooksul alates komisjoni otsuse kuupäevast. Teave peab olema kättesaadav vormingus, mis võimaldab andmeid otsida, väljavõtteid teha ja hõlpsasti internetis avaldada, näiteks CSV- või XML-vormingus.

⁽⁵⁰⁾ Teavet ei pea avaldama abi kohta, mis anti enne 1. juulit 2016, ega maksualase riigiabi kohta, mida taotleti või mis anti enne 1. juulit 2016.

- 132) Läbipaistvuse huvides korraldavad liikmesriigid käesolevate suuniste III osa 2. peatükis nõutava aruandluse ja läbivaatamise.

II OSA. ABI LIIGID

1. peatükk. *Abi põllumajandustoodete esmatootmise, töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtjatele*

1.1. Maaelu arengu meetmed

1.1.1. Investeerimisabi

- 133) Käesolev jagu hõlmab investeeringuid põllumajandustoodete esmatootmisega seotud põllumajanduslikesse majapidamistesse ja investeeringuid seoses põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega.

- 134) Igasugune investeerimisabi käesolevate suuniste II osa jagude 1.1.1.1, 1.1.1.2, 1.1.1.3 ja 1.1.1.4 alusel peab vastama järgmisele tingimusele: kui ühise turukorralduse raames, sealhulgas Euroopa Põllumajanduse Tagatistfondist (EAGF) rahastatavates otsetoetuskavades kehtestatakse tootmise või liidu abi piiranguid üksikute põllumajandusettevõtjate, põllumajanduslike majapidamiste või töötlemisettevõtjate tasandil, ei anta riigiabi ühelegi investeeringule, mis suurendaks toodangut üle selliste piirangute.

1.1.1.1. Abi põllumajandusliku esmatootmisega seotud põllumajanduslikes majapidamistes materiaalsesse või immateriaalsesse varasse tehtavateks investeeringuteks

- 135) Komisjon peab põllumajandusliku esmatootmisega seotud põllumajanduslikes majapidamistes materiaalsesse või immateriaalsesse varasse tehtavateks investeeringuteks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste ühistelemisepõhimõtetele, käesolevate suuniste punktis 134 sätestatud investeerimisabi suhtes kehtivale üldtingimusele ja järgmistele tingimustele.

- 136) Käesolev jagu hõlmab põllumajandusliku esmatootmisega seotud põllumajanduslikes majapidamistes materiaalsesse või immateriaalsesse varasse tehtavateks investeeringuteks antavat abi. Investeeringu teeb üks või mitu abisaajat või see on seotud ühe või mitme abisaaja kasutatava materiaalse või mittemateriaalse varaga.

- 137) Käesolevat jagu kohaldatakse ka taastuvenergia või biokütuste tootmisega või taastuvatest energiaallikatest energia tootmisega seotud materiaalsete ja mittemateriaalsete investeeringute suhtes põllumajanduslikes majapidamistes, mis vastavad järgmistele tingimustele:

a) kui investeering tehakse direktiivi 2009/28/EÜ⁽⁵¹⁾ kohaseks biokütuste tootmiseks põllumajanduslikes majapidamistes, on taastuvenergiat tootvad tootmisrajatised abikõlblikud üksnes juhul, kui nende maksimaalne tootmisvõimsus ei ole suurem kui põllumajandusliku majapidamise aasta keskmine transpordikütuse tarbimine. toodetud biokütust ei tohiks müüa turul;

b) kui investeering tehakse põllumajandusettevõtetes taastuvatest energiaallikatest toodetud soojusenergia ja/või elektri tootmisesse, on taastuvenergia tootmisrajatised abikõlblikud ainult juhul, kui nad täidavad abisaaja enda energiavajadust ja kui nende tootmisvõimsus ei ole suurem kui põllumajandusettevõtte soojus- ja elektrienergia keskmine tarbimine aastas. Elektrit lubatakse võrku müüa üksnes niivõrd, kui võrd peetakse kinni oma tarbeks kasutamise aastalimiidist.

- 138) Kui taastuvatest energiaallikatest energia tootmisesse investeerib mitu põllumajanduslikku majapidamist omaenda biokütuse ja energiavajaduse rahuldamiseks, loetakse keskmiseks aastaseks tarbimiseks kõigi abisaajate keskmise aastase tarbimise summat.

- 139) Liikmesriigid nõuavad taastuvenergia taristu valdkonnas abi saanud investeeringute vastavust energiatõhususe miinimumstandarditele, kui sellised standardid riigi või rahvusvahelisel tasandil kehtivad.

- 140) Investeeringud rajatistesse, mille esmafunktsioon on elektri tootmine biomassist, on rahastamiskõlblikud üksnes juhul, kui kasutatakse soojusenergia minimaalset protsendimäära, mille kehtestavad liikmesriigid.

⁽⁵¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 9/28/EÜ, 23. aprill 2009, taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 140, 5.6.2009, lk 16).

- 141) Liikmesriigid kehtestavad eri käitiseliikide jaoks bioenergia, sealhulgas biokütuste tootmiseks kasutatavad maksimaalsed teravilja-, muude tärkliiserohkete kultuuride ning suhkru- ja õlikultuuride kogused. Bioenergia tootmise projektidele antavat toetust kohaldatakse ainult liidu õigusaktides, sh Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/28/EÜ artikli 17 lõigetes 2–6 sätestatud kehtivatele jätkusuutlikkuse kriteeriumidele vastava bioenergia suhtes.
- 142) Kui käitise tootmisvõimsus on suurem kui abisaaja(te) aasta keskmine tarbimine, nagu on osutatud käesolevate suuniste punktides 137 ja 138, peavad liikmesriigid tagama kooskõla keskkonna- ja energeetikaalase riigiabi suunistega aastateks 2014–2020, välja arvatud juhul, kui selline abi on teavitamiskohustusest vabastatud.
- 143) Investeeringuga püütakse saavutada järgmisi eesmärke:
- a) põllumajandusliku majapidamise üldise tulemuslikkuse ja jätkusuutlikkuse parandamine, eelkõige tootmis- kulude vähendamise või tootmise täiustamise ja ümberpaigutamise abil;
 - b) looduskeskkonna, hügieeni või loomade heaolu standardite parandamine, kui investeeringuga soovitakse saavutada kehtivates liidu normatiivides sätestatust paremaid tulemusi;
 - c) põllumajanduse arendamise, kohandamise ja moderniseerimisega seotud taristu loomine ja parandamine, sealhulgas põllumaale juurdepääs, maakorraldus ja -parandus, energia- ja veevarustus ning energia ja vee säästmine;
 - d) põllumajanduslike keskkonnanäesmärkide, sealhulgas liikide ja elupaikade elurikkuse kaitsestaatuse saavutamine või Natura 2000 ala või muude kõrge loodusliku väärtusega süsteemide üldkasutusväärtuse suurendamine tingimusel, et investeeringud on mittetootlikud;
 - e) loodusõnnetuste, erakorraliste sündmuste või loodusõnnetustega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste, loomahaiguste või taimekahjurite või kaitsealuste loomade põhjustatud kahjustunud põllumajandusliku tootmispotentsiaali taastamine ja nimetatud sündmustest ja teguritest tingitud kahju ennetamine ja riskide maandamine;
 - f) allpool punktis 148 kirjeldatud normatiivide täitmine.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 144) Abi hõlmab järgmisi rahastamiskõlblikke kulusid:
- a) kulud kinnisvara ehitamiseks, soetamiseks, sealhulgas liisinguga soetamiseks, või parandamiseks, kui maaga seotud tehingu maksumus ei ületa 10 % rahastamiskõlblikest kogukuludest; nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel võib keskkonnanäesmeetmete korral lubada määrata kõrgema protsendimäära;
 - b) masinate ja seadmete ostmine või liisimine ülempiiriga kuni vara turuväärtuseni;
 - c) punktides a ja b osutatud kulutustega seotud üldkulud, nagu arhitekti-, inseneri- ja konsultatsioonitasud, keskkonnanäes ja majandusliku jätkusuutlikkuse alase nõustamisega seotud kulud, sealhulgas teostatavusuuringute kulud. Teostatavusuuringud võivad jääda rahastamiskõlblikeks kuludeks isegi siis, kui nende tulemuste põhjal punktide a ja b kohaseid kulusid ei teki;
 - d) arvutitarkvara omandamine ja arendamine ning patentide, litsentside, autoriõiguste, kaubamärkide omandamine;
 - e) eespool punkti 143 alapunktis d nimetatud eesmärkide saavutamiseks tehtavate mittetootlike investeeringute kulud;
 - f) loodusõnnetuste, erakorraliste sündmuste või loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste, loomahaiguste või taimekahjurite ja kaitsealuste loomade tegevuse tagajärjel kahjustunud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamiseks tehtava investeeringu korral võivad rahastamiskõlblikud kulud hõlmata kulusid, mida tehakse tootmispotentsiaali taastamiseks enne nende nähtuste esinemist valitsenud tasemeni;

- g) loodusõnnetuste, erandlike juhtumite või loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste, loomahaiguste või taimekahjurite ja kaitsealuste loomade tõttu tekkida võiva kahju ennetamiseks tehtava investeeringu korral võivad rahastamiskõlblikud kulud hõlmata ennetusmeetmete kulusid, mille eesmärk on vähendada selliste võimalike sündmuste tagajärgi.
- 145) Abi ei anta järgmisteks eesmärkideks:
- a) tootmisõiguste, toetusõiguste ja üheaastaste taimede ostmine;
 - b) üheaastaste taimede istutamine;
 - c) loomade ostmine;
 - d) kehtivate liidu normatiivide täitmiseks tehtavad investeeringud;
 - e) liisingulepingutega seotud muud kui punktis 144 osutatud kulud (nt liisinguandja kasumimäär, intressi refinantseerimiskulud, üldkulud ja kindlustustasud);
 - f) käibekapital.
- 146) Erandina punkti 145 alapunktist c võib abi anda aretusloomade ostmiseks, kui see on seotud käesolevate suuniste punkti 143 alapunkti e kohase eesmärgiga.
- 147) Erandina punkti 145 alapunktist c võib abi anda aretusloomade ostmiseks karja geneetilise kvaliteedi parandamise eesmärgil, tingimusel et täidetud on järgmised tingimused:
- a) komisjon leiab, et karja geneetilist kvaliteeti saab üldjoontes parandada kunstliku seemendamisega kvaliteetloomade geneetilist materjali kasutades. Komisjon tunnustab siiski, et loomakasvatustava seab kunstliku seemendamise kasutamisele veiste, lammaste ja kitsede puhul teatavad piirid; abi võib seetõttu anda ainult aretusloomade ostmiseks veiste, lammaste ja kitsede geneetilise kvaliteedi parandamise eesmärgil;
 - b) rahastamiskõlblikud peaksid olema üksnes investeeringud, mille eesmärk on loomade geneetilise kvaliteedi parandamine tõuraamatutes registreeritud kvaliteetsete (isaste ja emaste) aretusloomade ostmise kaudu; olemasolevate aretusloomade asendamise puhul võib abi anda ainult tõuraamatus registreerimata loomade asendamiseks;
 - c) üksnes aktiivsed põllumajandustootjad on rahastamiskõlblikud;
 - d) osta tuleks ainult loomi, kes tagavad teatud perioodiks optimaalse paljunemispotentsiaali; seepärast peaksid rahastamiskõlblikud olema ainult emasloomad, kes ostetakse enne esimeste järglaste saamist;
 - e) ostetud loomi tuleb karjas pidada vähemalt neli aastat.
- 148) Erandina punkti 145 alapunktist d võib abi normatiivide täitmiseks anda järgmistel tingimustel:
- a) noortele põllumajandustootjatele, kes asuvad esimest korda tegutsema põllumajandusliku majapidamise juhina, investeeringute tegemiseks, et vastata põllumajandusliku tootmise suhtes kohaldatavatele liidu nõuetele, sealhulgas tööohutusnõuetele. Sellist abi võib anda maksimaalselt 24 kuuks alates juhina tööleasumise kuupäevast;
 - b) nitraadidirektiivi⁽⁵²⁾ rakendamiseks Horvaatias võib anda abi kõige rohkem nelja aasta jooksul alates Horvaatia ühinemisest, vastavalt nimetatud direktiivi artikli 3 lõikele 2 ja artikli 5 lõikele 1;
 - c) kui liidu õigusaktidega nähakse põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevatele põllumajandusettevõtjatele ette uusi nõudeid, võib abi anda nendele nõuetele vastamiseks vajalike investeeringute tegemiseks maksimaalselt 12 kuuks alates kuupäevast, kui need muutused asjaomase ettevõtja jaoks kohustuslikuks.

⁽⁵²⁾ Vt käesolevate suuniste joonealune märkus 64.

- 149) Uute ja olemasolevate niisutatud alade niisutamise puhul käsitatakse rahastamiskõlblike kuludena üksnes selliseid investeeringuid, mis vastavad järgmistele tingimustele:
- a) vee raamdirektiivi kohaselt nõutavast veemajanduskavast on komisjonile teatatud kogu ala puhul, mille investeerimine toimub, samuti muude alade puhul, mille keskkonda võib investeerimine mõjutada. Nimetatud direktiivi artikli 11 kohaselt veemajanduskava alusel jõustuvaid meetmeid, mis on põllumajandussektori jaoks asjakohased, täpsustatakse asjakohases meetmeprogrammis;
 - b) teostatakse veemõõtmist, mis võimaldab mõõta vee kasutamist toetatud investeeringu tasandil, või tehakse selline mõõtmine võimalikuks investeeringu osana;
 - c) olemasoleva niisutusrajatise või taristuelemendi parandamiseks tehtav investeering on rahastamiskõlblik üksnes siis, kui eelnevalt on hinnatud, et see annab vähemalt 5–25 % potentsiaalse veekokkuhoiu vastavalt olemasoleva rajatise või taristu tehnilistele parameetritele. Kui investeering mõjutab põhja- või pinnaveekogumeid, mille puhul on asjakohases veemajanduskavas tehtud kindlaks, et nende seisund on vee kogusega seotud põhjustel vähem kui hea:
 - i) tagab investeering investeerimistasandil tõhusa veekasutuse vähenemise, mis ulatub vähemalt 50 %ni potentsiaalsest veekokkuhoiust, mis on investeeringuga võimalikuks tehtud;
 - ii) kui investeering tehakse ühes ja samas põllumajanduslikus majapidamises, peab selle tulemuseks olema samuti põllumajandusliku majapidamise kogu veekasutuse vähenemine kuni 50 %ni potentsiaalsest veekokkuhoiust, mis on tehtud võimalikuks investeerimistasandil. Põllumajandusliku majapidamise kogu veekasutus hõlmab majapidamise müüdatavat vett.Ühtegi punkti c tingimust ei tohiks kohaldada olemasolevasse rajatisse tehtava investeeringu suhtes, mis mõjutab üksnes energiatõhusust, või veehoidla rajamiseks tehtava investeeringu suhtes või investeeringu suhtes taaskasutatud vee kasutamisse, mis ei mõjuta põhja- või pinnaveekogu;
 - d) investeering, mille tulemusel suureneb niisutatud ala kogupind, mis mõjutab konkreetset põhja- või pinnaveekogu, on rahastamiskõlblik üksnes järgmistel tingimustel:
 - i) veekogu seisundi puhul ei ole asjakohases veemajanduskavas tehtud kindlaks, et see on vee kogusega seotud põhjustel vähem kui hea, ja
 - ii) keskkonnaanalüüs näitab, et investeeringul ei ole märkimisväärset kahjulikku mõju keskkonnale. Sellise keskkonnamõju analüüsi peab tegema või heaks kiitma pädev asutus ning see võib hõlmata ka põllumajanduslike majapidamiste ühendusi;
 - e) erandina punkti d alapunktist i võib investeering, mille tulemusel suureneb niisutatud ala netopind, olla ikkagi rahastamiskõlblik, kui:
 - i) investeering on ühendatud olemasoleva niisutusrajatise või niisutustaristu elemendi jaoks tehtava investeeringuga, mille puhul on eelnevalt hinnatud, et see annab võimaliku veekokkuhoiu vähemalt 5–25 % ulatuses vastavalt olemasoleva rajatise või taristu tehnilistele parameetritele, ja
 - ii) investeering tagab investeerimistasandil tervikuna veekasutuse tõhusa vähenemise, mis ulatub vähemalt 50 %ni potentsiaalsest veekokkuhoiust, mis on investeerimisega olemasolevasse niisutusrajatisse või taristuelementi võimalikuks tehtud;
 - f) erandina punkti d alapunktist i ei kohaldata kõnealuse sätte kohaseid tingimusi investeeringute suhtes, mis tehakse uutesse niisutusrajatistesse, mida varustatakse veega olemasolevast veehoidlast, mille pädev asutus on heaks kiitnud enne 31. oktoobrit 2013, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - i) kõnealune veehoidla on asjakohases veemajanduskavas kindlaks tehtud ja selle suhtes kohaldatakse vee raamdirektiivi artikli 11 lõike 3 punktis e sätestatud kontrollinõudeid;
 - ii) 31. oktoobril 2013 kehtis veehoidlast koguveevõtu suhtes maksimummäär või veehoidla mõjutatud veekogudesse juurdevoolu nõutav miinimumtase;

- iii) nimetatud maksimummäär või juurdevoolu nõutav miinimumtase vastab veepoliitika raamdirektiivi artiklis 4 sätestatud tingimustele ja
- iv) kõnealuse investeeringu tulemuseks ei ole 31. oktoobril 2013 kehtinud veevõtu maksimummäära ületamine või mõjutatud veekogudesse juurdevoolu vähenemine allapoole 31. oktoobril 2013 kehtinud nõutavat miinimumtaset.
- 150) Liikmesriikide kehtestatud ja põhjendatud alapid, mida ei ole niisutatud, kuid millel hiljuti oli kasutusel niisutusrajatis, võib käsitada niisutatud ala netopinna suurenemise kindlaks määramise eesmärgil niisutatud aladena.
- 151) Alates 1. jaanuarist 2017 saab seoses niisutamisega anda abi üksnes liikmesriikides, kes tagavad valgapiirkonnas, kus investeeringuid tehakse, eri veekasutusviiside piisava panuse põllumajandussektori veeteenuste kulude katmise kooskõlas direktiivi 2000/60/EÜ artikli 9 lõike 1 esimese taandega, võttes vajaduse korral arvesse kulude katmise sotsiaalset, keskkonnavalast ja majanduslikku mõju ning asjaomase piirkonna või asjaomaste piirkondade geograafilisi ja kliimatingimusi.

Abi osakaal

- 152) Abi osakaal ei tohi ületada:
- 75 % rahastamiskõlblikest kuludest äärepoolseimates piirkondades;
 - 75 % rahastamiskõlblikest kuludest Egeuse mere väikesaartel;
 - 75 % rahastamiskõlblikest kuludest Horvaatias, mille eesmärk on rakendada nitraadidirektiivi kooskõlas käesolevate suuniste punkti 148 alapunktiga b;
 - 50 % rahastamiskõlblikest kuludest vähem arenenud piirkondades ja kõigis piirkondades, mille sisemajanduse koguprodukt (SKP) ühe elaniku kohta ajavahemikul 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2013 oli väiksem kui 75 % EL 25 keskmisest võrdlusperioodil, kuid mille SKP ühe elaniku kohta on suurem kui 75 % EL 27 keskmisest SKPst;
 - 40 % rahastamiskõlblikest kuludest muudes piirkondades;
 - 30 % rahastamiskõlblikest kuludest punktis 147 osutatud aretusloomade ostmiseks.
- 153) Tingimusel et abi maksimummäär ei ületa 90 %, on punktis 152 osutatud määrased lubatud suurendada 20 protsendipunkti võrra järgmistel juhtudel:
- noored põllumajandustootjad või põllumajandustootjad, kes on abitaotluse kuupäevale eelnenud viie aasta jooksul juba tegutsenud;
 - ühisinvesteeringud, näiteks põllumajandustootjate rühma kasutatavad laorajatised või toodete turustamiseks ettevalmistamise rajatised ja integreeritud projektid, mis hõlmavad mitut määruses (EL) nr 1305/2013 sätestatud meetet, sealhulgas tootjaorganisatsioonide ühinemisega seotud meetmed;
 - investeeringud määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 32 osutatud looduslikust või muust eripärast tingitud piirangutega aladel;
 - Euroopa innovatsioonipartnerluse (EIP) raames rahastatud tegevused, näiteks investeering uue talli rajamiseks, mis võimaldab katsetada põllumajandustootjatest, teadlastest ja loomade heaoluga tegelevatest vabaihendustest koosnevas töörühmas välja töötatud uusi loomapidamisviise;
 - investeeringud looduskeskkonna, hügieenitingimuste või loomade heaolustandardite parandamiseks eespool punkti 143 alapunktis b osutatud viisil; sellisel juhul kohaldatakse selles punktis ette nähtud abi suuremat osakaalu ainult sellise lisakulu suhtes, mis on vajalik kehtivates liidu normatiivides sätestatud tasemest paremate tulemuste saavutamiseks ning mille tulemusel tootmisvõimsus ei suurene;
 - investeeringud põllumajandusliku majapidamise jätkusuutlikkuse parandamiseks, nagu on osutatud punkti 143 alapunktis a, mis on seotud II osa jagude 1.1.5.1 ja 1.1.8 kohaste põllumajanduse keskkonna- ja kliimakohustuste ning mahepõllumajandusega.

- 154) Punkti 143 alapunktis d osutatud mittetootlike investeeringute ning punkti 143 alapunktis e nimetatud tootmispotentsiaali taastamiseks tehtavate investeeringute puhul ei tohi abi osakaal ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- 155) Punkti 143 alapunktis e osutatud ennetava eesmärgiga investeeringute puhul ei tohi abi osakaal ületada 80 %. Seda võib siiski suurendada kuni 100 %ni, kui investeeringu teevad mitu abisaajat ühiselt.
- 1.1.1.2. Investeerimisabi põllumajandusliku majapidamise territooriumil asuva kultuuri- ja looduspärandi säilitamiseks
- 156) Komisjon loeb investeerimisabi põllumajandusliku majapidamise territooriumil asuva kultuuri- ja looduspärandi säilitamiseks aluslepingu artikli 107 lõike 3 tähenduses siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, käesolevate suuniste punktis 134 kehtestatud investeerimisabi suhtes kehtiv üldtingimus ning järgmised tingimused.
- 157) Käesolev jagu kehtib põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.
- 158) Abi tuleks anda loodusmaastikest ja hoonetest moodustuva kultuuri- ja looduspärandi jaoks, mille liikmesriigi pädevad asutused on ametlikult tunnistanud kultuuri- või looduspärandiks.

Rahastamiskõlblikud kulud

159) Rahastamiskõlblikud on järgmised kulud kultuuri- ja looduspärandi säilitamiseks:

- a) investeeringud materiaalsesse varasse;
- b) kapitaaltööd.

Abi osakaal

160) Kehtivad järgmised abi osakaalud:

- a) põllumajandusliku majapidamise territooriumil asuva tootmisega seotud kultuuripärandi säilitamiseks tehtavate investeeringute korral on tingimusel, et investeeringuga ei kaasne tootmisvõimsuse kasvu, abi osakaal järgmine:
 - (i) looduslikust eripärast tingitud piirangutega aladel 80 % tegelikest kuludest vastavalt määruse (EL) nr 1305/2013 artiklile 32;
 - (ii) vähem arenenud piirkondades 70 % tegelikest kuludest;
 - (iii) muudes piirkondades 60 % tegelikest kuludest;
- b) kui tootmisvõimsus suureneb, kohaldatakse punktides 152 ja 153 osutatud investeerimisabi osakaalusid;
- c) lisaabi võib anda kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest, et katta lisakulusid, mis tekivad põllumajanduslikes majapidamistes ehitiste parandväärtuse säilitamiseks vajalike traditsiooniliste materjalide kasutamisest;
- d) kui investeering on seotud väikeste taristuobjektidega, võib abi maksimaalne osatähtsus olla kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest, olenemata punktides a–c sätestatud eeskirjadest.
- e) põllumajandusliku majapidamise territooriumil asuva tootmisega mitteseotud kultuuripärandi, nagu arheoloogia- või ajaloomälestised, säilitamiseks tehtavate investeeringute korral on abi osakaal kuni 100 % tegelikest kuludest;
- f) kapitaaltöödeks antav abi piirdub 10 000 euroga aastas.

1.1.1.3. Investeerimisabi põllumajanduslike tootmishoonete ümberpaigutamiseks

161) Komisjon loeb investeerimisabi seoses põllumajandushoonete ümberpaigutamiseks aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c tähenduses siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, käesolevate suuniste punktis 134 kehtestatud investeerimisabi suhtes kehtiv üldtingimus ning järgmised tingimused.

- 162) Käesolev jagu kehtib põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.
- 163) Põllumajandusliku tootmishoone ümberpaigutamine peab toimuma avaliku huvi eesmärgil. Käesoleva jao alusel abi andmise põhjendamiseks nimetatud avalik huvi peab olema täpsustatud asjaomase liikmesriigi vastavates õigusakti sätetes.

Rahastamiskõlblike kuludega seotud abi osakaalud

164) Kehtivad järgmised abi osakaalud:

- a) kui põllumajandusliku tootmishoone ümberpaigutamine tähendab olemasolevate rajatiste demonteerimist, teisaldamist ja taaspüstitamist, siis võib abi osakaal olla kuni 100 % sellise tegevuse tegelikest kuludest;
- b) kui põllumajandusliku tootmishoone ümberpaigutamisele kaasneb lisaks punktis osutatud a töödele rajatiste ajakohastamine või tootmisvõimsuse suurenemine, kohaldatakse punktidega 152 ja 153 ettenähtud investeerimisabi osakaalusid vastavalt rajatiste ajakohastamise või tootmisvõimsuse suurendamise kuludele. Käesoleva punkti tähenduses ei peeta ajakohastamisega seotuks olemasoleva hoone või olemasolevate rajatiste lihtsat asendamist uue ajakohastatud hoone või rajatistega ilma tootmise iseloomu või kasutatavat tehnoloogiat põhjalikult muutmata;
- c) kui ümberpaigutamine hõlmab maapiirkonna asulate läheduses toimuvat tegevust eesmärgiga parandada asula elukvaliteeti ja keskkonnatoimet ning on seotud väikeste taristuobjektidega, võib abi osakaal olla kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

1.1.1.4. Põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega seotud investeerimisabi

- 165) Komisjon loeb põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega seotud investeerimisabi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c tähenduses siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted, punktis 134 kehtestatud investeerimisabi suhtes kehtiv üldtingimus ning järgmised tingimused.
- 166) Käesoleva jao kohaselt ei tohiks anda abi seoses toidukultuuripõhiste biokütustega, et soodustada üleminekut täiustatumatele biokütuste liikidele, nagu on ette nähtud horisontaalse keskkonna- ja energeetikaalase riigiabi eeskirjadega.
- 167) Käesolevat jagu kohaldatakse materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse tehtavateks investeeringuteks antava abi suhtes, mis on seotud punkti 35 alapunktis 11 ja punkti 35 alapunktis 12 osutatud põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega.
- 168) Liikmesriigid võivad anda põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega seotud investeerimisabi, kui täidetud on vähemalt ühe järgmise õigusvahendi kõik tingimused:
- a) komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnustatakse siseturuga kokkusobivaks⁽⁵³⁾, või
 - b) regionaalabi suunistes aastateks 2014–2020 või
 - c) käesolevates suunistes käesoleva jao tingimused.

Rahastamiskõlblikud kulud

169) Punkti 168 alapunkti c kohased rahastamiskõlblikud kulud on piiratud järgmisega:

- a) kinnisvara ehitamine, soetamine, sealhulgas liisinguga soetamine, või parandamine, kusjuures ostetud maa abikõlblikkus on piiratud määraga, mis ei ületa 10 % kõigist asjaomase tegevuse rahastamiskõlblikest kuludest;
- b) masinate ja seadmete ostmine või liisimine ülempiiriga kuni vara turuväärtuseni;

⁽⁵³⁾ ELT L 187, 26.6.2014, lk 1.

- c) punktides a ja b osutatud kulutustega seotud üldkulud, nagu arhitekti-, inseneri- ja konsultatsioonitasud, keskkonnaalase ja majandusliku jätkusuutlikkuse alase nõustamisega seotud kulud, sealhulgas teostatavusuuringute kulud. Teostatavusuuringud jäävad rahastamiskõlblikeks kuludeks isegi siis, kui nende tulemuste põhjal punktide a ja b kohaseid kulusid ei teki;
- d) arvutitarkvara omandamine või arendamine ning patentide, litsentside, autoriõiguste ja kaubamärkide omandamine.

170) Rahastamiskõlblikud ei ole järgmised kulud:

- a) liisingulepingutega seotud muud kui punktis 169 osutatud kulud (nt liisinguandja kasumimäär, intressi refinantseerimiskulud, üldkulud ja kindlustustasud);
- b) käibekapital;
- c) kehtivate liidu normatiivide täitmiseks tehtavate investeeringutega seotud kulud.

Abi osakaal

171) Käesolevate suuniste kohane abi osakaal ei tohi olla suurem järgmisest:

- a) 75 % rahastamiskõlblikest kuludest äärepoolseimates piirkondades;
- b) 75 % rahastamiskõlblikest investeerimiskuludest Egeuse mere väikesaartel;
- c) 50 % rahastamiskõlblikest investeerimiskuludest vähem arenenud piirkondades ja kõikides piirkondades, mille SKP ühe elaniku kohta ajavahemikul 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2013 oli väiksem kui 75 % EL 25 keskmisest võrdlusperioodil, aga mille SKP ühe elaniku kohta on suurem kui 75 % EL 27 keskmisest SKPst;
- d) 40 % rahastamiskõlblikest investeerimiskuludest muudes piirkondades.

172) Tingimusel et abi maksimummäär ei ületa 90 %, on punktis 171 osutatud määrasid lubatud suurendada 20 protsendipunkti võrra järgmistel juhtudel:

- a) tootjaorganisatsioonide ühinemine või
- b) Euroopa innovatsioonipartnerluse raames toetatud tegevus.

173) Üksikabist, mis ületab punkti 37 alapunktis a osutatud teavitamiskünnise, tuleb komisjoni teavitada kooskõlas aluslepingu artikli 108 lõikega 3.

1.1.2. *Stardiabi noortele põllumajandustootjatele ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamiseks*

174) Komisjon loeb noortele põllumajandustootjatele ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamiseks antavat stardiabi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.

175) Käesolev jagu kehtib põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.

176) Abi antakse käesolevate suuniste punkti 35 alapunkti 29 tähenduses noortele põllumajandustootjatele, kes on mikro- või väikeettevõtjad, või väikestele põllumajandusettevõtetele. Väikese põllumajandusettevõtte mõiste määratlevad liikmesriigid objektiivsete kriteeriumide alusel, kuid see peab olema mikro- või väikeettevõtte.

177) Liikmesriigid määravad kindlaks stardiabi saamise ülemised ja alumised künnised põllumajandusliku majapidamise tootmispotentsiaali tähenduses, mida mõõdetakse komisjoni määruse (EÜ) nr 1242/2008⁽⁵⁴⁾ artiklis 5 määratletud standardtoodangu või selle ekvivalendina, noorte põllumajandustootjate jaoks ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamiseks. Noorte põllumajandustootjate stardiabi saamise alumine künnis on kõrgem kui ülemine künnis väikeste põllumajandusettevõtete arenguabi saamiseks.

⁽⁵⁴⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 1242/2008, 8. detsember 2008, millega kehtestatakse ühenduse põllumajandusettevõtete liigitus (ELT L 335, 13.12.2008, lk 3).

- 178) Kui abi antakse noorele põllumajandustootjale, kes alustab tegevust põllumajandusettevõtjana juriidilise isiku vormis, siis teostab noor põllumajandustootja juriidilise isiku juhtimise, tulude ja finantsriskidega seotud otsuste üle tegelikku ja püsivat kontrolli. Kui mitu füüsilist isikut, sh isikud, kes ei ole noored põllumajandustootjad, osalevad juriidilise isiku kapitalis või juhtimises, peab noor põllumajandustootja olema võimaline tegema sellist tegelikku ja püsivat kontrolli kas üksi või koos teiste noorte põllumajandustootjatega. Kui juriidilist isikut kontrollib üksinda või ühiselt teine juriidiline isik, siis kehtivad nimetatud nõuded mis tahes füüsilise isiku suhtes, kes kontrollib teist juriidilist isikut.
- 179) Abi andmise tingimuseks on asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele äriplaani esitamine, mille rakendamine peab algama üheksa kuu jooksul alates abi andmise otsuse vastuvõtmisest.
- 180) Noortele põllumajandustootjatele antava abi puhul peab äriplaanis olema sätestatud, et abisaaja peab vastama määruse (EL) nr 1307/2013 artiklis 9 sätestatud aktiivse põllumajandustootja määratlusele 18 kuu jooksul alates tegutsema asumise kuupäevast.
- 181) Noored põllumajandustootjad, kellel ei ole vastavaid ametialaseid oskusi ega pädevust, saavad abi tingimusel, et nad kohustuvad omandama kõnealused oskused ja pädevused 36 kuu jooksul alates abi andmise otsuse kuupäevast. Vastav kohustus tuleb lisada äriplaani.
- 182) Äriplaani peab sisaldama vähemalt järgmist kirjeldust:
- a) noore põllumajandustootja stardiabi puhul:
 - i) põllumajandusliku majapidamise esialgne olukord;
 - ii) vahe- eesmärgid ja eesmärgid põllumajandusliku majapidamise arendamisel;
 - iii) põllumajandusliku majapidamise tegevuse arendamiseks vajalike meetmete üksikasjad (sh keskkonnasäästlikkuse ja ressursitõhususega seotud üksikasjad), nt investeeringud, koolitus, nõustamine või mis tahes muu tegevus;
 - b) stardiabi väikeste põllumajandusettevõtete arendamiseks:
 - i) põllumajandusliku majapidamise esialgne olukord ja
 - ii) majandusliku elujõulisuse saavutamist toetavate meetmete üksikasjad (sh keskkonnasäästlikkuse ja ressursitõhususega seotud üksikasjad), nt investeeringud, koolitus, koostöö või mis tahes muu tegevus.
- 183) Abi tuleb anda või seda makstakse vähemalt kahe osamaksena või kahes osas kuni viie aasta jooksul. Noortele põllumajandustootjatele tehakse viimane osamakse või makstakse viimane osa tingimusel, et punktis 179 äriplaani on nõuetekohaselt täidetud.

Abi osakaal

- 184) Abi ülemmäär on piiratud 70 000 euroga noore põllumajandustootja kohta ja 15 000 euroga väikese põllumajandusliku majapidamise kohta. Liikmesriigid määravad noortele põllumajandustootjatele antava abi summa, võttes arvesse ka asjaomase piirkonna sotsiaalmajanduslikku olukorda.

1.1.3. Põllumajanduslike majapidamiste üleandmiseks antav abi

- 185) Komisjon loeb põllumajanduslike majapidamiste üleandmiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.
- 186) Käesolev jagu hõlmab põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevaid ettevõtjaid, kes annavad oma põllumajandusliku majapidamise jäädavalt üle teisele põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevale ettevõtjale.
- 187) Abi antakse ettevõtjatele, kes sobivad osalema määruse (EL) nr 1307/2013 V jaotise kohases väikepõllumajandustootjate kavast ja kes on abitaotluse esitamise ajal osalenud nimetatud kavast vähemalt ühe aasta ning kes kohustuvad andma kogu oma põllumajandusliku majapidamise ning vastavad toetusõigused jäädavalt üle teisele ettevõtjale.

188) Abi antakse aasta- või ühekordse toetusena.

189) Abi makstakse alates põllumajandusliku majapidamise üleandmise kuupäevast kuni 31. detsembrini 2020.

Abi osakaal

190) Abi suurus on 120 % iga-aastasest toetusest, mille jaoks on abisaaja väikepõllumajandustootjate kava kohaselt abikõlblik.

1.1.4. Stardiabi põllumajandussektori tootjarühmadele ja -organisatsioonidele

191) Komisjon suhtub pooldavalt tootjarühmadele ja -organisatsioonidele antavasse stardiabisse, sest see loob stiimuli põllumajandustootjate ühendamiseks. Seetõttu loeb komisjon tootjarühmadele ja -organisatsioonidele antavat stardiabi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui abi vastab käesolevates suunistes sätestatud ühiste hindamis põhimõtetele ja järgmistele tingimustele.

192) Käesolevat jagu kohaldatakse kogu põllumajandussektori suhtes ⁽⁵⁵⁾.

193) Abi saavad taotleda ainult tootjarühmad või -organisatsioonid, mida asjaomase liikmesriigi pädev asutus on esitatud äriplaani alusel ametlikult abikõlblikuna tunnustanud.

194) Stardiabi antakse tingimusel, et liikmesriik täidab kohustust kontrollida, kas äriplaani eesmärgid on saavutatud viie aasta jooksul alates tootjarühma või -organisatsiooni ametlikust tunnustamisest.

195) Tootjarühma või -organisatsiooni raames sõlmitud kokkulepped, tehtud otsused või asjaomased tavad peavad vastama määruse (EL) nr 1308/2013 artiklite 206–210 alusel kohaldatavatele konkurentsieeskirjadele.

196) Tootjarühmale või -organisatsioonile stardiabi andmise asemel võib alternatiivina määrata kuni sama suure abi otse tootjale, et hüvitada tema osa rühma või organisatsiooni juhtimisega seotud kulutustest, mis on tehtud esimese viie aasta jooksul alates rühma või organisatsiooni moodustamisest.

197) Liikmesriigid võivad jätkata tootjarühmadele stardiabi andmist isegi pärast seda, kui neid on tunnustatud tootjaorganisatsioonidena määruses (EL) nr 1308/2013 esitatud tingimustel.

198) Abi võib anda üksnes tootjarühmadele ja -organisatsioonidele, kes kuuluvad VKEde ⁽⁵⁶⁾ määratluse alla. Komisjon ei luba käesolevas jaos käsitletud kulude katmiseks riigiabi suuretevõtetele ⁽⁵⁷⁾.

199) Käesolevas jaos heakskiidetud abikavad peavad vastama tingimustele, mis nõuavad, et neid saaks kohandada mis tahes muudatustega põllumajandustoodete turgude ühist korraldust reguleerivates määrustes.

Rahastamiskõlblikud kulud

200) Rahastamiskõlblikud kulud võivad sisaldada sobivate ruumide rentimise kulusid, kontoriinventari, sealhulgas arvuti riistvara ja tarkvara ostmist, bürootöötajate kulusid, üldkulusid ning õigus- ja halduskulusid. Kui ruumid ostetakse, peavad ruumide rahastamiskõlblikud kulud piirduma turuhindadele vastavate rendikuludega.

201) Abi ei anta:

- a) tootjaorganisatsioonidele, üksustele või asutustele, nagu äriühingud või kooperatiivid, kelle eesmärk on ühe või mitme põllumajandusliku majapidamise haldamine ning kes seetõttu on käsitatavad üksiktootjatena;

⁽⁵⁵⁾ Vt põllumajandussektori mõiste käesolevate suuniste punkti 35 alapunktis 2.

⁽⁵⁶⁾ Vt VKEde mõiste käesolevate suuniste punkti 35 alapunktis 13.

⁽⁵⁷⁾ Vt suuretevõtjate mõiste käesolevate suuniste punkti 35 alapunktis 14.

- b) põllumajandusühistutele, kes täidavad selliseid ülesandeid nagu vastastikune abi, asendusteenused ja oma liikmete põllumajanduslike majapidamiste haldamine, ilma et nad oleksid kaasatud toodangu ühisesse turundutele kohandamisse;
- c) tootjarühmadele, -organisatsioonidele või -ühendustele, kelle eesmärgid ei vasta määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 152 lõike 1 punktile c, artikli 152 lõikele 3 ja artiklile 156.
- 202) Abi makstakse kindlamääralise summana iga-aastaste osadena esimese viie aasta jooksul alates kuupäevast, mil pädev asutus on tootjarühma või -organisatsiooni ametlikult tunnustanud äriplaani alusel. Liikmesriigid maksavad viimase osa välja alles pärast seda, kui on kontrollitud, kas äriplan on nõuetekohaselt rakendatud.
- 203) Tootjarühmadele või -organisatsioonidele antavat abi selliste kulude katteks, mis ei ole seotud tegevuse alustamise kuludega, näiteks investeeringud või müügiehendustegevus, hinnatakse vastavat abiliiki reguleerivate eeskirjade alusel.

Abi osakaal

- 204) Abi osakaal on kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- 205) Abi kogusumma on kuni 500 000 eurot. Abi väheneb järk-järgult.

1.1.5. Põllumajanduse keskkonna- ja kliimavaldkonna ning loomade heaolu valdkonna kohustuste täitmiseks antav abi

- 206) Käesolev jagu kehtib põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.

1.1.5.1. Põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste täitmiseks antav abi

- 207) Komisjon loeb põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste täitmiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted ja järgmised tingimused.
- 208) Käesolev jagu on kohaldatav põllumajandustootjatele või põllumajandustootjate rühmadele, kes teevad vabatahtlikult toiminguid, mis sisaldavad ühte või enamat põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostust põllumajandusmaal, mille määravad kindlaks liikmesriigid, sealhulgas, kuid mitte ainult, käesolevate suuniste punkti 35 alapunktis 50 määratletud põllumajandusmaal.
- 209) Käesoleva meetme eesmärk on keskkonnale ja kliimale positiivset mõju avaldavate põllumajandustavade säilitamine ja vajalike muutuste edendamine.
- 210) Abi hõlmab üksnes neid kohustusi, mis on rangemad kui määruse (EL) nr 1306/2013 VI jaotise I peatükis kehtestatud asjakohased kohustuslikud nõuded, määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punkti c teises ja kolmandas taandes sätestatud asjakohased kriteeriumid ja minimaalsed tegevused, asjakohased väetiste ja taimekaitsevahendite kasutuse miinimumnõuded ning muud asjakohased siseriikliku õigusega kehtestatud kohustuslikud nõuded. Kõik sellised kohustuslikud standardid ja nõuded tuleb määratleda ja kirjeldada komisjonile esitatavas teatises.
- 211) Liikmesriigid püüavad käesoleva meetme kohaseid toiminguid teostavatele ettevõtjatele tagada nende kohustuste täitmiseks vajalike teadmiste ja teabe andmise, näiteks kohustusega seotud eksperdiabi, ja/või seavad käesoleva meetme kohase abi saamise tingimuseks asjakohasel koolitusel osalemise.
- 212) Käesoleva meetme kohased kohustused võetakse viie kuni seitsme aasta pikkuseks ajavahemikuks. Kui aga on vaja saavutada või säilitada kavandatud keskkonnaalast kasu, võivad liikmesriigid määrata teatavat liiki kohustuste jaoks pikema ajavahemiku, muu hulgas sel viisil, et pärast esialgse perioodi lõppu nähakse ette kõnealuse ajavahemiku iga-aastane pikendamine⁽⁵⁸⁾. Uute kohustuste jaoks, mis võetakse kohe pärast esialgsel ajavahemikul täidetud kohustust, võivad liikmesriigid määrata lühema ajavahemiku.

⁽⁵⁸⁾ Näiteks märgalade elupaikade taastamist ja säilitamist taotlevate allmeetmete puhul võib anda abi pikemaks kui seitsme aasta pikkuseks ajavahemikuks, võttes arvesse asjaomaste eesmärkide saavutamise keerukust.

- 213) Kui on asjakohane, tagatakse kooskõla määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 47 sätestatud pindalatoetuste eeskirjadega ja mis tahes delegeeritud õigusaktiga, mis on vastu võetud kõnealuse sätte kohaselt.
- 214) Muudele maahaldajatele ja abisaajate rühmadele kui põllumajandussektoris tegutsevad ettevõtjad antakse abi põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste täitmiseks käesolevate suuniste II osa jao 3.4 alusel.
- 215) Põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostused, mille eesmärk on muuta loomakasvatus ekstensiivseks, peavad olema kooskõlas vähemalt järgmisega:
- hooldama peab kogu majapidamise vastavat karjatatavat ala, vältides nii ülekarjatamist ja alakasutust;
 - määratletakse loomkoormus, võttes arvesse kõiki põllumajanduslikus majapidamises peetavaid karjatata-vaid loomi või – toitainete leostumise piiramise kohustuse korral – kõiki põllumajanduslikus majapida-mises peetavaid loomi, mis on kõnealuse kohustusega seotud.
- 216) Põllumajanduse jaoks kadumisohtu olevate kohalike tõugude kasvatamist või geneetilise erosioonist ohu-statud taimede geneetiliste ressursside säilitamist käsitlevate põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste puhul peab olema täidetud järgmine:
- kasvatada kohalikku tõugu põllumajandusloomi, kes on geneetiliselt kohastunud ühe või mitme riigis käibiva traditsioonilise tootmissüsteemi või -keskkonnaga ja kes on põllumajanduse jaoks kadumisohtu; või
 - säilitatakse selliste taimede geneetilisi ressurse, mis on kohalike ja piirkondlike oludega looduslikult kohanenud ning mille kadumine muudab genofondi vaesemaks.
- 217) Rahastamiskõlblikud on järgmised põllumajandusloomade liigid: veised lambad, kitsed, hobuslased; sead ja kodulinnud.
- 218) Kohalik tõug loetakse põllumajanduse jaoks kadumisohtu olevaks, kui on täidetud järgmised tingimused ja kui kõnealuseid tingimusi kirjeldatakse komisjonile esitatavas teatises:
- asjaomaste emaste aretusloomade arv on riigi tasandil registreeritud;
 - loetletud tõugude arvu ja ohustatuse on kinnitanud nõuetekohaselt tunnustatud teadusasutus;
 - tõuraamatu registreerib ja seda ajakohastab nõuetekohaselt tunnustatud asjaomane tehniline organ;
 - asjaomastel organitel on vajalikud oskused ja teadmised ohustatud tõugude kindlaksmääramiseks.
- 219) Taimede geneetilisi ressurse peetakse ohustatuks seoses genofondi vaesumisega, kui on olemas tõendid geneetilise vaesumise kohta, mis põhinevad teaduslikel tulemustel ja näitajatel kohalike/algupäraste sortide ning nende liigilise mitmekesisuse vähenemise kohta ning vajaduse korral muudatuste kohta peamises põl-lumajanduslikus tegevuses kohalikul tasandil, ning nimetatud tõendeid kirjeldatakse komisjonile esitatavas teatises.
- 220) Abi antakse põllumajanduse geneetiliste ressursside säilitamiseks ja säästvaks kasutamiseks ning arendami-seks tehtavate toimingute jaoks, mis ei kuulu käesoleva jao punktide 208–219 reguleerimisalasse.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 221) Abiga, välja arvatud punktis 220 osutatud abi metsa geneetiliste ressursside säilitamiseks, hüvitatakse abi-saajatele võetud kohustustest tingitud lisakulud ning saamata jäänud tulu tervikuna või osaliselt. Abi maks-takse välja aastapõhiselt.

- 222) Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib keskkonnakaitsega seotud toimingute jaoks anda alade komertskasutusest loobumise kohustuste puhul abi üksuse kohta kindlasummalise või ühekordse maksena, mis arvutatakse tekkinud lisakulude ja saamata jäänud tulu põhjal.
- 223) Vajaduse korral võib abist katta ka tehingukulud kuni 20 % ulatuses põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste eest makstavast toetusest. Põllumajandusettevõtjate rühma võetud kohustuste puhul on maksimummäär 30 %.
- 224) Kui liikmesriik tahab hüvitada põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste võtmisest tulenevaid tehingukulusid, peab ta selliseid kulusid veenvalt põhjendama, näiteks esitades kulude võrdluse põllumajandusettevõtjatega, kes ei ole sarnaseid kohustusi võtnud. Seepärast ei luba komisjon üldjuhul anda riigiabi seoses tehingukuludega, mis on seotud varasemalt võetud kohustuste täitmise jätkamisega, välja arvatud juhul, kui liikmesriik tõendab, et sellised kulud tekivad jätkuvalt või et kantakse uusi tehingukulusid.
- 225) Kui tehingukulud on arvatud keskmiste kulude ja/või keskmiste põllumajanduslike majapidamiste alusel, peaks liikmesriik tõendama, et eelkõige suured põllumajandusettevõtted ei saa ülemäärast hüvitist. Hüvitise arvutamisel võtab liikmesriik arvesse, kas kõnealused tehingukulud on tekkinud põllumajandusettevõtja või hektari kohta.
- 226) Käesoleva meetme kohast abi ei anta käesolevate suuniste II osa jaos 1.1.8 käsitletud mahepõllumajandusmeetmega seotud kohustuste täitmiseks.
- 227) Abi põllumajanduse geneetiliste ressursside säilitamiseks hõlmab kulusid seoses järgmise tegevusega:
- a) sihtotstarbelised meetmed: põllumajanduse geneetiliste ressursside *ex situ* ja *in situ* säilitamist, kirjeldamist, kogumist ja kasutamist edendav tegevus, sh praegu *in situ* säilitatavate geneetiliste ressursside veebipõhised loetelud, k.a *in situ*/ põllumajanduslikus majapidamises säilitamine ning *ex situ* kogud ja andmebaasid;
 - b) kooskõlastatud meetmed: tegevus, millega edendatakse liidu põllumajanduse geneetiliste ressursside säilitamise, kirjeldamise, kogumise ja kasutamise seotud teabevahetust liikmesriikide pädevate organisatsioonide vahel;
 - c) kaasnevad meetmed: teavitamis-, levitamise- ja nõuandetegevused, millesse kaasatakse valitsusväliseid organisatioone ja teisi asjaomaseid sidusrühmi ning mis sisaldavad koolitusi ja tehniliste aruannete koostamist.

Abi suurus ja osakaal

- 228) Abi, välja arvatud punktis 220 osutatud abi geneetiliste ressursside säilitamiseks, on piiratud järgmiste suurimate abisummadega: 600 eurot hektari kohta aastas üheaastaste kultuuride eest; 900 eurot hektari kohta aastas eriotstarbeliste mitmeaastaste kultuuride eest; 450 eurot hektari kohta aastas muu maakasutuse puhul; 200 eurot loomühiku kohta aastas põllumajanduse jaoks kadumisohtu olevate kohalike tõugude kasvatamiseks.
- 229) Neid summasid võib nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel suurendada, võttes arvesse erilisi asjaolusid, mida tuleb komisjonile esitatavas teatises põhjendada.
- 230) Põllumajandussektoris metsade geneetiliste ressursside säilitamiseks on abi osakaal kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

1.1.5.2. Abi seoses loomade heaolu valdkonnas võetud kohustustega

- 231) Komisjon loeb loomade heaolu valdkonnas võetud kohustuste täitmiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted ja järgmised tingimused.
- 232) Käesolev jagu on kohaldatav abi suhtes, mis on mõeldud põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele, kes vabatahtlikult teevad toiminguid, mis hõlmavad ühte või mitut loomade heaolu parandavat kohustust, ning kes on aktiivsed põllumajandustootjad.
- 233) Abi hõlmab ainult neid kohustusi, mis on rangemad kui määruse (EL) nr 1306/2013 VI jaotise I peatükis kehtestatud vastavad kohustuslikud nõuded ning muud asjakohased kohustuslikud nõuded. Kõik asjaomased nõuded esitatakse ja neid kirjeldatakse komisjonile esitatavas teatises.

- 234) Loomade heaoluga seotud abikõlblikud kohustused esitavad kõrgemaid nõudmisi järgmiste valdkondade tootmismetodite suhtes:
- a) vesi, sööt ja loomade hooldamine kooskõlas loomapidamise loomulike vajadustega;
 - b) pidamistingimused, suurem ruum, põrandapinnad, mitmekesistamismaterjalid, loomulik valgus;
 - c) väljapääsuvõimalus;
 - d) tavad, mille korral välditakse loomade moonutamist ja/või kastreerimist või kui erijuhtudel peetakse loomade moonutamist või kastreerimist vajalikuks, võimaldatakse tuimastite, valuvaigistite ja põletikuvastaste ravimite kasutamist või immunokastreerimist.
- 235) Loomade heaoluga seotud kohustused võetakse ühe kuni seitsme aasta pikkuseks ajavahemikuks, mida võib pikendada.
- 236) Lepingu pikendamine võib olla ka automaatne, kui leping sisaldab sellekohased üksikasju. Liikmesriigid kehtestavad loomade heaoluga seotud kohustuste pikendamise mehhanismi vastavalt nende asjaomastele siseriiklikele eeskirjadele. Selline mehhanism edastatakse komisjonile osana riigiabi teatisest vastavalt käesolevale jaole. Pikendamise suhtes kohaldatakse alati komisjoni poolt käesoleva jao kohaselt heaks kiidetud abiga seotud tingimusi.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 237) Abi makstakse välja aasta kaupa ning abisummaga võib hüvitada põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele nende poolt võetud kohustusest tingitud lisakulud ning saamata jäänud tulu tervikuna või osaliselt.
- 238) Vajaduse korral võib sellest katta ka tehingukulud kuni 20 % ulatuses loomade heaoluga seotud kohustuse eest makstavast abist. Kui liikmesriik tahab hüvitada loomade heaoluga seotud kohustuste võtmisest tulenevaid tehingukulusid, peab ta selliseid kulusid veenvalt põhjendama, näiteks esitades kulude võrdluse ettevõtjatega, kes ei ole selliseid loomadega seotud kohustusi võtnud. Seepärast ei luba komisjon üldjuhul anda riigiabi tehingukuludele, mis on seotud varasemalt võetud loomade heaoluga seotud kohustuste täitmise jätkamisega, välja arvatud juhul, kui liikmesriik tõendab, et sellised kulud tekivad jätkuvalt või et kantakse uusi tehingukulusid.
- 239) Kui tehingukulud on arvatud keskmiste kulude ja/või keskmiste põllumajanduslike majapidamiste alusel, peaks liikmesriik tõendama, et eelkõige suured põllumajandusettevõtted ei saa ülemäärast hüvitist. Hüvitise arvutamisel võtab liikmesriik arvesse, kas kõnealused tehingukulud on tekkinud põllumajandusettevõtja või hektari kohta.

Abisumma

- 240) Abisumma on kuni 500 eurot loomühiku kohta.

1.1.6. Abi Natura 2000 aladega seotud ja vee raampoliitika direktiivist tulenevate ebasoodsate tingimuste hüvitamiseks

- 241) Komisjon loeb Natura 2000 aladega seotud ja vee raampoliitika direktiivist tulenevate ebasoodsate tingimuste hüvitamiseks antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.
- 242) Käesolev jagu kehtib põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.
- 243) Muudele maahaldajatele kui põllumajandussektori ettevõtjatele võib nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel anda abi käesolevate suuniste II osa jao 3.5 tingimustel.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 244) Abiga hüvitatakse abisaajatele kantud lisakulud ja saamata jäänud tulu, mis on tingitud ebasoodsatest tingimustest asjaomastel aladel seoses elupaikade direktiivi, linnukaitse direktiivi ning vee raamdirektiivi rakendamise (59).

(59) Vt käesolevate suuniste punkt 52 ja joonealune märkus 42.

- 245) Elupaikade direktiivi ja linnukaitse direktiiviga seotud abi antakse üksnes selliste ebasoodsate asjaolude puhul, mis tulenevad nõuetest, mis on rangemad nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artiklis 94 ja II lisas sätestatud maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõudest ning määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punkti c alapunktides ii ja iii sätestatud asjaomastest kriteeriumidest ja minimaalsest tegevusest.
- 246) Vee raamdirektiiviga seotud abi antakse üksnes järgmiste kindlate nõuete puhul:
- mis on kehtestatud vee raamdirektiiviga ning on kooskõlas veemajanduskava käsitlevate meetmeprogrammidega, mille eesmärk on saavutada kõnealuse direktiivi keskkonnanäesmärgid ning mis on rangemad veekaitset käsitlevate muude ELi õigusaktide rakendamiseks vajalikest meetmetest;
 - mis on rangemad kui määruse (EL) nr 1306/2013 VI jaotise I peatükis sätestatud kohustuslikud majandamisnõuded ja hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi nõuded ning määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punkti c alapunktide ii ja iii kohaselt kehtestatud kriteeriumid ja miinimumtegevused;
 - mis on rangemad kui veepoliitika raamdirektiivi vastuvõtmise ajal liidus kehtinud õigusega ettenähtud kaitsetase, mis on sätestatud kõnealuse direktiivi artikli 4 lõikes 9; ja
 - millega kehtestatakse maakasutusviisi olulised muudatused ja/või põllumajandustava olulised piirangud, mistõttu tulu väheneb märkimisväärselt.
- 247) Punktides 245 ja 246 osutatud nõudeid tuleb määratleda ja kirjeldada komisjonile esitatavas teatises.
- 248) Järgmised maa-alad on rahastamiskõlblikud:
- elupaikade direktiivi ja linnukaitse direktiivi kohaselt määratud Natura 2000 põllumajandusmaa;
 - muud piiritletud looduskaitsealad, millel põllumajandustootmisele kohaldatakse keskkonnapiiranguid seoses elupaikade direktiivi artikli 10 rakendamisega. Kõnealuste alade pindala ei tohi ületada 5% asjaomase maaelu arengu programmiga hõlmatud territooriumile jäävatest Natura 2000 aladest;
 - põllumajandusmaa, mis vee raamdirektiivi kohaselt kuulub veemajanduskavade alla.

Abisumma

- 249) Abi on piiratud järgmiste summadega: kõige rohkem 500 eurot hektari kohta aastas esialgsel perioodil, mis ei ületa viit aastat; ja pärast seda kõige rohkem 200 eurot hektari kohta aastas. Veepoliitika raamdirektiivi kohane abi on vähemalt 50 eurot hektari kohta aastas.
- 250) Erandjuhtudel võib 500 euro ja 200 euro suurust summat suurendada, võttes arvesse erilisi asjaolusid, mida tuleb põhjendada. Veepoliitika raamdirektiivi kohast abi summas vähemalt 50 eurot võib vähendada nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, võttes arvesse erilisi asjaolusid, mida tuleb põhjendada.
- 1.1.7. *Looduslikust või muust eripärast tingitud piirangutega aladele antav abi*
- 251) Komisjon loeb mägipiirkondadele ja muudele looduslikust või muust eripärast tingitud piirangutega aladele antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste ühistele hindamis põhimõtetele ja järgmistele tingimustele.
- 252) Käesolev jagu kehtib põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.
- 253) Abi antakse ettevõtjatele, kes kohustuvad tegelema põllumajandusega määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 32 kohaselt määratud aladel ning kes on aktiivsed põllumajandustootjad.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 254) Abiga hüvitatakse põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele osaliselt või täielikult lisakulud ja saamata jäänud tulu, mis on seotud asjaomase piirkonna põllumajandustootmist mõjutavate piirangutega. Liikmesriigid peavad tõendama kõnealuseid piiranguid ning seda, et nende kompenseerimiseks makstav summa ei põhjusta saamata jäänud tulu ja ebasoodsatest tingimustest põhjustatud lisakulude ülemäära hüvitamist.
- 255) Lisakulud ja saamata jäänud tulu tuleb arvutada võrdluses aladega, mida ei mõjuta looduslikust või muust eripärasest tingitud piirangud, võttes arvesse määruse (EL) nr 1307/2013 III jaotise 3. peatüki kohaseid toetusi.
- 256) Lisakulude ja saamata jäänud tulu arvutamisel võivad liikmesriigid nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel abi taset diferentseerida, võttes arvesse järgmist:
- a) põllumajandustegevust mõjutava tuvastatud püsiva loodusliku piirangu kaalukust;
 - b) põllumajandusliku tootmise süsteemi.
- 257) Abi antakse iga-aastase toetusena kasutatava põllumajandusmaa hektari kohta.

Abisumma

- 258) Väljamaksete suurus määratakse kindlaks järgmiste miinimum- ja maksimumsummade vahemikus: vähemalt 25 eurot hektari kohta aastas abisaaja maa-ala kohta keskmiselt; kõige rohkem 250 eurot hektari kohta aastas; suurim summa võib siiski ulatuda 450 euronit hektari kohta aastas määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 32 lõikes 2 määratletud mägialadel.
- 259) Suurimaid abisummasid võib nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel suurendada, võttes arvesse erilisi asjaolusid, mida tuleb põhjendada komisjonile esitatavas teatises.
- 260) Liikmesriigid näevad ette abi järkjärgulise vähenemise sellise osa suhtes, mis ületab põllumajandusliku majapidamise suhtes kehtestatud künnist, mis tuleb määratleda, välja arvatud juhul, kui abi hõlmab ainult miinimumtoetust hektari kohta aastas, nagu on sätestatud käesolevate suuniste punktis 258. Seepärast tuleks teatistes täpsustada sellist abi saavate põllumajanduslike majapidamiste suurus.
- 261) Juriidilise isiku või füüsiliste või juriidiliste isikute rühma puhul võivad liikmesriigid kohaldada abi järkjärgulist vähenemist kõnealuste juriidiliste isikute või rühmade liikmete tasandil, kui siseriikliku õigusega on ette nähtud üksikliikmetele niisuguste õiguste ja kohustustega, kellel on põllumajandusliku majapidamise juhi staatus, eelkõige seoses nende majandusliku, sotsiaalse ja maksustaatusiga, tingimusel et nad on aidanud kaasa asjaomaste juriidiliste isikute või rühmade põllumajandusstruktuuride tugevdamisele.
- 262) Lisaks punktiga 253 ette nähtud abile võivad liikmesriigid käesoleva meetme kohast abi anda ajavahemikus 2014–2020 toetusesaajatele piirkondades, mis vastasid 2007–2013 programmiperioodil toetuse saamise tingimustele määruse (EÜ) nr 1698/2005⁽⁶⁰⁾ artikli 36 lõike a alapunkti ii kohaselt. Toetusesaajate puhul nendel aladel, mis ei ole enam rahastamiskõlblikud pärast määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 32 lõikes 3 osutatud uut alade piiritlemist, väheneb kõnealune toetus järkjärgult maksimaalselt nelja aasta jooksul alates kuupäevast, mil määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 32 lõike 3 kohane alade piiritlemine on lõpetatud ja hiljemalt 2018. aastal. Kõnealuse abi määr ei ole alguses suurem kui 80 % keskmisest maksest, mis on kindlaks määratud maaelu arengu programmis programmitöö perioodiks 2007–2013 või kui abi anti eranditult riiklikest vahenditest vastavas riigiabi käsitlevas otsuses määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 36 punkti a alapunkti ii kohaselt, ning hiljemalt 2020. aastal ei ole abimäär suurem kui 20 % keskmisest abisummast. Kui toetuse suurus langeb järkjärgulise vähenemise tulemusel 25 euronit, võib liikmesriik jätkata abi andmist sellel tasemel kuni järkjärgulise vähenemise perioodi lõpuni.
- 263) Pärast piiritlemise lõpetamist saavad endiselt abikõlblike alade abisaajad käesoleva meetme alusel täieliku väljamakse.

⁽⁶⁰⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005, 20. september 2005, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L 277, 21.10.2005, lk 1).

1.1.8. Mahepõllumajandusele antav abi

- 264) Komisjon loeb mahepõllumajandusele antava riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.
- 265) Käesolev jagu kehtib põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.
- 266) Käesoleva meetme kohast abi antakse põllumajandusmaa hektari kohta ettevõtjatele või ettevõtjate rühmadele, kes vabatahtlikult lähevad üle nõukogu määruses (EÜ) nr 834/2007⁽⁶¹⁾ määratletud mahepõllumajandusliku tootmise tavadele ja meetoditele või need säilitavad ning kes on aktiivsed põllumajandustootjad.
- 267) Abi antakse üksnes kohustusteks, mis on rangemad kui järgmised standardid ja nõuded, mida tuleb määratleda ja kirjeldada komisjonile esitatavas teatises:
- a) määruse (EL) nr 1306/2013 VI jaotise 1. peatükis kehtestatud asjaomased kohustuslikud nõuded;
 - b) määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punkti c alapunktides ii ja iii sätestatud asjaomased kriteeriumid ja minimaalne tegevus;
 - c) asjaomased minimaalsed väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamise nõuded ning
 - d) muude riigisisese õigusega kehtestatud asjakohased kohustuslikud nõuded.
- 268) Kohustused tuleb täita viie- kuni seitsmeaastase algperioodi jooksul. Kui abi antakse mahepõllumajandusele üleminekuks, võivad liikmesriigid määrata kindlaks lühema esialgse perioodi, mis vastab üleminekuperioodile. Kui abi antakse mahepõllumajanduse säilitamiseks, võivad liikmesriigid näha ette iga-aastase pikendamise pärast esialgse perioodi lõppemist. Uute, säilitamise suhtes võetud kohustuste jaoks, mis võetakse kohe pärast esialgsel ajavahemikul täidetud kohustust, võivad liikmesriigid määrata lühema ajavahemiku.
- 269) Kui on kohaldatav, tagatakse kooskõla määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 47 sätestatud pindalatoetuste eeskirjadega ja mis tahes delegeeritud õigusaktiga, mis on vastu võetud kõnealuse sätte kohaselt.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 270) Abiga hüvitatakse abisaajatele lisakulud kas tervikuna või osaliselt ning kohustuste tõttu saamata jäänud tulu.
- 271) Vajaduse korral võib maksimaalselt 20 % ulatuses kohustuse eest makstavast abist katta ka tehingukulusid. Ettevõtjate rühma võetud kohustuste puhul on piirnorm 30 %. Abi antakse aastapõhiselt.
- 272) Kui liikmesriik tahab hüvitada mahepõllumajandusliku tootmisega seotud kohustuste võtmisest tulenevaid tehingukulusid, peab ta selliseid kulusid veenvalt põhjendama, näiteks esitades kulude võrdluse ettevõtjatega, kes ei ole sarnaseid kohustusi võtnud. Seepärast ei luba komisjon üldjuhul anda riigiabi tehingukuludele, mis on seotud varasemalt võetud mahepõllumajandusliku tootmisega seotud kohustuste täitmise jätkamisega, välja arvatud juhul, kui liikmesriik tõendab, et sellised kulud tekivad jätkuvalt või et kantakse uusi tehingukulusid.
- 273) Kui tehingukulud on arvatud keskmiste kulude ja/või keskmiste põllumajanduslike majapidamiste alusel, peaks liikmesriik tõendama, et eelkõige suured põllumajandusettevõtted ei saa ülemäära hüvitist. Hüvitise arvutamisel võtab liikmesriik arvesse, kas kõnealused tehingukulud on tekkinud ettevõtja või hektari kohta.
- 274) Käesoleva jao alusel ei anta abi põllumajanduse keskkonna- või kliimameetmega hõlmatud kohustusteks ega sellisteks kuludeks, mida käsitletakse kvaliteedikavades põllumajandustoodete tootjate osalemise soodustamiseks antavat abi regileerivas jaos.
- 275) Esmatootmise ja mahetoodete töötlemise/turustamise investeerimisabi suhtes kohaldatakse investeringuteks ettenähtud abi käsitlevate jagude sätteid.

⁽⁶¹⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007, 28. juuni 2007, mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise ja määruse (EMÜ) nr 2092/91 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 189, 20.7.2007, lk 1).

Abisumma

- 276) Suurim abisumma on: 600 eurot hektari kohta aastas üheaastaste kultuuride eest; 900 eurot hektari kohta aastas eriotstarbeliste mitmeaastaste kultuuride eest; 450 eurot hektari kohta aastas muu maakasutuse puhul.
- 277) Nimetatud ülempiire võib erandjuhtudel ületada, võttes arvesse konkreetseid asjaolusid, mis peavad olema põhjendatud.

1.1.9. *Abi põllumajandustoodete tootjate osalemiseks kvaliteedikavades*

- 278) Komisjon loeb põllumajandustoodete tootjate ja tootjarühmade osalemiseks kvaliteedikavades antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.
- 279) Käesolev jagu on kohaldatav põllumajandustoodete tootjate suhtes. Üksnes aktiivsed põllumajandustootjad vastavad punkti 280 alapunktis a osutatud abi saamise tingimustele.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 280) Seoses käesolevate suuniste punktis 282 osutatud kvaliteedikavadega hõlmab abi järgmisi rahastamiskõlblikke kulusid:
- a) kulud uutes kvaliteedikavades osalemiseks;
 - b) kulud seoses kvaliteedikavadega seotud kohustuslike kontrollimeetmetega, mida on võtnud pädevad asutused või võetakse nende nimel vastavalt liidu või riigi õigusaktidele;
 - c) turu-uuringute, toote väljatöötamise ja projekteerimise ning taotluste ettevalmistamise kulud, mille eesmärk on kvaliteedikavade tunnustamine.
- 281) Punkti 280 alapunktides a ja b osutatud abi ei anta abisaaja enda võetud kontrollimeetmete kulude hüvitamiseks või juhul, kui liidu õigusaktides on nähtud ette põllumajandustootjate ja põllumajandustootjate rühmade poolne kontrollikulude katmine ning täpsustatud ei ole tegelikku kulutatset.
- 282) Käesolevate suuniste punkti 280 alapunktis a osutatud kvaliteedikavad on järgmised:
- a) kvaliteedikava, mis on asutatud järgmiste määruste ja sätete alusel:
 - i) määruse (EL) nr 1308/2013 II osa II jaotise I peatüki 2. jagu seoses veiniga;
 - ii) määrus (EL) nr 1151/2012;
 - iii) määrus (EÜ) nr 834/2007⁽⁶²⁾;
 - iv) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 110/2008⁽⁶³⁾;
 - v) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 251/2014⁽⁶⁴⁾;
 - b) põllumajandustoodete kvaliteedikavad, sealhulgas sertifitseerimiskavad, mille puhul liikmesriigid on kinnitanud vastavust järgmistele kriteeriumidele:
 - i) kõnealuse kvaliteedikava raames toodetud lõpptoote eripära peab tulenema selgetest kohustustest, millega tagatakse:
 - toote eritunnused või
 - eripärane kasvatamis- või tootmismeetod või

⁽⁶²⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007, 28. juuni 2007, mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise ja määruse (EMÜ) nr 2092/91 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 189, 20.7.2007, lk 1).

⁽⁶³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 110/2008, 15. jaanuar 2008, piiritusjookide määratlemise, kirjeldamise, esitlemise, märgistamise ja geograafiliste tähiste kaitse kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 1576/89 (ELT L 39, 13.2.2008, lk 16).

⁽⁶⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 251/2014, 26. veebruar 2014, aromatiseeritud veinipõlvade määratlemise, kirjeldamise, esitlemise, märgistamise ja geograafiliste tähiste kaitse kohta ning nõukogu määruse (EMÜ) nr 1601/91 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 84, 20.3.2014, lk 14).

- lõpptoote kvaliteet, mis on inimeste, loomade või taimede tervise, loomade heaolu või keskkonnakaitse seisukohast oluliselt parem kui see, mida nõutakse kaubandusstandarditega;
- ii) kvaliteedikava peab olema avatud kõigile tootjatele;
- iii) kvaliteedikava peab sisaldama siduvaid lõpptoote spetsifikatsioone ja nendele spetsifikatsioonidele vastavust kontrollib avaliku sektori asutus või sõltumatu kontrolliasutus;
- iv) kvaliteedikava peab olema läbipaistev ja tagab põllumajandustoodete täieliku jälgitavuse;
- c) põllumajandustoodete vabatahtliku sertifitseerimise süsteemid, mille kohta asjaomased liikmesriigid kinnitavad, et need vastavad nõuetele, mis on sätestatud komisjoni teatises „ELi suunised põllumajandustoodete ja toiduainete vabatahtliku sertifitseerimise süsteemide parimate tavade kohta”⁽⁶⁵⁾.
- 283) Kõigil asjaomase piirkonna abikõlblikel ettevõtjatel on võimalus abi saada objektiivselt kindlaks määratud tingimustel.
- 284) Käesolevate suuniste punkti 280 alapunktides b ja c osutatud abi ei pea hõlmama üksnes otsetoetusi abisaajatele ja see makstakse kontrollimeetmete eest vastutavale asutusele, uurimistö- või nõustamisteenuste pakkujale.

Abisumma

- 285) Punkti 280 alapunktis a osutatud abi antakse maksimaalselt viieks aastaks ning kuni 3 000 eurot abisaaja kohta aastas. Abi antakse iga-aastase stimuleeriva maksena, mille suurus määratakse kindlaks vastavalt kvaliteedikavades osalemisest tulenevate püsikulude tasemele.
- 286) Punkti 280 alapunktides b ja c osutatud abi osakaal on kuni 100 % tegelikest kuludest.
- 1.1.10. *Abi tehnilise abi osutamiseks põllumajandussektoris*
- 287) Käesolev jagu hõlmab abi tehnilise abi osutamiseks põllumajandussektoris, välja arvatud abi põllumajandusettevõtja asendusteenuste osutamiseks, mida võib anda üksnes põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele.
- 288) Tehnilist abi võivad anda tootjarühmad või muud organisatsioonid, olenemata nende suuruselt.
- 289) Kõigil asjaomase piirkonna abikõlblikel tootjatel peab olema võimalus abi saada objektiivselt kindlaksmääratud tingimustel. Kui tehnilist abi pakuvad tootjarühmad või organisatsioonid, ei tohi teenuse saamise tingimuseks olla sellise rühma või organisatsiooni liikmelisus. Muude kui rühma liikmete osalemine rühma või organisatsiooni halduskuludes peab piirduma teenuse osutamisest tulenevate kuludega.

1.1.10.1. *Abi teadmussiidreks ja teabemeetmeteks*

- 290) Komisjon loeb teadmussiidreks ja teabemeetmeteks antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, üldised abi andmise tingimused tehnilise abi osutamiseks ning järgmised tingimused.
- 291) Abi hõlmab kutseõpet ja oskuste omandamist, sealhulgas koolituskursused, õpikojad ja juhendamine, tutvustustegevusi ja teabemeetmeid.
- 292) Abi võib hõlmata ka põllumajandusliku majapidamise juhtkonna liikmete lühiajalisi vastastikuseid vahetusi ja põllumajanduslike majapidamiste külastusi.

⁽⁶⁵⁾ ELT C 341, 16.12.2010, lk 5.

Rahastamiskõlblikud kulud

293) Abi hõlmab järgmisi rahastamiskõlblikke kulusid:

- a) kutseõppe, oskuste omandamise meetmete, tutvustustegevuste või teabemeetmete korralduskulud;
- b) osalejate reisi- ja majutuskulud ning päevarahad;
- c) osalejate äraoleku ajal asendusteenuste osutamise kulud;
- d) esitlusprojektide puhul võib abi hõlmata ka järgmisi investeerimiskulusid:
 - i) kinnisvara ehitamine, soetamine, sealhulgas liisinguga soetamine, või parandamine, kusjuures maa abikõlblikkus on piiratud määraga, mis ei ületa 10 % kõigist asjaomase tegevuse rahastamiskõlblikest kuludest;
 - ii) masinate ja seadmete ostmine või liisimine ülempiiriga kuni vara turuväärtuseni;
 - iii) punktides i ja ii nimetatud kulutustega seotud üldkulud, nagu arhitekti-, inseneri- ja konsultatsioonitasud, keskkonnavalase ja majandusliku jätkusuutlikkuse alase nõustamisega seotud, sealhulgas teostatavusuuringute kulud. Teostatavusuuringud jäävad rahastamiskõlblikeks kulutusteks isegi siis, kui nende tulemuste põhjal punktide i ja ii kohaseid kulutusi ei tehta;
 - iv) arvutitarkvara omandamine ja arendamine ning patentide, litsentside, autoriõiguste, kaubamärkide omandamine;
 - v) nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib abi anda väikesemahuliste tutvustusprojektidele tutvustusprojektiga seotud lisakulude ja saamata jäänud tulu hüvitamiseks.

294) Punkti 293 alapunkti d alapunktides i–iv osutatud kulud on rahastamiskõlblikud sel määral ja sellise ajavahemiku jooksul, mil neid kasutatakse esitlusprojekti jaoks. Rahastamiskõlblikuks peetakse vaid amortisatsioonikulu, mis vastab esitlusprojekti kestusele ja mis arvutatakse üldiselt aktsepteeritava raamatupidamistava kohaselt.

295) Teadmussiirde ja teabevahenduse teenuseid osutavatel asutustel peab olema kõnealuste ülesannete täitmiseks piisav suutlikkus personali väljaõppe ja korrapärase koolituse näol.

296) Punkti 293 alapunktides a ja c ning alapunkti d alapunktides i–iv osutatud abi ei või hõlmata otsetoetusi abisaajatele ja see tuleb maksta teadmussiirde ja teabemeetmete pakkujale. Punkti 293 alapunkti d alapunktis v osutatud abi makstakse otse abisaajatele. Punkti 293 alapunkti d alapunktides i–iv osutatud abi tuleb maksta otse abisaajatele.

Abi osakaal

297) Abi osakaal on kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

298) Punkti 293 alapunktis d osutatud rahastamiskõlblike kulude puhul on suurim abisumma 100 000 eurot kolme eelarveaasta jooksul.

1.1.10.2. Abi nõustamisteenuste kasutamiseks

299) Komisjon peab nõustamisteenuste osutamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispehõhõtted, üldised abi andmise tingimused tehnilise abi osutamiseks ning järgmised tingimused.

300) Abi eesmärk on aidata põllumajandussektoris tegutsevatel ettevõtjatel ja noortel põllumajandustootjatel kasutada nõustamisteenuseid oma ettevõtte ja/või investeeringu majandusliku ja keskkonnavalase tulemuslikkuse, kliimasõbralikkuse ja vastupanuvõime parandamiseks.

- 301) Nõustamine peab olema seotud vähemalt ühe ELi maaelu arengu prioriteediga ning käsitlema vähemalt ühte järgmistest aspektidest:
- a) määruse (EL) nr 1306/2013 VI jaotise 1. peatükis sätestatud kohustuslikest majandamisnõuetest ja/või maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõudest tulenevad kohustused;
 - b) vajaduse korral määruse (EL) nr 1307/2013 III jaotise 3. peatükis sätestatud kliimat ja keskkonda säästvad põllumajandustavad ning kõnealuse määruse artikli 4 lõike 1 punktis c osutatud põllumajandusmaa sobilikus seisukorras hoidmine;
 - c) põllumajandusettevõtte moderniseerimise, konkurentsi ülesehitamise, valdkondliku integratsiooni, turu orienteerimise ning ettevõtluse edendamise meetmed;
 - d) liikmesriikide määratletud nõuded vee raamdirektiivi artikli 11 lõike 3 rakendamiseks;
 - e) liikmesriikide kindlaks määratud nõuded Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1107/2009⁽⁶⁶⁾ artikli 55 rakendamiseks ja eelkõige integreeritud kahjuritõrje üldpõhimõtete järgimine, nagu on osutatud pestitsiidide säästva kasutamise direktiivi⁽⁶⁶⁾ artiklis 14;
 - f) kui see on asjakohane, siis tööohutusnõuded või põllumajandusettevõttega seotud ohutusnõuded;
 - g) spetsiifiline nõustamine esmakordselt tegevust alustavatele põllumajandustootjatele, sealhulgas keskkonnavalase ja majandusliku jätkusuutlikkuse alane nõustamine.
- 302) Nõustamine võib hõlmata muid küsimusi ja eelkõige teavet kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise kohta, elurikkuse ja veekaitse kohta, nagu on sätestatud määruse 1307/2013 I lisas, või põllumajandusliku majapidamise majandusliku ja keskkonnavalase tulemuslikkusega seotud küsimusi, sealhulgas konkurentsivõime aspekte. See võib hõlmata nõustamist lühikeste tarneaehelate väljaarendamiseks, käsitleda mahepõllumajandust ja loomapidamise tervishoiuaspekte.
- 303) Abi ei hõlma otsemakseid abisaajatele. Abi tuleb maksta nõustamisteenuste pakkujale.
- 304) Nõustamisteenuse osutamiseks valitud asutustel peavad olema asjakohased ressursid, st korrapäraselt koolitatud ja kvalifitseeritud personal ning nõustamiskogemus ja usaldusväärsus oma nõustamisvaldkonnas.
- 305) Nõustamisteenuse osutamisel peavad teenuseosutajad järgima määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 13 lõikes 2 osutatud andmete avalikustamata jätmisega seotud kohustusi.
- 306) Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ja vajaduse korral võib osaliselt nõustada rühmiti, võttes samal ajal arvesse nõustamisteenuste üksikkasutajate olukorda.

Abisumma

- 307) Abisumma on kuni 1 500 eurot nõustamisjuhu kohta.

1.1.10.3. Abi põllumajandusettevõtjate asendusteenuste jaoks

- 308) Komisjon loeb põllumajandusettevõtjate asendusteenuste osutamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c tähenduses siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, üldised abi andmise tingimused tehnilise abi osutamiseks ning järgmised tingimused.
- 309) Abi ei hõlma otsetoetusi põllumajandustootjatele. Abi tuleb maksta põllumajandusettevõttele asendusteenuste pakkujale.

⁽⁶⁶⁾ Vt käesolevate suuniste joonealune märkus 64.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 310) Abiga hüvitatakse põllumajandustootja, põllumajandusliku majapidamise füüsilisest isikust liikme või põllumajandustöötaja asendamise tegelikud kulud töölt puudumise ajal seoses haigusega, k.a lapse haigus, või puhkuse ajal, rasedus- ja sünnituspuhkus ja lapsehoolduspuhkus, või surmajuhtumi korral tegelike kulude katteks.
- 311) Asendamise kogukestus peaks piirduma kuni kolme kuuga abisaaja kohta aastas, välja arvatud sünnituspuhkus ja lapsehoolduspuhkus, mille korral peaks asendamine kestma kuni kuus kuud iga juhtumi puhul. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon lubada pikemat ajavahemikku.

Abi osakaal

- 312) Abi osakaal on kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

1.1.11. *Abi põllumajanduskoostööks*

- 313) Komisjon peab põllumajanduskoostööks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.
- 314) Käesolevat jagu kohaldatakse kogu põllumajandussektori suhtes ⁽⁶⁷⁾.
- 315) Abi antakse selleks, et soodustada koostöövorme, millesse on kaasatud vähemalt kaks üksust, hoolimata sellest, kas nad tegutsevad põllumajandussektoris või mitte, kuid koostööst peab kasu saama üksnes põllumajandussektor, ning mis hõlmavad eelkõige järgmist:
- a) koostöövormid põllumajandussektori ja toiduahela eri ettevõtjate (üksnes siis, kui töötlemise tulemus on põllumajandustoodete) ja muude osalejate vahel, kes aitavad kaasa maaelu arengu poliitika eesmärkide ja prioriteetide saavutamisele, sealhulgas tootjarühmad, tootjate ühendused ja tootmisharudevahelised organisatsioonid;
 - b) klastrite ja võrgustike loomine;
 - c) põllumajanduse tootlikkuse ja säästvusega tegelevate Euroopa innovatsioonipartnerluse tööühmade loomine ja tegevus, nagu on määratletud määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 56.
- 316) Abi antakse eelkõige järgmiste tegevusliikidega seotud koostööle:
- a) katseprojektid;
 - b) põllumajandus- ja toiduainesektoris (põllumajandustoodete valdkonna) uute toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiate arendamine;
 - c) koostöö põllumajandussektori väikeettevõtjate vahel, et korraldada ühiseid tööprotsesse, jagada vahendeid ja ressursse;
 - d) horisontaalne ja vertikaalne koostöö tarneahelas osalejate vahel lühikeste tarneahelate ja kohalike turgude loomiseks ja arendamiseks;
 - e) kohaliku tasandi müügiarendustegevus lühikeste tarneahelate ja kohalike turgude edendamiseks;
 - f) kliimamuutuste leevendamiseks või kliimamuutustega kohanemiseks võetud ühismeetmed;
 - g) ühine lähenemisviis keskkonnaprojektidele ja kasutusel olevatele keskkonnatavadele, sealhulgas tõhus vee-majandus, taastuvenergia kasutamine ⁽⁶⁸⁾ ja põllumajandusmaastiku säilitamine;

⁽⁶⁷⁾ Vt põllumajandussektori mõiste käesolevate suuniste punkti 35 alapunktis 2.

⁽⁶⁸⁾ See kehtib ka koostööle, mis on seotud taastuvatest energiaallikatest energia tootmisega või biokütuste tootmisega põllumajanduslikes majapidamistes, tingimusel et täidetud on käesolevate suuniste II osa jaos 1.1.1.1 sätestatud tingimused.

- h) tarneahelas osalejate vaheline horisontaalne ja vertikaalne koostöö põllumajandustoote tootmiseks kasutatava biomassi säästval tarnimisel ja oma tarbeks kasutatava energia tootmisel;
- i) liidu ühe või mitme maaelu arengu prioriteediga seotud muude kui määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 2 lõikes 19 osutatud kohaliku arengu strateegiatega rakendamine, eelkõige muude kui määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 32 lõike 2 punktis b osutatud avaliku sektori ja erasektori partnerite rühmade poolt.
- 317) Abi klastrite ja võrgustike loomiseks antakse üksnes hiljuti moodustatud või enda jaoks uut tegevust alustavatele klastritele ja võrkudele.
- 318) Punkti 316 alapunktides a ja b osutatud abi võib anda ka üksikosalejatele. Üksikosalejatele abi andmise korral levitatakse toetatud projekti või tegevuse tulemusi.
- 319) Punkti 316 alapunktides d ja e osutatud abi lühikeste tarneahelate loomiseks ja arendamiseks antakse ainult tarneahelatele, mis hõlmavad kõige rohkem ühte vahendajat põllumajandustootja ja tarbija vahel.
- 320) Käesolevas jaos käsitletud abi peab vastama konkurentsiseaduse asjaomastele sätetele, eelkõige aluslepingu artiklitele 101 ja 102, sest neid kohaldatakse määruse (EL) nr 1308/2013 artiklite 206–210 alusel.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 321) Abiga kaetakse järgmised rahastamiskõlblikud kulud, kui need on seotud põllumajandustegevusega:
- a) asjaomase piirkonna uuringute ja teostatavusuuringute kulud ning äriplaani või muu kui määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 33 osutatud kohaliku arengustrateegia koostamise kulud;
- b) asjaomase ala elavdamine, et teostada kollektiivset territoriaalprojekti või projekti, mille peab läbi viima määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 56 osutatud põllumajanduse tootlikkuse ja säästvusega tegelev Euroopa innovatsioonipartnerluse töörihm. Klastrite puhul võib elavdamine hõlmata ka koolituse korraldamist, liikmetevaheliste võrgustikutööd ning uute liikmete värbamist;
- c) koostööga seotud jooksvad kulud, nagu näiteks koordinaatori töötasu;
- d) äriplaani, keskkonna- või muu sarnase kava täitmisega, muu kui määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 33 osutatud kohaliku arengustrateegiaga seotud eriprojekti või muud innovatsiooniga, sealhulgas testimisega seotud otsesed kulud. Investeeringutega seotud otsesed kulud piiratakse investeerimisrahastamiskõlblike kuludega, nagu on osutatud käesolevate suuniste II osa jaos 1.1.1.1 investeerimisabi kohta;
- e) müügiedendusmeetmete kulud.
- 322) Abi andmine piirdub maksimaalselt seitsme aastaga, välja arvatud kollektiivsed keskkonnaprojektid nõuete kohaselt põhjendatud juhtudel.

Abi osakaal

- 323) Abimäär on kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- 324) Punkti 321 alapunktis d osutatud investeeringutega seotud otsesed kulud on piiratud investeerimisabi jaoks ette nähtud abi ülemmääraga, mis on sätestatud investeerimisabi käsitlevas jaos.

1.2. Riskijuhtimine ja kriisiohjamine

- 325) Riigiabi andmine võib olla asjakohane toetus põllumajandussektoris esinevate teatud ohutüüpide korral, sest põllumajanduslik tegevus tervikuna on eriti tundlik riskide ja kriiside suhtes. Siiski esineb erinevusi põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevate ettevõtjate ja põllumajandustoodete töötlemise ja nende turustamisega tegelevate ettevõtjate vahel, kuna viimastel on tavaliselt palju paremad võimalused riskide vältimiseks. Seetõttu on mõned käesolevas jaos esitatud abiliigid ette nähtud üksnes põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele.

- 326) Andes riigiabi tegevuseks, mida riskid ja kriisid mõjutavad, võtab komisjon arvesse vajadust vältida põhjendamatu konkurentsimoonusi, nõudes tootjate minimaalset osalust selliste abimeetmete kahju või kulude või mõnede muude piisavate meetmete osas, mis tuleks võtta, et leevendada konkurentsimoonusi ohtu ja tagada, et riigiabi on kahju suhtes proportsionaalne. Komisjon võtab oma hindamises arvesse, et abisaajal on vaja võtta piisavaid ennetusmeetmeid, et vähendada antava abi kogusummat miinimumini.
- 1.2.1. Põllumajandustootmisele või põllumajanduslikele tootmisvahenditele tekkinud kahju hüvitamiseks ja vältimiseks antav abi
- 1.2.1.1. Loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi
- 327) Komisjon loeb loodusõnnetuste või erakorraliste sündmuste põhjustatud kahju hüvitamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 2 punktiga b kokkusobivaks juhul, kui täidetud on järgmised tingimused.
- 328) Käesolevat jagu kohaldatakse põllumajandussektori suhtes ⁽⁶⁹⁾.
- 329) Kuna tegemist on eranditega aluslepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud riigiabi siseturuga kokkusobimatuse üldpõhimõttest, on komisjon korduvalt väitnud, et artikli 107 lõike 2 punktis b osutatud mõisteid „loodusõnnetus” ja „erakorraline sündmus” tuleb tõlgendada kitsendavalt. Seda on kinnitanud Euroopa Liidu Kohus ⁽⁷⁰⁾.
- 330) Seni on komisjon nõustunud, et maavärinad, laviinid, maanihked ja üleujutused on loodusõnnetused. Lisaks võetakse arvesse riigiabi ajakohastamise algatuse raames toimunud arengut, mis võimaldab kasutada grupierandi määrust järgmiste uute loodusõnnetuste kategooriate puhul: keeristormid, orkaanid, vulkaanipursked ja looduslikult alguse saanud metsapõlengud. Varem on komisjon erakorraliste sündmustena aktsepteerinud sõda, siserahutusi ja streike ning teatavate mööndustega ja vastavalt nende ulatusele ka raskeid tuuma- ja tööstusõnnetusi ning tulekahjusid, millega on kaasnenud ulatuslik kahju ⁽⁷¹⁾. Komisjon jätkab ettepanekute hindamist, et määrata riigiabi vastavalt aluslepingu artikli 107 lõike 2 punktile b iga juhtumi puhul eraldi, võttes arvesse oma varasemat praktikat selles valdkonnas.
- 331) Käesoleva jao kohast abi antakse järgmistel tingimustel:
- a) liikmesriigi pädev ametiasutus kinnitab ametlikult, et sündmusel on loodusõnnetuse või erakorralise sündmuse tunnused;
- ja
- b) loodusõnnetuse või erakorralise sündmuse ja ettevõtjale tekkinud kahju vahel on otsene põhjuslik seos.
- 332) Liikmesriigid võivad vajaduse korral kehtestada ennetavalt tingimused, mille alusel loetakse, et punkti 331 alapunktis a osutatud ametlik kinnitus on antud.
- 333) Abi makstakse otse asjaomasele ettevõtjale või tootjarühmale või -organisatsioonile, mille liige kõnealune ettevõtja on. Abi maksmise korral tootjarühmale või -organisatsioonile ei tohi abisumma olla suurem kui rahastamiskõlblik summa, millele kõnealusel ettevõtjal on õigus.
- 334) Abikava tuleb kehtestada kolme aasta jooksul pärast sündmuse toimumise kuupäeva ja abi tuleb välja maksta nelja aasta jooksul pärast juhtumi kuupäeva.

⁽⁶⁹⁾ Vt põllumajandussektori mõiste käesolevate suuniste punkti 35 alapunktis 2.

⁽⁷⁰⁾ Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C73/03: Hispaania vs. komisjon, 11.11.2004, punkt 37; Euroopa Kohtu otsus 23.2.2006 kohtuasjades C-346/03 ja C-529/03, Giuseppe Atzeni ja teised, punkt 79.

⁽⁷¹⁾ Komisjon ei ole olnud nõus erakorralise juhtumina käsitleda ühesainsas töötlemisettevõttes toimunud tulekahju, millega seotud kahjud kaeti tavapärase kahjukindlustuslepinguga. Üldjuhul ei ole komisjon nõus, et loomahaiguse või taimekahjurite puhangu võiks pidada loodusõnnetuseks või erakorraliseks sündmuseks. Ühel korral komisjon siiski tunnistas väga laialatusliku ja täiesti uue loomahaiguse puhangu erakorraliseks sündmuseks.

- 335) Kiire kriisiohjamise hõlbustamiseks lubab komisjon maavärina, laviini, maanihke ja üleujutuse, aga ka kee-ristormi, orkaani, vulkaanipurske või looduslikult alguse saanud metsapõlengu tekitatud kahjude hüvitamiseks *ex ante* abikava raamistikke tingimusel, et esitatakse piisavalt täpne kirjeldus tingimuste kohta, mille korral on lubatud abi anda⁽⁷²⁾. *Ex ante* abikavade puhul peavad liikmesriigid täitma punktis 728 sätestatud aruandluskohustust.
- 336) Muude kui punktis 330 loetletud loodusõnnetuste ning erakorraliste sündmuste tekitatud kahjude hüvitamiseks antavast abist teatatakse komisjonile eraldi.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 337) Rahastamiskõlblikud on otseselt loodusõnnetuse või erakorralise sündmuse põhjustatud kahju kulud, mille kohta on andnud hinnangu riigiasutus või sõltumatu ekspert, keda on tunnustanud abi andev riigiasutus või kindlustusandja.
- 338) Kahju võib sisaldada järgmist:
- hoonetele, varustusele, masinatele, varudele ja tootmisvahenditele põhjustatud materiaalne kahju;
 - põllumajandustoodangu ning põllumajanduslike tootmisvahendite täieliku või osalise hävimise tõttu saamata jäänud tulu.
- 339) Kahju arvutatakse iga hüvitisesaaja kohta eraldi.
- 340) Materiaalse kahju arvutamisel võetakse aluseks kahjustatud vara taastamise kulu või majanduslik väärtus enne loodusõnnetust või erakorralist sündmust. See ei tohi ületada taastamise kulu ega loodusõnnetusest või erakorralisest sündmusest põhjustatud õiglase turuväärtuse vähenemist, st vahet vara väärtuse vahel vahetult enne ja vahetult pärast loodusõnnetust või erakorralist sündmust.
- 341) Saamata jäänud tulu arvutamiseks lahutatakse
- loodusõnnetuse või erakorralise sündmuse aastal või igal järgmisel tootmisvahendite täielikust või osalisest hävimisest mõjutatud aastal toodetud põllumajandustoodangu hulga ja samal aastal saadud keskmise müügihinna korrutis järgmisest:
 - loodusõnnetusele või erakorralisele sündmusele eelnenud kolme aasta keskmise põllumajandustoodangu hulga (või eelnenud viieaastase perioodi kolme aasta keskmise toodanguhulga, milles ei ole arvesse võetud kõige suuremat ega kõige väiksemat näitajat) ja selle eest saadud keskmise müügihinna korrutis.
- 342) Kõnealusele summale võib liita muud kulud, mis tekkisid abisaajal loodusõnnetuse või erakorralise sündmuse tagajärjel ning sellest tuleb lahutada kulud, mida ei tekitanud loodusõnnetus või erakorraline sündmus ja mis oleksid muul juhul ikkagi abisaajale tekkinud.
- 343) Abisaaja aastatoodangu arvutamiseks võib kasutada indekseid, tingimusel et kasutatud arvutusmeetod võimaldab kindlaks määrata iga üksiku abisaaja tegeliku kahju asjaomasel aastal.
- 344) Komisjon tunnustab ka muid kahjude arvutamise viise, tingimusel et komisjon on veendunud, et need on tüüpilised ega põhine ebaharilikult suurtel saakidel ega põhjusta liigsete hüvitiste maksmist ühelegi abisaajale. Põhjustatud kahju ulatuse arvutust võib kohandada vastavalt iga tooteliigi eriomadustele, kasutades:
- bioloogilisi indekseid (biomassi koguseline kadu) või samaväärseid saagi kao indekseid, mis on kehtestatud põllumajandusettevõtte, kohalikul, piirkondlikul või riigi tasandil, või
 - ilmastiku indekseid (sealhulgas sademete kogus ja temperatuur), mis on kehtestatud kohalikul, piirkondlikul või riigi tasandil.

⁽⁷²⁾ Komisjoni otsused riigiabi juhtumite kohta N 274b/2010, N 274a/2010, SA.33605, SA.33628, SA.36787.

Abi osakaal

- 345) Abi ja mis tahes muud kahju hüvitamiseks saadud maksed, sealhulgas kindlustushüvitised, ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- 1.2.1.2. Abi loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest tingitud kahju hüvitamiseks
- 346) Komisjon loeb loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest tingitud kahju hüvitamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c tähenduses siseturuga kokkusobivaks, kui see vastab ühistelem hindamispõhimõtetele ja järgmistele tingimustele.
- 347) Käesolev jagu on kohaldatav abi suhtes, mida antakse loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste põhjustatud kahju korvamiseks, nagu see on määratletud käesolevate suuniste punkti 35 alapunktis 31. See on kohaldatav üksnes põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.
- 348) Käesoleva jao kohast abi antakse järgmistel tingimustel:
- a) asjaomase liikmesriigi pädev asutus kinnitab ametlikult, et sündmusel on loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste tunnused;
- ja
- b) loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste ja ettevõtjale tekkinud kahju vahel on otsene põhjuslik seos.
- 349) Liikmesriigid võivad vajaduse korral kehtestada ennetavalt tingimused, mille alusel loetakse, et punkti 348 alapunktis a osutatud ametlik kinnitus on antud.
- 350) *Ex ante* abikavade puhul peavad liikmesriigid täitma punktis 728 sätestatud aruandluskohustust.
- 351) Abi makstakse otse asjaomasele ettevõtjale või tootjarühmale või -organisatsioonile, mille liige kõnealune ettevõtja on. Abi maksmise korral tootjarühmale või -organisatsioonile ei tohi abisumma olla suurem kui rahastamiskõlblik summa, millele kõnealusel ettevõtjal on õigus.
- 352) Abikavad koostatakse kolme aasta jooksul pärast loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste esinemist. Abi makstakse välja nelja aasta jooksul pärast kõnealust kuupäeva.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 353) Rahastamiskõlblikud on kulud seoses loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste otsesel tagajärjel tekkinud kahjuga, mida hindab riigiasutus, abi andva riigiasutuse tunnustatud sõltumatu ekspert või kindlustusandja.
- 354) Kahju hõlmab järgmist:
- a) põllumajandushoonetele, varustusele, masinatele, varudele ja tootmisvahenditele põhjustatud materiaalne kahju;
- b) põllumajandustoodangu ning tootmisvahendite täieliku või osalise hävimise tõttu saamata jäänud tulu.
- 355) Loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste põhjustatud kahju arvutatakse iga üksiku abisaaja tasandil.
- 356) Loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste tekitatud materiaalne kahju varadele arvutatakse kahjustatud vara taastamise kulu või enne loodusõnnetusega võrreldavaid ebasoodsaid ilmastikutingimusi eksisteerinud majandusliku väärtuse alusel. See ei tohi ületada taastamise kulu ega loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste põhjustatud õiglase turuväärtuse vähenemist, st vahet vara väärtuse vahel vahetult enne ja vahetult pärast loodusõnnetusega võrreldavaid ebasoodsaid ilmastikutingimusi.
- 357) Kui punkti 354 alapunktis b osutatud abisaaja tulu vähenemine arvutatakse põllukultuuri või põllumajanduslooma tasandil, võetakse arvesse ainult kõnealuse põllukultuuri või põllumajandusloomaga seotud materiaalsel kahju.

- 358) Saamata jäänud tulu arvutamiseks põllumajandusettevõtte aastatoodangu tasandil või põllukultuuri või põllumajanduslooma tasandil lahutatakse:
- a) loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste aastal või igal järgmisel tootmisvahendite täielikust või osalisest hävimisest mõjutatud aastal toodetud põllumajandustoodangu hulga ja samal aastal saadud keskmise müügihinna korrutis järgmisest:
 - b) loodusõnnetusega võrreldavatele ebasoodsatele ilmastikutingimustele eelnenud aasta keskmise põllumajandustoodangu hulga (või eelnenud viieaastase perioodi kolme aasta keskmise toodanguhulga, milles ei ole arvesse võetud kõige suuremat ega kõige väiksemat näitajat) ja selle eest saadud keskmise müügihinna korrutis.
- 359) Kõnealusele summale võib liita muud kulud, mis tekkisid abisaajal loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste tagajärjel. Kõnealust summat vähendatakse kulude võrra, mida ei tekitanud loodusõnnetusega võrreldavad ebasoodsad ilmastikutingimused ja mis oleksid muul juhul ikkagi abisaajale tekkinud.
- 360) Abisaaja aastatoodangu arvutamiseks võib kasutada indekseid, tingimusel et kasutatud arvutusmeetod võimaldab kindlaks määrata iga üksiku abisaaja tegeliku kahju asjaomasel aastal.
- 361) Komisjon tunnustab ka muid kahjude arvutamise viise, tingimusel et komisjon on veendunud, et need on tüüpilised ega põhine ebaharilikult suurtel saakidel ega põhjusta liigsete hüvitiste maksmist ühelegi abisaajale. Põhjustatud kahju ulatuse arvutust võib kohandada vastavalt iga tooteliigi eriomadustele, kasutades:
- a) bioloogilisi indekseid (biomassi koguseline kadu) või samaväärseid saagi kao indekseid, mis on kehtestatud põllumajandusettevõtte, kohalikul, piirkondlikul või riigi tasandil, või
 - b) ilmastiku indekseid (sealhulgas sademete kogus ja temperatuur), mis on kehtestatud kohalikul, piirkondlikul või riigi tasandil.

Abi osakaal

- 362) Abi ja muude kahju hüvitamiseks saadud maksete, kaasa arvatud maksed teiste riiklike või liidu meetmete või samu kahjusid hõlmavate kindlustuspoliiside alusel, osakaal on kuni 80 % rahastamiskõlblikest kuludest. Looduslikust eripärast tingitud piirangutega aladel võib abi osakaalu suurendada 90 % tasemeni.
- 363) Igasugust käesoleva jao kohaselt antavat abi vähendatakse 50 % võrra abisaajatele, kes ei ole sõlminud kindlustuslepingut, mis katab vähemalt 50 % nende keskmisest aastatoodangust ja toodanguga seotud tulust ning milles võetakse arvesse asjaomasel liikmesriigis või piirkonnas statistiliselt kõige sagedamini esinevaid ilmastikuga seotud kindlustatavaid riske. Erand sellest tingimusest on võimalik üksnes juhul, kui liikmesriik tõendab veenvalt, et kõigist mõistlikest jõupingutustest hoolimata ei olnud kahjukannatajal kahju tekkimise ajal võimalik end mõistlikul määral asjaomasel liikmesriigis või piirkonnas statistiliselt kõige sagedamini esinevate kliimariiskide vastu kindlustada.

1.2.1.3. Abi loomahaiguste ja taimekahjurite ennetamise, kontrolli ja tõrje kulude ning loomahaiguste ja taimekahjurite tekitatud kahjude hüvitamiseks

- 364) Komisjon loeb loomahaiguste või taimekahjurite ennetamise, kontrolli ja tõrje kulude ning kõnealuste loomahaiguste või taimekahjurite tekitatud kahju hüvitamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.

- 365) Käesolev jagu kehtib põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele antava abi suhtes.
- 366) Abi makstakse üksnes:
- a) seoses loomahaiguste või taimekahjuritega, mille kohta on olemas liidu või riiklikud eeskirjad, mis on kehtestatud seaduse, määruse või haldusaktiga ja
 - b) see moodustab osa
 - i) asjaomase loomahaiguse või taimekahjuri leviku ennetamiseks, kontrolliks või tõrjumiseks ette nähtud programmist liidu, riigi või piirkonna tasandil või
 - ii) pädeva avaliku sektori asutuse kehtestatud erakorralistest meetmetest või
 - iii) või nõukogu 8. mai 2000. aasta direktiivi 2000/29/EÜ (taimedele või taimsetele saadustele kahjulike organismide ühendusse sissetoomise ja seal levimise vastu võetavate kaitsemeetmete kohta) kohastest meetmetest taimekahjurite likvideerimiseks või nende leviku piiramiseks⁽⁷³⁾.
- 367) Punkti 366 alapunktis b osutatud riiklikes kavades või meetmetes peab olema asjaomaseid ennetus-, kontrolli- ja tõrjemeetmeid kirjeldatud.
- 368) Abi ei tohi olla seotud meetmetega, mille suhtes on liidu õigusaktidega ette nähtud, et selliste meetmete kulud peab kandma abisaaja, juhul kui selliste abimeetmete maksumust ei kompenseerita abisaajatelt võetavate kohustuslike maksudega.
- 369) Abi makstakse otse asjaomasele ettevõtjale või tootjarühmale või -organisatsioonile, mille liige kõnealune ettevõtja on. Abi maksmise korral tootjarühmale või -organisatsioonile ei tohi abisumma olla suurem kui rahastamiskõlblik summa, millele kõnealusel ettevõtjal on õigus.
- 370) Kui on kindlaks tehtud, et haiguse või kahjuritega saastumise on tahtlikult või ettevaatamatusest põhjustanud abisaaja, siis üksikabi ei tuleks anda
- 371) Loomahaigustega seoses antakse abi ainult maailma loomatervishoiu organisatsiooni koostatud loomahaiguste loetelus või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 652/2014⁽⁷⁴⁾ I ja II lisas loetletud loomahaiguste ja zoonooside puhul.
- 372) Abikavad tuleb kehtestada kolme aasta jooksul alates loomahaigusest või taimekahjuritest põhjustatud kulu või kahju tekkimise kuupäevast. Abi makstakse välja nelja aasta jooksul pärast kõnealust kuupäeva.
- 373) *Ex ante* abikavade puhul peavad liikmesriigid täitma punktis 728 sätestatud aruandluskohustust.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 374) Ennetusmeetmete korral katab abi järgmiseid rahastamiskõlblikke kulusid:
- a) tervisekontrollid;
 - b) analüüsid, k.a *in vitro* diagnostika;
 - c) testid ja muud kontrollimeetmed, k.a TSE ja BSE testid;

⁽⁷³⁾ Nõukogu direktiiv 2000/29/EÜ, 8. mai 2000, taimedele või taimsetele saadustele kahjulike organismide ühendusse sissetoomise ja seal levimise vastu võetavate kaitsemeetmete kohta (EÜT L 169, 10.7.2000, lk 1).

⁽⁷⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 652/2014, 15. mai 2014, millega nähakse ette sätted toiduahela, loomade tervise ja heaolu ning taimetervise ja taimse paljundusmaterjaliga seotud kulude haldamise kohta ning muudetakse nõukogu direktiive 98/56/EÜ, 2000/29/EÜ ja 2008/90/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 178/2002, (EÜ) nr 882/2004 ja (EÜ) nr 396/2005, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/128/EÜ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1107/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 66/399/EMÜ, 76/894/EMÜ ja 2009/470/EÜ (ELT L 189, 27.6.2014, lk 1).

- d) vaktsiini, ravimite, loomade raviks vajalike ainete ja taimekaitsevahendite ostmise, säilitamise, kasutamise ja jaotamise kulud;
- e) loomade ennetav hukkamine või tapmine või loomsete ja taimsete saaduste hävitamine ning põllumajandusettevõtte ja seadmete puhastamine ja desinfitseerimine.
- 375) Kontrolli- ja tõrjemeetmete korral katab abi järgmiseid rahastamiskõlblikke kulusid:
- a) loomahaiguste puhul testid ja muud kontrollimeetmed, k.a TSE ja BSE testid;
- b) vaktsiini, ravimite, loomade raviks vajalike ainete ja taimekaitsevahendite ostmise, säilitamise, kasutamise ja jaotamise kulud;
- c) loomade hukkamine või tapmine ja hävitamine ning loomsete ja taimsete saaduste hävitamine, sealhulgas vaktsineerimise või muude pädeva riigiasutuse käsul võetud meetmete tagajärjel surnud loomad või hävitatud taimsed saadused, ning põllumajandusettevõtte ja seadmete puhastamine ja desinfitseerimine.
- 376) Punktides 374 ja 375 osutatud rahastamiskõlblike kuludega seotud abi antakse mitterahalises vormis ja makstakse ennetus- ja tõrjemeetmete osutajale, v.a punkti 374 alapunktis d ja punkti 375 alapunktis b osutatud rahastamiskõlblikud kulud ning punkti 374 alapunktis e ja 375 alapunktis c osutatud rahastamiskõlblikud kulud taimekahjurite puhul ning seoses põllumajandusettevõtte ja seadmete puhastamise ja desinfitseerimisega.
- 377) Loomahaiguste või taimekahjurite tekitatud kahju hüvitamiseks makstava abi summa arvutatakse üksnes seoses järgmisega:
- a) tapetud või hukatud või surnud loomade või loomsete saaduste või hävinenud taimede turuväärtus, kui loomad tapeti või saak hävitati:
- i) loomahaiguste või taimekahjurite leviku tõttu;
- ii) käesolevate suuniste punkti 366 alapunktis b osutatud riikliku programmi või meetme osana;
- b) punkti 366 alapunktis b osutatud riikliku programmi või meetme osana ette nähtud karantiinikohustuste tõttu, loomakarjade või kõlvikute taastamisel esinenud raskuste tõttu või kohustusliku külvikorra kehtestamise tõttu saamata jäänud tulu põhjal.
- 378) Seda summat vähendatakse mis tahes kulude võrra, mis ei ole otseselt seotud loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimustega ning mida abisaaja oleks kandnud ka muul juhul.
- 379) Punkti 377 alapunktis a nimetatud turuväärtus määratakse kindlaks loomade, saaduste ja taimede väärtuse alusel vahetult enne loomahaiguse- või taimekahjurikahtluse tekkimist või kinnitamist.
- 380) Punktis 377 osutatud abi piirdub ainult nende loomahaiguste ja taimekahjurite tekitatud kulude ja kahjudega, mille kohta on pädev asutus:
- a) ametlikult registreerinud loomahaiguse puhangu või
- b) on ametlikult kinnitanud taimekahjurite levikut.
- 381) Nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel võib komisjon nõustuda muude kui käesolevas jaos nimetatud vajalike meetmete võtmisel tekkinud kuludega.

Abi osakaal

- 382) Abi ja abisaaja muud võimalikud saadavad maksed, sealhulgas muu kas riigi või liidu meetme või kindlustuslepingu alusel samade rahastamiskõlblike kulude hüvitamiseks saadavad väljamaksed ei ületa 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

1.2.1.4. Hukkunud loomadega seotud abi

- 383) Komisjon loeb hukkunud loomadega seotud abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted ja järgmised tingimused.

384) Käesolev jagu kehtib põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.

Rahastamiskõlblike kuludega seotud abi osakaal:

385) Allpool loetletud rahastamiskõlblike kulude suhtes kehtivad järgmised abi osakaalud:

- a) abi määraga 100 % kuludest, mis on seotud hukkunud loomade kõrvaldamisega, ja 75 % kuludest, mis on seotud nende korjuste hävitamisega. Abi kindlustusmaksete kulude katmiseks, mis loomakasvatavad on maksanud kindlustusandjale, kes katab hukkunud loomade kõrvaldamise ja hävitamise kulud, võib anda kooskõlas käesolevate suuniste II osa jaoga 1.2.1.6;
- b) abi määraga 100 % hukkunud loomade kõrvaldamise ja hävitamisega seotud kuludest, kui kõnealust abi rahastatakse lõivudest või kohustuslikest maksetest, mis on ette nähtud hukkunud loomade kõrvaldamise ja hävitamise rahastamiseks, kui sellised lõivud või maksed hõlmavad ainult lihasektorit ja on otse sellele määratud;
- c) abi määraga 100 % hukkunud loomade kõrvaldamise ja hävitamisega seotud kuludest, kui asjaomastel hukkunud loomadel tuleb teha TSE testid, või käesolevate suuniste punktis 371 osutatud loomahaiguse puhangu korral;

386) Osutatud abi sõltub sellest, kas asjaomasel liikmesriigil on olemas järjepidev järelevalveprogramm kõigi hukkunud loomade ohutu kõrvaldamise tagamiseks.

387) Abi antakse mitterahalises vormis ja see ei hõlma otsetoetusi abisaajatele, välja arvatud juhul, kui abisaajaks olev loomakasvataja tegutseb ka teenuse osutajana.

388) Abi haldamise hõlbustamiseks võib abi maksta ettevõtjatele või asutustele, kes

- a) tegutsevad loomakasvatusektorile järgneval turul ja
- b) osutavad hukkunud loomade korjuste kõrvaldamise ja hävitamisega seotud teenuseid.

389) Hukkunud loomade ja tapamaja jäätmete osas ei luba komisjon ka edaspidi anda abi põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtjatele hukkunud loomade eest ega abi tapamajajäätmete kõrvaldamise kulude katmiseks. Tapamaja jäätmete kõrvaldamisega seotud investeeringuteks antavat riigiabi hinnatakse investeeringutoetust käsitlevate asjakohaste eeskirjade alusel.

1.2.1.5. Kaitsealuste loomade tekitatud kahju korvamiseks antav abi

390) Kaitsealuste loomade põhjustatud kahju seadmetele, taristule, loomadele ja taimedele on kasvav probleem. Liidu looduskaitse poliitika edukus sõltub osaliselt kaitsealuste loomade ja põllumajandustootjate vaheliste konfliktide tõhusast lahendamisest. Seetõttu ning proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamiseks peab komisjon kaitse all olevate loomade põhjustatud kahju hüvitamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.

391) Käesolev jagu kehtib põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.

392) Selleks et leevendada konkurentsimoonutuste ohtu ja motiveerida riski vähendamaks, nõutakse abisaajatel minimaalset osalust. Kõnealune osalus peab seisnema mõistlike ennetusmeetmete võtmises (nt ohutustarad, kus võimalik; karjakoerad), mis on proportsionaalsed kaitsealuste loomade rünnakuohuga asjaomases piirkonnas. Kui mõistlikke ennetavaid meetmeid ei ole võimalik võtta, peab asjaomane liikmesriik tõendama, et abi kokkusobivuse tagamiseks ei ole võimalik ennetavaid meetmeid võtta.

393) Liikmesriik peab määratlema kantud kahju ja kaitse all oleva looma käitumise vahelise otsese põhjusliku seose.

- 394) Abi makstakse otse asjaomasele ettevõtjale või tootjarühmale või -organisatsioonile, mille liige kõnealune ettevõtja on. Abi maksmise korral tootjarühmale või -organisatsioonile ei tohi abisumma olla suurem kui rahastamiskõlblik summa, millele kõnealusel ettevõtjal on õigus.
- 395) Abikava tuleb kehtestada kolme aasta jooksul alates kahju põhjustanud sündmuse toimumise kuupäevast. Abi makstakse välja nelja aasta jooksul pärast kõnealust kuupäeva.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 396) Rahastamiskõlblikud on otseselt loodusõnnetuse või erakorralise sündmuse põhjustatud kahju kulud, mille kohta on andnud hinnangu riigiasutus või sõltumatu ekspert, keda on tunnustanud abi andev riigiasutus või kindlustusandja.
- 397) Kahju võib sisaldada järgmist:
- a) tapetud loomadest või hävinud taimedest tulenev kahju: rahastamiskõlblikud kulud põhinevad kaitsealuste loomade poolt tapetud looma või hävitatud taimede turuväärtusel;
 - b) kaudsed kulud: haavatud loomade ravimise veterinaarkulud ja kadunud looma otsimiseks tehtud töö kulud;
 - c) materiaalne kahju järgmistele varadele: põllumajandusseadmed, -masinad ja -hooned ja varud. Materiaalse kahju arvutamine peab põhinema remondikuludel või kahjustatud vara majanduslikul väärtusel enne õnnetust. See ei ületa remondikulu või õiglase turuväärtuse õnnetusest põhjustatud vähenemist, st vahet vara väärtuste vahel vahetult enne ja vahetult pärast õnnetust.
- 398) Seda summat vähendatakse mis tahes kulude võrra, mis ei ole otseselt seotud kahju põhjustanud õnnetusega mida abisaaja oleks kandnud ka muul juhul.
- 399) Kahju arvutatakse iga hüvitisesaaja kohta eraldi.
- 400) Kaitsealuste loomade põhjustatud kahjude ennetamise meetmetega seotud investeeringuid võib toetada käesolevate suuniste II osa põllumajanduslikele majapidamistele mõeldud investeerimisabi käsitleva jao 1.1.1.1 tingimustel.

Abi osakaal

- 401) Abi võib anda kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- 402) Kaudsete kulude eest antav hüvitis on proportsionaalne otsete kuludega ning ei moodusta rohkem kui 80 % kaudsetest rahastamiskõlblikest kogukuludest.
- 403) Abi ja muude kahju hüvitamiseks saadud maksete, kaasa arvatud maksed teiste riiklike või liidu meetmete või abi saavaid kahjusid hõlmavate kindlustuspoliiside alusel, osakaal on kuni 100 % otsestest rahastamiskõlblikest kuludest ja 80 % kaudsetest rahastamiskõlblikest kuludest.

1.2.1.6. Abi kindlustusmaksete tasumiseks

- 404) Paljudel juhtudel on kindlustus kõige kasulikum riskijuhtimise ja kriisiohjamise vahend. Seetõttu suhtub komisjon ka edaspidi pooldavalt põllumajandustoodete esmatootjate kindlustusmaksete tasumiseks antavasse riigiabisse, pidades silmas, et põllumajandustootjate rahastamisvõimalused on sageli väikesed.
- 405) Komisjon loeb kindlustusmaksete tasumiseks antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.
- 406) Käesolev jagu kehtib põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.
- 407) Abi ei tohi takistada kindlustusteenuste siseturu toimimist. Eeskätt ei tohi abi piirduda üheainsa kindlustusandja või kindlustusandjate rühma pakutava kindlustusega ning selle tingimuseks ei tohi olla kindlustuslepingu sõlmimine asjaomases liikmesriigis asuva kindlustusandjaga.
- 408) Edasikindlustuskavasid kontrollitakse iga juhtumi puhul eraldi.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 409) Rahastamiskõlblikud on kindlustusmakse kulud, mis on ette nähtud jagudes 1.2.1.1, 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.4 ja 1.2.1.5 täpsustatud loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste, loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, loomahaigustest või taimekahjuritest, hukkunud loomade kõrvaldamisest ja hävitamisest ning kaitsealuste loomade põhjustatud kahjude või muudest ebasoodsatest ilmastikutingimustest tulenevate kahjude ja/või keskkonnakahjustusest tekkinud kahjude hüvitamiseks.
- 410) Kindlustus hüvitab ainult eespool punktis 409 osutatud kahjude korvamisega seotud kulutused ja sellega ei nõuta ega määratleta tulevase tootmise liiki ega mahtu.
- 411) Abi andmise puhul kindlustusmakseteks, mis katavad keskkonnakahjustusi, peab olema täidetud järgmine tingimus: asjaomase liikmesriigi pädev asutus on keskkonnakahjustuse esinemist ametlikult kinnitanud. Liikmesriigid võivad vajaduse korral kehtestada ennetavalt tingimused, mille alusel kõnealune ametlik kinnitus antakse. Abisaaja aastatoodangu ja kahju ulatuse arvutamiseks võib kasutada punktides 360 ja 361 osutatud indekseid.

Abi osakaal

- 412) Abi koguosaal ei tohi ületada 65 % kindlustusmakse maksumusest, välja arvatud abi hukkunud loomade kõrvaldamiseks ja hävitamiseks, mille puhul ei tohi see ületada 100 % kindlustusmakse maksumusest hukkunud loomade kõrvaldamise ning 75 % kindlustusmakse maksumusest hukkunud loomade hävitamise puhul.
- 413) Liikmesriigid võivad sobivaid ülemmäärasid kohaldades piirata kindlustusmakse summat, mille ulatuses võib abi anda.

1.2.1.7. Ühisfondidele rahalise toetusena antav abi

- 414) Komisjon loeb aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks ühisfondidele rahalise toetusena antava abi, mis on ette nähtud jagudes 1.2.1.2 ja 1.2.1.3 täpsustatud loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, loomahaigustest ja taimekahjuritest ja/või keskkonnajuhtumitest tulenevate kahjude hüvitamiseks põllumajandustootjatele, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted ja järgmised tingimused.
- 415) Käesolev jagu kehtib põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.
- 416) Asjaomane ühisfond peab:
- olema pädevate ametiasutuste poolt akrediteeritud vastavalt siseriiklikele õigusaktidele;
 - tagama fondi sisse- ja väljamaksete läbipaistvuse;
 - kasutama selgeid eeskirju mis tahes tekkinud võla eest vastutuse määramise suhtes.
- 417) Liikmesriigid määravad kindlaks ühisfondide loomise ja haldamise eeskirjad, eelkõige hüvitiste maksmise ning kõnealuste eeskirjade haldamise ja järgimise järelevalve kohta. Liikmesriigid tagavad, et rahastamiskorras nähakse ette karistused põllumajandusettevõtja poolse hooletuse juhtudel.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 418) Rahastamiskõlblikud kulud on ühisfondidele rahalise toetusena antava abiga seotud kulud, et hüvitada põllumajandustootjatele jagudes 1.2.1.2 ja 1.2.1.3 täpsustatud loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimuste, loomahaiguste ja taimekahjuritest ja/või keskkonnajuhtumite põhjustatud kahju. Rahaline toetus võib olla seotud üksnes selliste summadega, mis ühisfond on põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele maksnud rahalise hüvitisena.

- 419) Seoses ühisfondidele rahalise toetusena antava abiga, et hüvitada keskkonnakahjustusi, peab olema täidetud järgmine lisatingimus: asjaomase liikmesriigi pädev asutus on keskkonnakahjustuse esinemist ametlikult kinnitanud. Liikmesriigid võivad vajaduse korral kehtestada ennetavalt tingimused, mille alusel kõnealune ametlik kinnitus antakse. Abisaaja aastatoodangu ja kahju ulatuse arvutamiseks võib kasutada punktides 360 ja 361 osutatud indekseid.

Abi osakaal

- 420) Abi osakaal on kuni 65 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- 421) Liikmesriigid võivad abi saamise tingimustele vastavaid kulusid piirata, kohaldades:
- a) ülemmäärased investeerimisfondi kohta,
 - b) künniseid, mis on sobivad liikme/sidusrühma kohta.

1.2.2. Tootmistegevuse peatamiseks antav abi

- 422) Käesolevat jagu kohaldatakse kogu põllumajandussektori suhtes ⁽⁷⁵⁾.

1.2.2.1. Tootmistegevuse peatamine looma-, taime- või inimeste tervise huvides, tervishoiu-, eetilistel või keskkonnakaalutlustel

- 423) Komisjon loeb tootmistegevuse peatamiseks antava riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted ja järgmised tingimused.
- 424) Tootmistegevus peatatakse looma-, taime- või inimeste tervise huvides, tervishoiu-, eetilistel või keskkonnakaalutlustel, näiteks üldise loomkoormuse vähendamiseks.
- 425) Abisaaja peab andma piisava omapoolse panuse. Tema osalus kujutab endast lõplikku ja tagasivõtmatu otsust asjaomane tootmistegevus peatada või see pöördumatult lõpetada. See tähendab kas seda, et asjaomane ettevõtja peatab tootmistegevuse täielikult või, kui seda põhjendatakse nõuetekohaselt, osaliselt. Abisaaja peab võtma õiguslikult siduva kohustuse selle kohta, et tootmistegevuse peatamine on lõplik ja pöördumatu ja et abisaaja ei alusta sama tegevust mujal. See kohustus peab olema siduv ka asjaomase maa või rajatise tulevasele ostjale.
- 426) Rahastamiskõlblikud on üksnes põllumajandusettevõtjad, kes on tegelikult tegelenud tootmisega, ja üksnes tootmistegevus, mis on tegelikult ja pidevalt toimunud viimased viis aastat enne tootmistegevuse peatamist. Kui tootmistegevus on juba lõplikult peatatud või kui selline peatamine tundub vältimatu, puudub abisaajapoolne osalus, mistõttu ei tohi abi anda.
- 427) Komisjon jätab endale õiguse siduda abi andmise luba täiendavate tingimustega.
- 428) Rahastamiskõlblikud on üksnes liidu nõudeid täitvad ettevõtjad. Abi ei anta neid nõudeid mittetäitvatele ettevõtjatele, kes oleksid niikuinii kohustatud tootmise lõpetama.
- 429) Et vältida erosiooni ja muud kahjulikku mõju keskkonnale, tuleb tootmisest kõrvaldatud avatud põllumaad põhimõtteliselt metsastada või muuta loodusalaiks nii, et välditakse kahjulikku mõju keskkonnale. Teise võimalusena võib avatud põllumaad uuesti kasutada pärast 20 aasta möödumist tootmistegevuse tegelikust peatamisest. Seni tuleb sellist põllumaad hoida heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis kooskõlas määruse (EL) nr 1306/2013 VI jaotise 1. peatükiga ja asjaomaste rakenduseeskirjadega. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2010/75/EL ⁽⁷⁶⁾ hõlmatud käitised tuleb sulgeda kooskõlas kõnealuse direktiivi artiklitega 11 ja 22, millega nõutakse, et võetakse vajalikud meetmed tegevuse täieliku lõpetamise järel, et vältida saastuse ohtusid ja viia tegevuskoht tagasi rahuldavasse seisukorda.

⁽⁷⁵⁾ Vt põllumajandussektori mõiste käesolevate suuniste punkti 35 alapunktis 2.

⁽⁷⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/75/EL, 24. november 2010, tööstusheidete kohta (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).

430) Abikava alusel antav abi peab olema kättesaadav kõigile abikõlblikele ettevõtjatele

Rahastamiskõlblikud kulud

431) Abiga hüvitatakse varade väärtuse vähenemine, mida mõõdetakse varade jooksva müügi väärtuse abil.

432) Lisaks hüvitisele varade väärtuse vähenemise eest võib tootmistegevuse peatamiseks keskkonnakaitselisel põhjusel teha stimuleeriva makse, mis ei tohi ületada 20 % varade väärtusest.

433) Hüvitist võib anda ka tootmisvõimsuse kõrvaldamise kulude katteks.

434) Samuti võib abi anda selleks, et tasakaalustada peatamisotsuse rakendamisest tulenevate kohustuslike sotsiaalkulutuste mõju.

435) Metsastamiseks ja maa loodusala muutmiseks antakse abi vastavalt II osa jagudes 2.1.1 ja 2.1.2 sätestatud eeskirjadele ja II osa jaos 1.1.1.1 kehtestatud eeskirjadele mittetootlike investeeringute kohta.

Abi osakaal

436) Suurimad abimäärad on järgmised:

a) kuni 100 % hüvitiseks varade väärtuse vähenemise eest, tootmisvõimsuse kõrvaldamise kulude katteks ja peatamisotsuse rakendamisest tulenevate kohustuslike sotsiaalkulutuste mõju tasakaalustamiseks;

b) kuni 120 % hüvitiseks varade väärtuse vähenemise eest, kui peatamine on toimunud keskkonnakaitselisel põhjusel.

1.2.2.2. Tootmistegevuse peatamine muudel põhjustel

437) Komisjon loeb muudel kui jaos 1.2.2.1 loetletud põhjustel tootmistegevuse peatamiseks antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted ja järgmised tingimused.

438) Tootmistegevus tuleb peatada sektori ümberkorraldamise, mitmekesistamise või varajase pensionilemineku tõttu.

439) Täidetud on punktide 425–429 tingimused.

440) Ei tohi anda abi, mis võib häirida põllumajandusturgude ühise korralduse mehhanisme. Abikavasid, mida kohaldatakse tegevusvaldkondades, kus kehtivad tootmise piirangud või piirnormid, hinnatakse iga juhtumi puhul eraldi.

441) Abi peab olema osa kavast, millel on kindlaksmääratud eesmärgid ja ajakava sektori ümberkorraldamiseks, mitmekesistamiseks või varajaseks pensionileminekuks.

442) Et mõju turule oleks kiire, peaks tootmistegevuse peatamise abikavas olema ette nähtud kõige rohkem kuus kuud osalemistaotluste kogumiseks ja veel 12 kuud tegelikult peatamiseks. Komisjon ei luba pikemaid kui kolmeaastaseid abikavasid, kuna kogemused näitavad, et nende tõttu võivad vajalikud muudatused edasi lükkuda.

443) Abikava peaks kõigile asjaomase valdkonna ettevõtjatele kehtima ühesugustel tingimustel. Et mõju oleks võimalikult suur, peaks liikmesriik kasutama selget konkursikutsete süsteemi, mis avalikult kutsuks kõiki võimalikke huvitatud ettevõtjaid osalema; samas tuleks abikava juhtida nii, et see ei eelda ega soodusta konkurentsivastaseid kokkuleppeid ega kooskõlastatud tegevust asjaomaste ettevõtjate seas.

Rahastamiskõlblikud kulud ja abi osakaal

444) Kohaldatavad on käesolevate suuniste II osa jao 1.2.2.1 sätted rahastamiskõlblike kulude ja abi osakaalu kohta, v.a punktis 432 osutatud kulud.

1.3. Muud põllumajandussektori abiliigid**1.3.1. Abi loomakasvatusektorile**

445) Komisjon suhtub liidu kariloomade geneetilise kvaliteedi säilitamisele ja parandamisele kaasa aitavasse abisse pooldavalt. Seega loeb komisjon loomakasvatusektorile antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted ja järgmised tingimused.

446) Käesolev jagu kehtib ainult põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevate VKEde suhtes. Komisjon ei luba riigiabi suurettevõtjatele käesolevas jaos käsitletud kulude suhtes.

447) Abi antakse mitterahalises vormis ja see ei hõlma otsetoetusi abisaajatele.

Rahastamiskõlblikud kulud

448) Abi antakse tõuraamatute loomiseks ja pidamiseks ning karja geneetilise kvaliteedi või tootluse kindlaksmääramiseks kolmandate isikute teostatud või nende nimel tehtud testideks, välja arvatud karja omaniku poolsed kontrollid ja regulaarsed piima kvaliteedi kontrollid.

449) Rahastamiskõlblikud kulud on järgmised:

a) punktis 448 osutatud tõuraamatute loomise ja pidamisega seotud halduskulud:

i) loomi käsitleva teabe (nt looma päritolu, sünniaeg, viljastamise kuupäev, looma surma kuupäev ja põhjused) kogumine ja haldamine ning eksperdi hinnang, tõuraamatute loomiseks ja pidamiseks vajaliku teabe ajakohastamine ja töötlemine;

ii) haldustöö tõuraamatutes sisalduvate vastavate loomaandmete registreerimiseks;

iii) tõuraamatus sisalduvate andmete haldamise tarkvara ajakohastamine;

iv) tõuraamatuid käsitleva ning nendes sisalduva teabe avaldamine veebis või

v) muud seotud halduskulud;

b) punktis 448 osutatud karja geneetilist kvaliteeti või tootlikkust määravate testide järgmised kulud:

i) testide ja kontrollide kulud;

ii) sellistest loomatervise ja keskkonnakaitse taseme tõstmist käsitlevatest testidest ja kontrollidest saadud andmete kogumise ja hindamisega seotud kulud;

iii) sellistest uuenduslike tõuaretusmeetodite rakendamise eesmärgil loomade geneetilise kvaliteedi hindamist ja geneetilist mitmekesisust käsitlevatest testidest ja kontrollidest saadud andmete kogumise ja hindamisega seotud kulud; või

iv) muud seotud kulud.

Abi osakaal

450) Tõuraamatute loomise ja pidamisega seotud halduskulude katmiseks võib anda abi määraga kuni 100 %.

451) Karja geneetilist kvaliteeti või tootlikkust määravate kolmanda isiku või tema nimel tehtavate testide kulude katmiseks antakse abi määraga kuni 70 %.

1.3.2. *Abi põllumajandustoodete müügiendustusmeetmete jaoks*

- 452) Komisjon loeb põllumajandustoodete müügiendustusmeetmeks antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted ja järgmised tingimused.
- 453) Käesolevat jagu kohaldatakse kogu põllumajandussektori suhtes⁽⁷⁷⁾. Punkti 464 alapunktis a osutatud konkursside, messide või näituste korraldamiseks antakse abi üksnes VKEdele.
- 454) Müügiendustusmeetmeks eesmärk peab olema kas teavitada üldsust põllumajandustoodete eripäradest (nt võistluste korraldamine, messidel ja suhtekorralduslikus tegevuses osalemine, teadussaavutuste laialdane levitamine, faktiteabe avaldamine) või ergutada ettevõtjaid ja tarbijaid reklaamikampaaniatega kõnealust põllumajandustoodet ostma.
- 455) Reklaamikampaanias tuleb keskenduda käesolevates suuniste punktis 282 osutatud kvaliteedikavadele hõlmatud toodetele või see peab olema üldist laadi ja tooma kasu kõigile asjaomase toote tootjatele.
- 456) Reklaamikampaania peab vastama direktiivi 2000/13/EÜ⁽⁷⁸⁾ artiklile 2 ja vajaduse korral märgistamist käsitlevatele erieeskirjadele.
- 457) Liikmesriigid peavad saatma reklaamimaterjali näidised samal ajal, kui nad reklaamikampaaniaks antavast abist või abikavast teatavad. Kui materjal ei ole teatise esitamise ajal kättesaadav, tuleb võtta materjali hili- sema esitamise kohustus (ning igal juhul enne reklaamikampaania alustamist).
- 458) Reklaamikampaaniatest, mis ületavad punkti 37 alapunktis b osutatud teatamiskünnise, tuleb eraldi teavitada.
- 459) Müügiendustusmeetmeid võivad võtta tootjarühmad või muud organisatsioonid, olenemata nende suurusest. Kui müügiendustusmeetme on võtnud tootjarühmad või muud organisatsioonid, ei tohi osalemise tingimuseks seada sellise rühma või organisatsiooni liikmeks olemist ning osamaksud rühma või organisatsiooni halduskulude katmiseks peavad piirduma müügiendustusmeetme kuludega.
- 460) Abi antakse:
- a) mitterahalises vormis või
- b) abisaaja tegelike kulude hüvitamise põhjal.
- 461) Erandina punktist 460 antakse abi müügienduskampaaniateks üksnes mitterahalises vormis toetatud teenuste kujul.
- 462) Mitterahalises vormis abi antakse müügiendustusmeetmete pakkujatele ja see ei hõlma otsemakseid abisaajatele.
- 463) Abi punkti 464 alapunkti a alapunktis v osutatud sümboolse auhinna andmiseks makstakse müügiendustusmeetme pakkujale välja üksnes siis, kui auhind on tegelikult üle antud, ning auhinna andmist tõendava dokumendi esitamisel.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 464) Rahastamiskõlblikud kulud põllumajandustoodete müügiendamiseks liidus on järgmised:
- a) konkursside, messide ja näituste korraldamise ja nendel osalemise kulud, tingimusel et abi on kättesaadav kõigile asjaomase piirkonna abikõlblikele isikutele objektiivselt määratletud kriteeriumide alusel:
- i) osalemistasud;
- ii) sõidukulud ja loomade vedamise kulud;

⁽⁷⁷⁾ Vt põllumajandussektori mõiste käesolevates suuniste punkti 35 alapunktis 2.

⁽⁷⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, 20. märts 2000, toiduainete märgistust, esitlust ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 109, 6.5.2000, lk 29).

- iii) ürituse toimumisest teatavate publikatsioonide ja veebisaitide kulud;
 - iv) ruumide ja stendide rentimine ning nende paigaldamise ja lahtimonteerimise kulud;
 - v) sümboolsed auhinnad väärtusega kuni 1 000 eurot ühe auhinna ja võitja kohta;
- b) selliste trüki- ja elektroonilise meedia väljaannete ja veebisaitide ja elektroonilises meedias, raadios või televisioonis edastatavate reklaamilõikude kulud, millega antakse faktilist teavet konkreetsest piirkonnast pärit või konkreetset toodet tootvatest abisaajatest, tingimusel et teave on neutraalne ja et kõikidel asjaomastel tootjatel on võrdsed võimalused enda tutvustamiseks publikatsioonis;
- c) kulud seoses teadustulemuste ja faktilise teabega, milles käsitletakse:
- i) punktis 282 osutatud kvaliteedikavasid, mis on avatud teistest liikmesriikidest ja kolmandatest riikidest pärit põllumajandustoodetele;
 - ii) üldisi põllumajandustooteid ja nende toitumisalast kasulikkust ning nende soovituslikke kasutusviise;
- d) kulud meedias või jaemüügikohtades korraldatud tarbijale suunatud reklaamikampaaniate korraldamiseks või reklaammaterjali jagamiseks otse tarbijatele.

Viited konkreetsele ettevõtjale, kaubamärgile või kindlale päritolule

- 465) Punkti 464 alapunktis c osutatud reklaamikampaaniate ja punkti 464 alapunktis d osutatud reklaamitegevuse ja eriti üldist laadi ja kõigile asjaomase toote tootjatele kasu toova reklaamitegevuse puhul ei tohi nimetada ühtegi konkreetset ettevõtjat, kaubamärki ega kindlat päritolu. Punkti 464 alapunktis d osutatud reklaamikampaaniaid ei tohi kasutada ühe või mitme kindla ettevõtte toote reklaamimiseks.
- 466) Siiski ei kehti päritolule viitamise keeld punkti 464 alapunktides c ja d osutatud reklaamitegevuse ja reklaamikampaaniate suhtes, mis on suunatud punktis 282 osutatud kvaliteedikavadega hõlmatud toodetele, kui on täidetud järgmised tingimused:
- a) kui reklaamikampaania keskendub liidu tunnustatud nimetustele, võib selles viidata toote päritolule tingimusel, et viide vastab täpselt sellisele liidu registreeritud viitele;
 - b) kui tegevus hõlmab tooteid, mis on hõlmatud kvaliteedikavadega (muud kui liidu tunnustatud tootenimetused), võib nende päritolu mainida tingimusel, et see on reklaamsõnumis teisejärguline. Selleks et teha kindlaks, kas viide päritolule on teisejärguline, võtab komisjon arvesse üldist teksti hulka ja/või sümboli suurust, sealhulgas pilte ja päritolu üldist esitlemist võrreldes teksti ja/või sümboliga, mis viitab põhimüügiargumendile, st reklaamiosale, mis ei ole keskendunud tootepäritolule.

Abi osakaal

- 467) Punkti 464 alapunktides a–c osutatud rahastamiskõlblike kulude puhul on abi osakaal kuni 100 % nimetatud kuludest.
- 468) Punkti 464 alapunktis d koostoimes punktiga 455 osutatud, kvaliteedikavadega hõlmatud toodetele suunatud reklaamikampaaniatele antava abi osakaal ei või olla suurem kui 50 % kampaania rahastamiskõlblikest kuludest. Juhul kui sektor katab vähemalt 50 % kuludest, olenemata toetusvormist, nt erimaksud, võib abi osakaal olla kuni 100 %⁽⁷⁹⁾.
- 469) Punkti 464 alapunktis d koostoimes punktiga 455 osutatud üldistele reklaamikampaaniatele antava abi osakaal on kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

⁽⁷⁹⁾ Kohtuasi T-139/09, Prantsusmaa vs. komisjon [2012] EKL.

Müügiedendustegevus kolmandates riikides

470) Komisjon uurib kolmandates riikides läbiviidava müügiedendustegevuse toetuseks antavat riigiabi ja tunnistab selle kokkusobivust siseturuga aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel juhul, kui abi on kooskõlas määruses (EÜ) nr 3/2008 sätestatud tingimustega. Komisjon ei tunnista siiski kokkusobivaks reklaamimiseks antavat riigiabi, mis:

a) antakse konkreetsetele ettevõtjatele või kaubamärkidele;

b) ohustab teiste liikmesriikide toodete müüki või halvustab neid.

1.3.3. Äärepoolseimatele piirkondadele ja Egeuse mere väikesaartele antav abi

471) Komisjon loeb äärepoolseimatele piirkondadele ja Egeuse mere väikesaartele antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted ja järgmised tingimused.

472) Käesolevat jagu kohaldatakse kogu põllumajandussektori suhtes ⁽⁸⁰⁾.

473) Seoses äärepoolseimate piirkondadega ja vastavalt määruse (EL) nr 228/2013 artikli 23 lõikele 4 ei kohaldata aluslepingu artikleid 107, 108 ja 109 järgmise abi suhtes, mida liikmesriigid annavad vastavalt kõnealusele määrusele:

a) IV peatükis loetletud kohalike põllumajandustoodete tootmist soodustavad meetmed;

b) Prantsusmaa poolne suhkrusektorisse antav abi kõnealuse määruse artikli 23 lõike 3 alusel;

c) taimeterviseprogrammideks antav abi kõnealuse määruse artikli 24 alusel ja

d) Hispaania poolne Kanaari saartele tubaka tootmiseks antav abi kõnealuse määruse artikli 28 alusel.

474) Äärepoolseimate piirkondade meetmete suhtes on riigiabieeskirjad kohaldatavad järgmisel viisil. Määruse (EL) nr 228/2013 artikli 23 lõikes 1 on sätestatud, et aluslepingu I lisa reguleerimisalasse kuuluvate põllumajandustoodete puhul, mille suhtes kohaldatakse aluslepingu artikleid 107, 108 ja 109, võib komisjon lubada äärepoolseimate piirkondade eraldatusest, saarelisest asendist ja erakordsest kaugusest tulenevate eriliste põllumajanduspiirangute leevendamiseks tegevusabi andmist kõnealuste toodete tootmis-, töötlemis- ja turustamissektoris.

475) Seoses Egeuse mere väikesaartega ja vastavalt määruse (EL) nr 229/2013 artikli 17 lõikele 3 ei kohaldata aluslepingu artikleid 107, 108 ja 109 maksete suhtes, mida Kreeka teeb kooskõlas kõnealuse määruse III ja IV peatükiga.

476) Egeuse mere väikesaari käsitlevate meetmete suhtes on aga riigiabieeskirjad kohaldatavad järgmisel viisil. Määruse (EL) nr 229/2013 artikli 17 lõikes 1 on sätestatud, et aluslepingu I lisa reguleerimisalasse kuuluvate põllumajandussaaduste ja -toodete puhul, mille suhtes kohaldatakse aluslepingu artikleid 107, 108 ja 109, võib komisjon lubada Egeuse mere väikesaarte saarelisest asendist, väiksusest, mägimaastikust ja kliimast, majanduslikust sõltuvusest vähesest arvust toodetest ja turgude kaugusest tulenevate eriliste põllumajanduspiirangute leevendamiseks tegevusabi andmist kõnealuste toodete tootmis-, töötlemis- ja turustamissektoris.

⁽⁸⁰⁾ Vt põllumajandussektori mõiste käesolevate suuniste punkti 35 alapunktis 2.

Rahastamiskõlblikud kulud

477) Äärepoolseimates piirkondades ja Egeuse mere väikesaartel toodetud põllumajandustoodete täiendavad transpordikulud on rahastamiskõlblikud järgmistel tingimustel:

- a) abisaajate tootmistegevus toimub äärepoolseimates piirkondades või Egeuse mere väikesaartel;
- b) abi määratakse eelnevalt erapooletult kindlaks fikseeritud summa või tonn/kilomeetri suhte või muu asjakohase ühiku alusel;
- c) täiendavad transpordikulud arvutatakse toodete teekonna alusel asjaomase liikmesriigi piirides, kasutades abisaajale kõige vähem kulusid tekitavat transpordivahendit ja võttes arvesse keskkonnaga seotud väliskulusid;
- d) äärepoolseimate piirkondade puhul võivad rahastamiskõlblikud täiendavad transpordikulud hõlmata põllumajandustoodete transportimise kulusid nende tootmiskohast sellistesse äärepoolseimate piirkondade kohtadesse, kus neid edasi töödeldakse.

478) Komisjon vaatab iga juhtumi puhul eraldi läbi ettepanekud riigiabi andmiseks muudele kui täiendavatele transpordikuludele äärepoolseimates piirkondades ning Egeuse mere väikesaartele, lähtudes konkreetsetest nendes piirkondades ühistest hindamis põhimõtetest ja õigusnormidest ning pidades silmas, kui see on asjakohane, asjaomaste meetmete kokkusobivust asjaomaste piirkondade maaelu arengu kavadega ning nende mõju konkurentstile nii asjaomastes piirkondades kui ka muudes liidu osades.

1.3.4. *Abi maapiirkondade maakorraldusele*

479) Komisjon loeb maapiirkondade maakorralduseks antava riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted ja järgmised tingimused.

Rahastamiskõlblikud kulud

480) Rahastamiskõlblikud kulud on piiratud maakorraldusega seotud õigus-, haldus- ja mõõdistamiskuludega.

Abi osakaal

481) Abi osakaal on kuni 100 % tegelikest kuludest.

1.3.5. *Raskustes olevate ettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antav abi*

482) Raskustes olevate põllumajandussektori ettevõtete päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat abi hinnatakse kooskõlas ühenduse suunistega, mis käsitlevad riigiabi raskustes olevate ettevõtete päästmiseks ja ümberkorraldamiseks, muudetud või asendatud ⁽⁸¹⁾.

483) Siiski kehtivad põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevate ettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava abi suhtes järgmised erandid:

- a) Erandina päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevate ühenduste suuniste punktist 79 võib komisjon vabastada VKEdele antava abi eraldi teatamise kohustusest, kui asjaomane VKE ei vasta mõnele päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevate ühenduste suuniste punktis 10 sätestatud kriteeriumile;

⁽⁸¹⁾ Eelnõu: suunistes raskustes olevate mittefinantsettevõtete päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta on kättesaadavad järgmisel veebisaidil: http://ec.europa.eu/competition/consultations/2013_state_aid_rescue_restructuring/index_en.html

- b) päästmis- ja ümberkorraldamisabi ühekordse andmise põhimõtte kehtib ka põllumajandustoodangu esma- tootmise sektoris; päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevate ühenduste suuniste jaos 3.3 sätestatud kümneaastase perioodi asemel kohaldatakse siiski viieaastast perioodi.

1.3.6. *Põllumajandussektori teadus- ja arendustegevuseks antav abi*

- 484) Komisjon loeb põllumajandussektori teadus- ja arendustegevuseks antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.

- 485) Käesolevat jagu kohaldatakse kogu põllumajandussektori suhtes ⁽⁸²⁾.

- 486) Toetatav projekt peab vastama kõigi asjaomases sektoris või allsektoris tegutsevate põllumajandusettevõtjate huvidele.

- 487) Enne abi saava projekti alustamist tuleb internetis avaldada järgmised andmed:

a) abi saava projekti teostamise fakt;

b) abi saava projekti eesmärgid;

c) abi saava projekti tulemuste avaldamise eeldatav kuupäev;

d) abi saava projekti eeldatavate tulemuste avaldamise koht internetis;

e) viide, et tulemused on tasuta kättesaadavad kõigile asjaomastele konkreetsetes põllumajandussektoris või allsektoris tegutsevatele ettevõtjatele.

- 488) Abi saava projekti tulemused tehakse kättesaadavaks internetis projekti lõppkuupäeval või kuupäeval, mil neid tulemusi käsitlev teave antakse mis tahes konkreetse organisatsiooni liikmetele, olenevalt sellest, kumb on varasem. Tulemused peavad olema internetis kättesaadavad vähemalt viie aasta jooksul alates projekti lõppkuupäevast.

- 489) Abi antakse otse teadus- ja teadmiste levitamisega tegelevatele organisatsioonidele. Meede ei või sisaldada põllumajandustoodetega seotud hinnatoetust põllumajandussektoris tegutsevale ettevõtjale.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 490) Rahastamiskõlblikena käsitatakse

a) personalikulud seoses teadlaste, tehnikute ja muude asjaomases projektis vajalike töötajatega;

b) vahendite ja seadmete kulud sel määral ja sellise ajavahemiku jooksul, mil neid kasutatakse projekti jaoks. Kui vahendeid ja seadmeid ei kasutata projektis kogu nende kasutusea vältel, peetakse rahastamiskõlblikuks vaid amortisatsioonikulusid, mis vastavad projekti kestusele ja mis arvutatakse üldiselt aktsepteeritava raamatupidamistava kohaselt;

c) ehitiste ja maa kulud sel määral ja sellise ajavahemiku jooksul, mil neid kasutatakse projekti jaoks. Ehitise puhul peetakse rahastamiskõlblikuks vaid amortisatsioonikulu, mis vastab projekti kestusele ja mis arvutatakse üldiselt aktsepteeritava raamatupidamistava kohaselt. Maa puhul on rahastamiskõlblikud äritegevuse üleandmise kulud või tegelikult tekkinud kapitalikulud;

⁽⁸²⁾ Vt põllumajandussektori mõiste punkti 35 alapunktis 2.

- d) turutingimustel välisallikast ostetud või litsentsitud lepinguliste teadusuuringute, teadmiste ja patentide kulud ning üksnes projekti jaoks kasutatud nõustamisteenuste ja muude sarnaste teenuste kulud;
- e) täiendavad üldkulud ja muud tegevuskulud, sealhulgas materjali, varustuse ja samalaadsete toodete kulud, mis on kantud otseselt projekti tõttu.

Abi osakaal

- 491) Abi osakaal on kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- 492) Eespool nimetatud tingimustele mittevastavat abi põllumajanduslikuks teadus- ja arendustegevuseks hinnatakse kooskõlas raamistikuga teadus- ja arendustegevuseks antava riigiabi kohta ⁽⁸³⁾.

2. peatükk. EAFRDst või täiendava riikliku rahastamisena kaasrahastatud meetmetena või üksnes riigiabina antav abi metsandussektorile

- 493) Metsandussektor jääb väljapoole aluslepingu artikli 42 ja I lisa reguleerimisala. Liikmesriikide poolt metsandussektorile antava abi suhtes kehtivad aluslepingu artiklid 107, 108 ja 109. Hoolimata asjaolust, et loodusliku korgi või töötlemata, purustatud, granuleeritud või jahvatatud korgi või korgijäätmete tootmine (CN-4501) ja kastanite tootmine (CN-kood 0802 41 00) kuulub aluslepingu I lisa reguleerimisalasse, kuulub kõnealuste muudega seotud, metsandusele antav abi käesolevate suuniste käesoleva peatüki reguleerimisalasse.
- 494) Vastavalt määruse (EÜ) nr 1305/2013 põhjenduses 20, artiklites 4 ja 5 sätestatud liidu eesmärgile hõlmab säästvaks ja kliimateadlikuks maakasutuseks antav toetus metsa-ala arendamist ja metsade säästvat majandamist. Käesolevate suuniste eesmärk on sidususe tagamine määrusega (EL) nr 1305/2013 ja selle rakendusaktide ja delegeeritud õigusaktidega ning üldiste riigiabi põhimõtetega. Kõnealused põhimõtted kehtivad käesolevate suuniste kohaste rahastamiskõlblikud kulude ja abi osakaalu suhtes.
- 495) Suuniste 2. peatüki sätteid ei piira metsandussektorile riigiabi andmise võimalikkust Euroopa Liidu eeskirjade alusel, mis on ühised kõigile sektoritele või kaubandus- ja tööstussektorile, nagu on osutatud käesolevate suuniste punktis 34. Abi investeeringute tegemiseks energiasäästu ja taastuvenergiasse ei kuulu käesolevate suuniste II osa 2. peatüki reguleerimisalasse. Selline abi peab olema kooskõlas keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunistega 2014–2020, välja arvatud juhul, kui selline abi on teavitamiskohustusest vabastatud. Kooskõlas määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 5 lõike 5 punktiga c, artikli 21 lõike 1 punktiga e ja artikliga 26 hõlmavad käesolevad suunised investeeringuid, mis on seotud puidu kasutamisega tooraine või energiaallikana, mis on piiratud tööstusliku töötlemise eelsete tööprotsessidega. Käesolevad suunised ei ole kohaldatavad metsatööstusele.
- 496) Käesoleva peatüki alusel peab komisjon metsandussektorile antavat riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui abi vastab käesolevates suunistes sätestatud ühistele hindamis-põhimõtetele ja jagudes 2.1–2.9 kehtestatud konkreetsetele nõuetele.

⁽⁸³⁾ ELT C 198, 27.6.2014, lk 1.

- 497) Käesoleva peatüki reguleerimisala hõlmab käesolevate suuniste punkti 23 alapunktis b sätestatud abi metsandussektorile.
- 498) Metsade omandistruktuur ja majandamine on liidu piires erinevad. Määruse (EL) nr 1305/2013 artiklites 22–26 ja artiklis 34 on sätestatud konkreetsed piirangud seoses EAFRD kaasrahastatavate meetmete võimalike abisaajatega metsandussektoris. EAFRD toetusel rahastatavate maaelu arengu programmis sisalduvate metsandusmeetmete suhtes kohaldatakse määruses (EL) nr 1305/2013 kehtestatud piiranguid abisaajate ringile, välja arvatud käesolevate suuniste II osa jagude 2.1.1–2.1.5 kohaselt troopiliste või subtropiliste metsade, Assooride, Madeira, Kanaari saarte, määruse (EL) nr 229/2013 tähenduses Egeuse mere väikesaarte ning Prantsusmaa ülemeredepartemangude metsaga kaetud alade suhtes. ELi maaelu arengu poliitika täiendamiseks ei kohaldata võimalike abisaajatega seotud piiranguid maaelu arengu meetmega sarnastele metsandusmeetmetele, mida rahastatakse eranditult riiklikest vahenditest, ega käesolevate suuniste II osa jagudes 2.8 ja 2.9 sätestatud konkreetsetele abimeetmetele. Metsandustehnoloogiate ning metsandustoodete töötlemise, kokkukogumise ja turustamisega seotud investeeringute puhul ja tootjarühmadele antava stardiabi puhul, nagu on osutatud jaos 2.1.5 ja jaos 2.7, tuleks määruse (EL) nr 1305/2013 artiklite 26 ja 27 kohaselt alati vastavalt seada piirangud abisaajate suuruse suhtes.

2.1. Investeeringud metsaala arengusse ja metsade elujõulisuse parandamisse

- 499) Komisjon leiab, et metsaala arengusse ja metsade elujõulisuse parandamisse investeerimiseks antav abi on aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobiv, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.
- 500) Käesolevas jaos käsitletakse abi metsastamiseks ja metsamaa loomiseks; agrometsandussüsteemi loomiseks; abi metsapõlengutest, loodusõnnetustest, ebasoodsatest ilmastikutingimustest, katastroofidest, kliimamuutusega seotud sünnimusest, kahjuritest ja haiguspuhangutest tingitud metsakahjustuste ennetamiseks ja kõrvaldamiseks; abi investeeringuteks metsa ökosüsteemide vastupanuvõime ja keskkonnaväärtuse ning leevendusmeetmete potentsiaali parandamisse ning investeeringuteks metsandustehnoloogiatesse ning metsasaaduste töötlemisse, kogumisse ja turustamisse.
- 501) ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegias aastani 2020 (3. mai 2011)⁽⁸⁴⁾ julgustatakse koostama metsamajandamiskavasid, et tagada liidu vahendite kättesaadavuse korral metsanduse jätkusuutlikkus. Kui määruses (EL) nr 1305/2013 seda maaelu arengu programmis sisalduva konkreetse metsandusmeetme osas nõutakse, siis põllumajanduslike majapidamiste puhul, mis on suuremad teatavast suuruselt, mille liikmesriigid peavad oma maaelu arengu programmides või muul viisil kindlaks määrama, tuleb abi saamiseks esitada asjakohane teave metsamajandamiskava või samaväärse dokumendi kohta kooskõlas metsade säästva majandamise põhimõttega (edaspidi „metsa säästev majandamine“), mis määratleti Euroopa metsade kaitset käsitleval ministrite konverentsil 1993. aastal⁽⁸⁵⁾. Üksnes riigi vahenditest rahastatava, käesolevatele suunistele vastava metsanduse abimeetmete puhul see nõue ei kehti.

⁽⁸⁴⁾ Vt komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Meie elu-kindlustus, meie looduskapital: ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia aastani 2020“ (KOM(2011) 244 (lõplik)).

⁽⁸⁵⁾ 16. ja 17. juunil 1993. aastal Helsingis Soomes toimunud teine Euroopa metsade kaitset käsitlev ministrite konverents, „Resolutsioon H1 – Üldjuhend Euroopa metsade säästvaks majandamiseks”.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 502) Käibekapitali ei käsitata rahastamiskõlbliku kuluna seoses investeringutega metsandussektoris. Määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 45 on sätestatud järgmised investeringute ühised rahastamiskõlblikud kulud:
- a) kulud kinnisvara ehitamiseks, soetamiseks, sealhulgas liisinguga soetamiseks, või parandamiseks, kui maaga seotud tehingu maksumus ei ületa 10 % rahastamiskõlblikest kogukuludest; nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel võib keskkonnakaitsemeetmete korral lubada määrata kõrgema piirmäära;
 - b) masinate ja seadmete ostmine või liisimine ülempiiriga kuni vara turuväärtuseni;
 - c) punktides a ja b osutatud kulutustega seotud üldkulud, nagu arhitekti-, inseneri- ja konsultatsioonitasud, keskkonnaalase ja majandusliku jätkusuutlikkuse alase nõustamisega seotud kulud, sealhulgas teostatavusuuringute kulud. Teostatavusuuringud jäävad toetuskõlblikeks kulutusteks isegi siis, kui nende tulemuste põhjal punktide a ja b kohaseid kulutusi ei teki;
 - d) arvutitarkvara omandamine ja arendamine ning patentide, litsentside, autoriõiguste, kaubamärkide omandamine;
 - e) metsamajandamiskava ja samaväärsete vahendite koostamise kulud;
 - f) liisingulepingutega seotud muud kulud (nt liisinguandja kasumimäär, intressi refinantseerimiskulud, üldkulud ja kindlustustasud) ei ole rahastamiskõlblikud kulud.
- 503) Lisaks määratletakse määruses (EL) nr 1305/2013 ette nähtud eesmärkide ja metsandusmeetmete olemuse alusel, millised tegevused, sealhulgas ühekordsed sekkumised, on rahastamiskõlblikud. Koosõla tagamiseks määrusega (EL) nr 1305/2013 on käesolevate suuniste kohased metsandusmeetmete rahastamiskõlblikud kulud koosõlas määruses (EL) nr 1305/2013 sätestatud konkreetse metsandusmeetmega seotud rahastamiskõlblike kuludega.

2.1.1. Abi metsastamiseks ja metsamaa loomiseks

- 504) Komisjon loeb metsastamiseks ja metsamaa loomiseks antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted ja järgmised tingimused.

Abisaajad

- 505) Rajamiskulud võib hüvitada ja iga-aastast toetust võib maksta avalik-õiguslikest ja eraõiguslikest isikutest metsamaa valdajatele ja nende ühendustele.
- 506) Abi avaliku sektori asutuste omandisse kuuluva maa metsastamiseks või kiirekasvuliste puude jaoks katab ainult rajamiskulusid. Riigi omandis oleva maa puhul võib abi anda üksnes juhul, kui sellist maad haldab eraõiguslik isik või omavalitsusüksus.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 507) Abi antakse metsa istutamiseks ja metsamaa rajamiseks nii põllumajandusmaale kui ka mittepõllumajandusmaale. Iga-aastase hektaritoetusena võidakse lisaks abi anda saamata jäänud põllumajandusliku tulu ja hoolitsemisega seotud kulude, sealhulgas kevadise ja sügisese sanitaarraie kulude hüvitamiseks kuni 12 aasta jooksul.
- 508) Abi ei anta lühikese raieringiga puude, jõulupuude või energia tootmiseks kasutatavate kiirekasvuliste puude istutamiseks. Istutatud liigid peavad olema kohastunud piirkonna keskkonna- ja kliimatingimustega ning täitma keskkonnaalaseid miinimumnõudeid.

509) Metsastamiseks ja metsamaa loomise meetme suhtes kehtivad järgmised minimaalsed keskkonnanõuded:

- a) istutatavate sortide ning kasutatavate maa-alade ja meetodite valimisel välditakse tundlike elupaikade, nagu turbaalade ja märgalade ebasobivat metsastamist ning halbu tagajärgi kõrge ökoloogilise väärtusega aladele, sealhulgas kõrge loodusliku väärtusega aladele. Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ⁽⁸⁶⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ⁽⁸⁷⁾ alusel määratud Natura 2000 alade metsastamist lubatakse üksnes juhul, kui see on kooskõlas asjaomaste alade halduslike eesmärkidega ning selleks on andnud nõusoleku Natura 2000 elluviimise eest vastutav liikmesriigi ametiasutus;
- b) puude liikide, sortide, ökotüüpide ja päritolu valimisel võetakse arvesse asjaomase maa-ala vastupidavust kliimamuutusele ja loodusõnnetustele ning mullastiku- ja hüdroloogilisi tingimusi, samuti liikide võimaliku invasiivsust liikmesriikide määratletud kohalikes tingimustes. Abisaaja on kohustatud metsa kaitsma ja selle eest hoolt kandma vähemalt selle aja vältel, mille eest on makstud abi saamata jäänud põllumajandusliku tulu ja hoolduskulude hüvitamiseks. See hõlmab metsa kasvatamist, harvendamist või maa karjamaana kasutamist vastavalt vajadusele metsa tulevase arengu huvides, rohtumise reguleerimist ja tuleohtliku alustaimestiku kogunemise ärahoidmist. Kiirekasvuliste sortide puhul määratlevad liikmesriigid minimaalse ja maksimaalse raievanuse. Minimaalne raievanus on kaheksa aastat ja maksimaalne raievanus ei tohi ületada 20 aastat;
- c) kui mitmeaastaste puittaimeliikide istutamine ei võimalda karmide mullastiku- ja kliimatingimuste, sealhulgas keskkonnaseisundi halvenemise tõttu tõenäoliselt metsa taastumist riigi seadustes ette nähtud viisil, võib liikmesriik lubada abisaajal võtta kasutusele muu puittaimestiku. Sel juhul tagab abisaaja samaväärse hooldamise ja kaitse taseme mis metsa puhul;
- d) kui metsastamise puhul rajatakse mets, mis on ulatuslikum kui liikmesriikide määratav teatav künnis, tuleb toimida järgmiselt:
 - i) eranditult selliste ökoloogilisel kohastunud ja/või asjaomase biogeograafilise ala kliimamuutustele vastupidavamate liikide istutamist, mis mõjuhinnangu kohaselt ei ohusta bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid või millel puudub negatiivne mõju inimeste tervisele; või
 - ii) istutatakse segapuistu, mis sisaldab vähemalt 10 % laialehelist metsa asjaomase ala kohta või vähemalt kolme puuliiki või -sorti, kus kõige vähem esindatud liik/sort moodustab asjaomasest alast vähemalt 10 %.

510) Piirkondades, kus metsastamine on karmide mullastiku- ja kliimatingimuste tõttu raske, võib abi anda kohalike tingimustega sobivate muude mitmeaastaste puittaimeliikide, näiteks põõsaste ja põõsastike istutamiseks.

511) Komisjonile esitatav teatis sisaldab nõuetekohast kirjeldust eespool punktis 509 sätestatud tingimuste täitmise kohta ning kui kohaldatakse mõnda mööndust, siis selle põhjendust.

Abi osakaal

512) Abi võib anda kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.1.2. *Abi agrometsandussüsteemide rajamiseks*

513) Komisjon loeb agrometsandussüsteemidele antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted ja järgmised tingimused.

⁽⁸⁶⁾ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, 21. mai 1992, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7) (elupaikade direktiiv).

⁽⁸⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ, 30. november 2009, loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7) (linnudirektiiv).

- 514) Abi antakse maakasutussüsteemide rajamiseks, mille puhul puid kasvatatakse samal maal kombinatsioonis põllumajandusliku tegevusega, nagu on määratletud käesolevate suuniste punkti 35 alapunktis 65.

Abisaajad

- 515) Abi võib anda eraõiguslikest isikutest maa valdajatele, omavalitsustele ja nende ühendustele.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 516) Abi antakse rajamiskulude katmiseks ning kuni viie aasta jooksul võib hoolduskulude hüvitamiseks maksta ka iga-aastast hektaritoetust.
- 517) Liikmesriigid määravad kindlaks puude miinimum- ja maksimumarvu hektari kohta, võttes arvesse kohalike mullastiku-, kliima- ja keskkonnatingimusi, metsataimede liike ning vajadust tagada maa säästev põllumajanduslik kasutamine.

Abi osakaal

- 518) Abi osakaal on kuni 80 % agrometsandussüsteemide rajamise rahastamiskõlblikest investeerimiskuludest ja 100 % iga-aastasest toetusest.

2.1.3. *Abi metsapõlengutest, loodusõnnetustest, loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, muudest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, taimekahjuritest ja katastroofidest tingitud metsakahjustuste ennetamiseks ja kõrvaldamiseks*

- 519) Komisjon loeb metsapõlengutest, loodusõnnetustest, loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, muudest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, taimekahjuritest, katastroofidest ja kliimamuutusega seotud sündmusest tingitud metsakahjustuste ennetamiseks ja kõrvaldamiseks antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 2 punkti b või lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui on täidetud käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted ja järgmised tingimused.

Abisaajad

- 520) Abi võib anda eraõiguslikest ja avalik-õiguslikest isikutest metsamaa valdajatele ning teistele eraõiguslikele ja avalik-õiguslikele isikutele ja nende ühendustele.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 521) Abiga kaetakse järgmisi kulusid:

- a) kaitseotstarbelise taristu loomine; kui kõne all on tuletõkestusvööndid, võib abi katta ka hoolduskulusid; abi ei anta põllumajandusega seotud tegevusele põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostustega hõlmatud aladel;
- b) metsatulekahjude ja muude loodusõnnetuste vastu võetavad kohalikud väikesemahulised ennetusmeetmed, sealhulgas kariloomade kasutamine.
- c) metsatulekahjude, kahjurite leviku ja haiguspuhangute seire- ja teavitustahendite hankimine ja täiustamine;
- d) metsapõlengute, loodusõnnetuste, loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste, muude ebasoodsate ilmastikutingimuste, taimekahjuritest, katastroofidest ja kliimamuutusega seotud sündmuste tõttu kahjustatud metsamajandusliku potentsiaali taastamine.

- 522) Punkti 521 alapunktis d osutatud metsapotentsiaali taastamise korral on abi andmise eelduseks liikmesriigi pädeva ametiasutuse ametlik kinnitus selle kohta, et eespool nimetatud sündmus on toimunud ning et see sündmus või direktiivi 2000/29/EÜ kohaselt vastu võetud meetmed kahjulike organismide vastu võitlemiseks, nende kõrvaldamiseks või leviku tõkestamiseks on hävitanud vähemalt 20 % vastavast metsamajanduslikust potentsiaalidest.

- 523) Taimekahjuritest tingitud metsakahjustuste ennetamiseks antava abi korral tuleb taimekahjurite ohu võimalikkuse kohta esitada teaduslikud tõendid ja riikliku teadusorganisatsiooni kinnitus. Vajaduse korral tuleb teatistes esitada selliste taimedele kahjulike organismide loetelu, mis võivad põhjustada taimekahjurite leviku.
- 524) Rahastamiskõlblik tegevus peab olema kooskõlas liikmesriikide kehtestatud metsakaitsekavaga. Majapidamiste puhul, mis on suuremad teatavast suuruselt, mille liikmesriigid määravad kindlaks maaelu arengu programmis (kui meedet kaasrahastatakse EAFRDst), tuleb abi saamiseks esitada asjakohane teave üksikasjalikke ennetuseesmärke sisaldavast metsamajandamiskavast või samaväärsest dokumendist kooskõlas metsade säästva majandamise põhimõttega, nagu see on määratletud Euroopa metsade kaitset käsitleval ministrite konverentsil 1993. aastal.
- 525) Metsatulekahjude ennetamise abi tuleks anda ainult metsaaladele, mis on liikmesriikides kehtestatud metsakaitsekavades liigitatud keskmise või suure põlenguriskiga aladeks.
- 526) Metsapõlengute, loodusõnnetuste, loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste, muude ebasoodsate ilmastikutingimuste, taimekahjurite, katastroofide ja kliimamuutusega seotud sündmuste tõttu saamata jäänud tuludega seoses abi ei anta.

Abi osakaal

- 527) Abi võib anda kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- 528) Punkti 521 alapunktis d osutatud, rahastamiskõlblike kulude katmiseks antav abi ja abisaaja muud võimalikud saadavad maksed, sealhulgas muu kas riigi või liidu meetme või kindlustuslepingu alusel samade rahastamiskõlblike kulude hüvitamiseks saadavad väljamaksed ei ületa 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.1.4. *Investeeringuabi metsa ökosüsteemide vastupanuvõime ja keskkonnaväärtuse parandamiseks*

- 529) Komisjon loeb investeeringuabi metsa ökosüsteemide vastupanuvõime ja keskkonnaväärtuse parandamiseks aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.

Abisaajad

- 530) Abi võib anda füüsilistest, eraõiguslikest ja avalik-õiguslikest isikutest metsamaa valdajatele ning teistele eraõiguslikele ning avaliku sektori asutustele ja nende ühendustele.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 531) Investeeringute eesmärk peaks olema täita kohustusi, mis on võetud keskkonnaalaste eesmärkide saavutamiseks või ökosüsteemi teenuste osutamiseks ja/või asjaomase piirkonna metsa ja metsaala üldkasutusväärtuse suurendamiseks või ökosüsteemidele omase kliimamuutuse leevendamise potentsiaali tõhustamiseks, välistamata majanduskasu saamise võimalust pikaajalises perspektiivis.

Abi osakaal

- 532) Abi võib anda kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.1.5. *Uute metsandustehnoloogiate ning metsasaaduste töötlemise, varumise ja turustamisega seotud investeeringuteks antav abi*

- 533) Komisjon loeb metsanduse potentsiaali suurendamiseks ning metsasaaduste lisandväärtust suurendava töötlemise, varumise ja turustamisega seotud investeeringuteks antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.

- 534) Liikmesriigid nõuavad taastuvenergia taristu valdkonnas abi saanud investeeringute vastavust energiatõhususe miinimumstandarditele, kui sellised standardid riigi või rahvusvahelisel tasandil kehtivad.
- 535) Investeeringud rajatistesse, mille esmafunktsioon on elektri tootmine biomassist, on rahastamiskõlblikud üksnes juhul, kui kasutatakse soojusenergia minimaalset protsendimäära, mille kehtestavad liikmesriigid.
- 536) Bioenergia tootmise projektidele antavat toetust kohaldatakse ainult liidu õigusaktides, sh Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/28/EÜ artikli 17 lõigetes 2 kuni 6 sätestatud kehtivatele jätkusuutlikkuse kriteeriumidele vastava bioenergia suhtes.

Abisaajad

- 537) Abi võib anda investeeringuteks eraõiguslikest isikutest metsamaa valdajatele, omavalitsustele ja nende ühendustele ning VKEdele. Assooride, Madeira, Kanaari saarte, määruse (EMÜ) nr 2019/93 tähenduses Egeuse mere väikesaarte ning Prantsuse ülemeredepartemangude territooriumidel võib abi anda ka muudele ettevõtjatele kui VKEd.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 538) Abi võib anda investeeringuteks, millega suurendatakse metsanduse potentsiaali või mis on seotud metsasaaduste lisandväärtust suurendava töötlemise, kogumise ja turustamisega.
- 539) Investeeringud metsade majandusliku väärtuse suurendamiseks peavad olema põhjendatud oodatava kasuga metsadele ühes või mitmes metsandusettevõttes ja need võivad sisaldada investeeringuid mulda ja maavarasid säästvasse metsatehnikasse ja töövõttesse.
- 540) Investeeringud, mis on seotud puidu kasutamisega tooraine või energiaallikana, peavad piirduma tööstusliku töötlemise eelsete tööprotsessidega.

Abi osakaal

- 541) Abi osakaal ei tohi ületada järgmisi väärtusi:
- a) 75 % rahastamiskõlblikest kuludest äärepoolseimates piirkondades;
 - b) 75 % rahastamiskõlblikest kuludest Egeuse mere väikesaartel;
 - c) 50 % rahastamiskõlblikest kuludest vähem arenenud piirkondades ja kõikides piirkondades, mille SKP ühe elaniku kohta ajavahemikul 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2013 oli väiksem kui 75 % EL 25 keskmisest võrdlusperioodil, aga mille SKP ühe elaniku kohta on suurem kui 75 % EL 27 keskmisest SKPst;
 - d) 40 % rahastamiskõlblikest kuludest muudes piirkondades.

2.1.6. Abi investeerimiseks metsanduse arendamise, moderniseerimise või kohandamisega seotud taristusse

- 542) Komisjon peab abi investeerimiseks metsanduse arendamise, moderniseerimise või kohandamisega seotud taristusse aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 543) Abi hõlmab materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse tehtavaid investeeringuid, mis on seotud metsade arendamise, uuendamise ja kohandamise taristuga, sealhulgas metsamaale juurdepääs, maakorraldus ja -parandus, ning energia ja veega varustamine ja nende säästmine.

Abi osakaal

- 544) Selliste mittetootlike investeeringute korral, mille ainus eesmärk on parandada metsade keskkonnavalast väärtust, ning investeeringute korral metsateedesse, mis on üldsusele avatud tasuta ja mis on seotud metsade mitmekülgse kasutuse aspektidega, on abi osakaal kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

- 545) Metsade lühi- või pikaajalise majanduspotentsiaali suurendamiseks tehtavate investeeringute korral peab abi osakaal olema kuni:
- a) 75 % rahastamiskõlblikest kuludest äärepoolseimates piirkondades;
 - b) 75 % rahastamiskõlblikest kuludest Egeuse mere väikesaartel;
 - c) 50 % rahastamiskõlblikest kuludest vähem arenenud piirkondades ja kõikides piirkondades, mille SKP ühe elaniku kohta ajavahemikul 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2013 oli väiksem kui 75 % EL 25 keskmisest võrdlusperioodil, aga mille SKP ühe elaniku kohta on suurem kui 75 % EL 27 keskmisest SKPst;
 - d) 40 % rahastamiskõlblikest kuludest muudes piirkondades.

2.2. **Abi Natura 2000 metsaaladega seotud ebasoodsate tingimuste hüvitamiseks**

- 546) Komisjon loeb Natura 2000 metsaaladega seotud riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted ja järgmised tingimused.

Abisaajad

- 547) Abi võib anda eraõiguslikest isikutest metsa valdajatele ning nende ühendustele.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 548) Käesoleva meetmega reguleeritud abi antakse igal aastal metsamaa hektari kohta, et hüvitada abisaajate kantud lisakulusid ja saamata jäänud tulu, mis on tingitud ebasoodsatest tingimustest asjaomastel aladel seoses elupaikade direktiivi ning linnukaitse direktiivi rakendamisega.
- 549) Rahastamiskõlblikud on järgmised alad:
- a) elupaikade direktiivi ja linnukaitse direktiivi kohaselt määratud Natura 2000 metsaalad;
 - b) muud piiritletud looduskaitsealad, millel metsadele kohaldatakse keskkonnapiiranguid seoses elupaikade direktiivi artikli 10 rakendamisega. EAFRDst maaelu arengu meetmena kaasrahastatava meetme korral ei tohi kõnealuste alade pindala ületada 5 % abiga hõlmatud territooriumile jäävatest Natura 2000 aladest maaelu arengu programmi kohta. Üksnes riigi vahenditest rahastatavate abimeetmete puhul see hilisem pindalapiirang ei kehti.

Abisumma

- 550) Abi on piiratud järgmiste suurimate abisummadega: mitte üle 500 euro hektari kohta aastas esialgsel perioodil, mis ei ületa viit aastat; pärast seda mitte üle 200 euro hektari kohta aastas. Neid maksimumsummasid võib nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel suurendada, võttes arvesse maaelu arengu programmis või muul viisil (kui on tegemist eranditult riigi vahenditest rahastatava meetmega) põhjendatavaid erijuhte.

2.3. **Metsakeskkonna- ja kliimateenuste ning metsakaitse eesmärgil antav abi**

- 551) Komisjon loeb metsakeskkonna- ja kliimateenuste ning metsakaitse eesmärgil antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted ja järgmised tingimused.
- 552) Kõnealuse meetme kohast abi antakse metsamaa hektari kohta. Metsamajandusettevõtete puhul, mis on suuremad teatavast piirist, mille liikmesriigid määravad kindlaks oma maaelu arengu programmides või muul viisil, tuleb abi saamiseks esitada asjaomane teave metsamajandamiskavast või samaväärsest dokumentist kooskõlas metsade säästva majandamise põhimõttega, nagu see on määratletud Euroopa metsade kaitset käsitleval ministrite konverentsil 1993. aastal.

- 553) Abi hõlmab vabatahtlikke kohustusi, mis on rangemad kui riigi metsandusseaduse või muude asjakohaste siseriiklike õigusaktidega kehtestatud kohustuslikud nõuded. EAFRDst kaasrahastatava maaelu arengu meetme puhul tuleb kohustuslik nõue selgelt kindlaks määrata ja seda kirjeldada maaelu arengu programmis. Eranditult riiklikest vahenditest rahastatavate abimeetmete puhul tuleb kohustuslik nõue kindlaks määrata ja seda kirjeldada komisjonile esitatavas riigiabi teatises.
- 554) Kohustused võetakse viie kuni seitsme aasta pikkuseks ajavahemikuks. Vajaduse korral ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võivad liikmesriigid määrata teatavat liiki kohustuste jaoks siiski pikema ajavahemiku. EAFRDst kaasrahastatava maaelu arengu meetme puhul tuleb seda täpsustada maaelu arengu programmis. Eranditult riiklikest vahenditest rahastatavate abimeetmete puhul tuleb see kindlaks määrata riigiabi teatises.
- 555) Kui on kohaldatav, tagatakse kooskõla määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 47 ja selle delegeeritud õigusakti asjaomastes sätetes sätestatud pindalatoetuste eeskirjadega.

Abisaajad

- 556) Abi võib anda avalik-õiguslikest ja eraõiguslikest isikutest metsamaa valdajatele ning teistele eraõiguslikele ja avalik-õiguslikele isikutele ja nende ühendustele. Riigi omandis oleva metsa puhul võib abi anda üksnes juhul, kui sellist metsa majandav asutus on eraõiguslik asutus või omavalitsusüksus.
- 557) Avalik-õiguslikud ja eraõiguslikud isikud võivad saada abi metsa geneetiliste ressursside säilitamiseks ja edendamiseks tehtavate selliste toimingute jaoks, mis ei ole reguleeritud käesolevas jaos.

Rahastamiskõlblikud kulud ja maksekord

- 558) Abiga hüvitatakse abisaajatele võetud kohustustest tingitud lisakulud ning saamata jäänud tulu tervikuna või osaliselt. Vajaduse korral kaetakse ka tehingukulud kuni 20 % ulatuses metsanduse keskkonnakohustuse eest makstavast abisummast.
- 559) Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib keskkonnakaitsega seotud toimingute jaoks anda puude ja metsade kommertskasutusest loobumise kohustuste puhul abi üksuse kohta kindlasummalise või ühekordse toetusena, mis arvutatakse tekkinud lisakulude ja saamata jäänud tulu põhjal.
- 560) Abi antakse geneetiliste ressursside säilitamiseks ja edendamiseks tehtavate toimingute jaoks, mis ei kuulu käesolevas jaos eespool toodud punktide reguleerimisalasse.
- 561) Metsa geneetiliste ressursside säilitamise alane tegevus on järgmine:
- a) sihtotstarbelised meetmed: metsa geneetiliste ressursside *ex situ* ja *in situ* säilitamist, kirjeldamist, kogumist ja kasutamist edendav tegevus, sh praegu *in situ* säilitatavate geneetiliste ressursside veebipõhised loetelud, ka metsamajandusettevõttes säilitamine ning *ex situ* kogud ja andmebaasid;
 - b) kooskõlastatud meetmed: tegevus, millega edendatakse liidu metsa geneetiliste ressursside säilitamise, kirjeldamise, kogumise ja kasutamisega seotud teabevahetust liikmesriikide pädevate organisatsioonide vahel;
 - c) kaasnevad meetmed: teavitamis-, levitamise- ja nõuandetegevused, millesse kaasatakse valitsusväliseid organisatsioone ja teisi asjaomaseid sidusrühmi ning mis sisaldavad koolitusi ja tehniliste aruannete koostamist.

Abisumma

- 562) Abi, välja arvatud punktis 560 osutatud abi geneetiliste ressursside säilitamiseks, peab olema piiratud suurima abisummaga, milleks on 200 eurot hektari kohta aastas. Seda summat võib nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel suurendada, võttes arvesse maaelu arengu programmides või muul viisil põhjendatavaid eriasjaolusid komisjonile esitatavas teatises.
- 563) Metsade geneetiliste ressursside säilitamiseks on abi osakaal kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.4. Abi teadmussirdele ja teabemeetmetele metsandussektoris

- 564) Komisjon loeb teadmussirdele ja teabemeetmetele metsandussektoris antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui on täidetud käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.
- 565) Metsandussektori teadmussirde ja teabemeetmetega tegelevatele isikutele antakse abi kooskõlas käesolevate suuniste II osa jao 1.1.10.1 asjaomaste kohaldatavate tingimustega, välja arvatud punkti 294 kohased tingimused, punktis 298 sätestatud suurim abisumma ja punkti 296 kohane võimalus maksta abi otse abisaajale.
- 566) Abi võib hõlmata ka metsamajandusettevõtete juhtkonna liikmete lühiajalisi vastastikuseid vahetusi ja metsamajandusettevõtete külastusi.
- 567) Lühiajaliste vahetuskavade ja metsamajandusettevõtete külastuste kestuse ja sisu määratakse EAFRDst kaasraha- ja teadus- ja tehnoloogia- ja teabemeetmete puhul maaelu arengu programmis ja riigi vahenditest rahastatava abimeetme puhul komisjonile esitatavas teatises. Vahetusprogrammides ja külastuste puhul keskendutakse eeskätt säästvatele metsandusmeetmetele ja/või -tehnoloogiatele, uute äri- ja tehnoloogiate väljarendamisele ning metsa vastupidavuse suurendamisele.

2.5. Nõustamisteenuuste jaoks antav abi metsandussektoris

- 568) Komisjon loeb metsandussektori nõustamisteenuuste jaoks antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.
- 569) Metsa valdajatele mõeldud nõustamisteenuusteks antavat abi metsandussektoris eraldatakse vastavalt käesolevate suuniste II osa punktis 1.1.10.2 kirjeldatud kohaldatavatele asjaomastele tingimustele, millele lisaks kohaldatakse järgmisi metsandusega seotud erisätteid.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 570) Abi antakse eesmärgiga aidata metsa valdajatel kasutada nõustamisteenuuseid oma maaomandi, ettevõtte ja/või investeeringu majandusliku tulemuslikkuse ja keskkonnatoime, kliimasõbralikkuse ja vastupanuvõime parandamiseks.
- 571) Metsa valdajate nõustamine peaks käsitlema vähemalt elupaikade direktiivis, linnukaitse direktiivis ja vee raamdirektiivis sätestatud asjakohaseid kohustusi. Nõustamine võib hõlmata ka metsamajandusettevõtte majandus- ja keskkonnategevuse tulemuslikkusega seotud küsimusi.

2.6. Abi koostööks metsandussektoris

- 572) Komisjon loeb metsandussektoris tehtavaks koostööks antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.
- 573) Abi koostööks, milles osaleb vähemalt kaks üksust metsandussektorist või metsandus- ja põllumajandussektorist, tuleb anda vastavalt II osa jaos 1.1.11 sätestatud tingimustele.
- 574) Metsandussektori suhtes kehtivad järgmised täiendavad sätted.

Rahastamiskõlblikud kulud ja abi osakaal

- 575) Metsandussektoris tehtavaks koostööks antav abi võib olla ka seotud metsamajandamiskava või samaväärse dokumendi koostamisega, ilma et see piiraks käesolevate suuniste jaos 1.1.11 osutatud kulusid.
- 576) Punkti 321 alapunktis d osutatud otsesed kulud ja metsamajandamiskava või samaväärse kava rakendamise seotud eriprojektide otsesed kulud on piiratud rahastamiskõlblike kulude ja metsandussektoris investeerimisabi jaoks ette nähtud abi ülemmääraga, nagu sätestatud käesolevate suuniste II osa investeerimisabi käsitlevas jaos 2.1.
- 577) Metsandussektori koostööks antav abi võib sisaldada ka tarneahelas osalejate vahelist horisontaalset ja vertikaalset koostööd energia tootmisel ning tööstuslikus töötlemises kasutatava biomassi säästval tootmisel kooskõlas käesolevate suuniste II osa peatükiga 3.10.

2.7. Stardiabi metsandussektori tootjarühmadele ja -organisatsioonidele

- 578) Komisjon loeb metsandussektori tootjarühmadele ja -organisatsioonidele antava stardiabi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamispõhimõtted ja järgmised tingimused.
- 579) Abi saavad taotleda ainult tootjarühmad või -organisatsioonid, keda asjaomase liikmesriigi pädev asutus on esitatud äriplaani alusel tunnustanud. Abi antakse tingimusel, et liikmesriik täidab kohustust kontrollida, kas äriplaani eesmärgid on saavutatud viie aasta jooksul alates tootjarühma või -organisatsiooni ametlikust tunnustamisest.
- 580) Tootjarühma või -organisatsiooni raames sõlmitud kokkulepped, tehtud otsused või kooskõlastatud tavad peavad vastama konkurentsiseaduse asjaomastele sätetele, eriti aluslepingu artiklitele 101 ja 102.
- 581) Abi ei anta:
- a) tootjaorganisatsioonidele, üksustele või asutustele, nagu äriühingud või kooperatiivid, kelle eesmärk on ühe või mitme metsandusettevõtte haldamine ning kes seetõttu on käsitatavad üksiktootjatena;
 - b) muudele metsaihistutele, kes täidavad selliseid ülesandeid nagu vastastikune abi ja metsanduse majandamisteenused oma liikmete ettevõtetes, ilma et nad oleksid kaasatud ühisesse toodangu turunõuetele kohandamisse.

Abisaajad

- 582) Abi antakse üksnes tootjarühmadele ja -organisatsioonidele, kes on VKEd. Komisjon ei luba riigiabi suuretevitajatele käesolevas jaos käsitletud kulude suhtes.
- 583) Tootjarühmale või -organisatsioonile abi andmise asemel võib alternatiivina määrata kuni sama suure abi otse tootjale, et hüvitada tema osa rühma või organisatsiooni juhtimisega seotud kulutustest, mis on tehtud esimese viie aasta jooksul alates rühma või organisatsiooni moodustamisest.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 584) Rahastamiskõlblikud kulud sisaldavad sobivate ruumide rentimise kulusid, kontoriinventari, sealhulgas arvuti riistvara ja tarkvara ostmist, bürootöötajate kulusid, üldkulusid ning õigus- ja halduskulusid. Kui ruumid ostetakse, peavad ruumide rahastamiskõlblikud kulud piirduma turuhindadele vastavate rendikuludega.
- 585) Abi makstakse kindlamääralise summana iga-aastaste osadena esimese viie aasta jooksul alates kuupäevast, mil pädev asutus on tootjarühma või -organisatsiooni ametlikult tunnustanud äriplaani alusel.
- 586) Liikmesriigid maksavad viimase osa välja alles pärast seda, kui on kontrollitud, kas äriplaani on nõuetekohaselt rakendatud.

Abi osakaal

- 587) Abi osakaal on kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- 588) Abi kogusumma on kuni 500 000 eurot. Abi väheneb järk-järgult.

2.8. Metsandussektorile muu abi andmine ökoloogilise, kaitse- ja vabaajategevuse eesmärkidel

- 589) Kooskõlas ajavahemikul 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2013 juurutatud poliitikaga loeb komisjon selleks, et aidata kaasa metsa säilimisele, parandamisele ja ökoloogilise, kaitse- ja vaba aja veetmisega seotud funktsiooni edendamisele, aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks riigiabi meetmed, mille esmaeesmärk on aidata kaasa metsa säilimisele, taastamisele, parandamisele ja ökoloogilise, kaitse- ja vaba aja veetmisega seotud funktsiooni edendamisele ning elurikkusele ja tervele metsaökosüsteemile, kui täidetud on järgmised tingimused.
- 590) Liikmesriigid on kohustatud tõendama, et meede aitab kaasa metsa säilimisele, taastamisele ja ökoloogilise, kaitse- ja vaba aja veetmisega seotud funktsiooni edendamisele ning elurikkusele ja tervele metsaökosüsteemile.
- 591) Käesoleva jao alusel ei anta abi metsatööstusettevõtetele või kaubanduslikult tasuvaks metsamaterjali välja-veoks ja transpordiks või puidu või muude metsaresursside töötlemiseks, mille eesmärk on toodete või energia tootmine. Abi ei anta langetamiseks, mille peamine eesmärk on puidu saamine majandusliku tasuvuse pärast, või taasmetsastamiseks, kui langetatud puud asendatakse.

Abi osakaal

- 592) Käesolevas jaos kirjeldatud kõigi meetmete raames võib anda abi kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

Abisaajad

- 593) Abi võib anda metsandussektoris tegutsevatele ettevõtjatele.

2.8.1. Abi konkreetseteks metsandusmeetmeteks ja sekkumisteks, mille esmaeesmärk on aidata kaasa metsaökosüsteemi ja elurikkuse või traditsioonilise maastiku säilimisele või taastamisele

- 594) Komisjon peab abi puude ja muu taimestiku istutamiseks, kärpimiseks, harvendamiseks ja langetamiseks olemasolevates metsades, mahalangenud puude kõrvaldamiseks ja kõnealuste meetmete kulude kavandamiseks aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui abi vastab ühistele hindamis põhimõtetele ja käesolevate suuniste II osa jao 2.8 suhtes kehtivatele üldsätetele ja kui nimetatud meetmete esmaeesmärk on aidata kaasa metsaökosüsteemi ja elurikkuse või traditsioonilise maastiku säilimisele või taastamisele.

2.8.2. Abi mullastiku kvaliteedi hoidmiseks ja parandamiseks ning puude tasakaalustatud ja elujõulise kasvu tagamiseks metsandussektoris

- 595) Komisjon loeb mullastiku kvaliteedi hoidmiseks ja parandamiseks ning puude tasakaalustatud ja elujõulise kasvu tagamiseks metsandussektoris antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, käesolevate suuniste II osa jao 2.8 suhtes kehtivad üldsätted ja järgmised tingimused.

- 596) Abi võib anda mullastiku kvaliteedi hoidmiseks ja parandamiseks metsades ning puude tasakaalustatud ja elujõulise kasvu tagamiseks.
- 597) Meetmed võivad hõlmata melioratsiooni väetamise või muu töötuse abil, et parandada mullastiku looduslikku tasakaalu, vähendada taimede liigset tihedust ja tagada piisav veesisaldus ja kuivendamine. Liikmesriigid peavad tõendama, et eespool nimetatud tegevus ei vähenda elurikkust, ei põhjusta toitainete leostumist ega kahjusta looduslikke veeökosüsteeme või veekaitsealasid.
- 598) Abi võib anda ka selliste meetmete projekteerimiskuludele.
- 2.8.3. *Looduslike teeradade, maastikuelementide, maastikule iseloomulike vormide ja loomade looduslike elupaikade taastamine ja hooldamine metsandussektoris*
- 599) Komisjon loeb looduslike teeradade, maastikuelementide, maastikule iseloomulike vormide ja loomade looduslike elupaikade taastamiseks ja hooldamiseks metsandussektoris antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui on täidetud käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, käesolevate suuniste II osa jao 2.8 suhtes kehtivad üldsätted ja järgmised tingimused.
- 600) Abi võib anda looduslike teeradade, maastikuelementide, maastikule iseloomulike vormide ja loomade looduslike elupaikade taastamiseks ja hooldamiseks, sealhulgas projekteerimiskuludeks.
- 601) Elupaikade direktiivi ja linnukaitse direktiivi rakendamiseks võetud meetmed ei kuulu asjaomase abi reguleerimisalasse ning need tuleb kehtestada kooskõlas käesolevate suuniste II osa jaos 2.2 osutatud tingimustega.
- 2.8.4. *Abi teede hooldamiseks metsatulekahjude ärahoidmise eesmärgil*
- 602) Komisjon peab abi teede hooldamiseks aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, käesolevate suuniste II osa jao 2.8 suhtes kehtivad üldsätted ja järgmised tingimused.
- 603) Teede hooldamiseks antava abi eesmärk on metsatulekahjude ärahoidmine. Komisjonile esitatavas teatises tuleb esitada tõendid abi eesmärgi ja teede hooldamise vahelise seose kohta.
- 2.8.5. *Õigusaktides reguleeritud loomade metsades tekitatud kahju korvamiseks antav abi*
- 604) Komisjon peab abi õigusaktides reguleeritud loomade metsades tekitatud kahju korvamiseks aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, käesolevate suuniste II osa jao 2.8 suhtes kehtivad üldsätted ja järgmised tingimused.
- 605) Metsandussektoris on õigusaktides reguleeritud loomad punkti 35 alapunktis 28 määratletud kaitsealused loomad ja siseriiklike õigusaktidega säilitatavad liigid, kui liikide populatsioonide säilitamise suhtes on tõendatud huvi.
- 606) Selleks et leevendada konkurentsimoontuste ohtu ja motiveerida riski vähendama, nõutakse abisaajatelt minimaalset osalust. Kõnealune osalus peab seisnema mõistlike ennetusmeetmete võtmises (nt ohutustarad, kus võimalik), mis on proportsionaalsed õigusaktides reguleeritud loomade põhjustatava kahju ohuga asjaomases metsapiirkonnas. Kui mõistlikke ennetavaid meetmeid ei ole võimalik võtta, peaksid liikmesriik esitama komisjonile saadetavas teatises tõendid, et abi kokkusobivuse tagamiseks ei ole võimalik selliseid ennetavaid meetmeid võtta.
- 607) Määratleda tuleb kantud kahju ja looma käitumise vaheline otsene põhjuslik seos.
- 608) Konkreetse kahju põhjustanud sündmusega seotud abikava tuleb kehtestada kolme aasta jooksul alates kahju põhjustanud sündmuse toimumisest. Abi makstakse välja nelja aasta jooksul pärast kõnealust kuupäeva.
- 609) Kahju arvutatakse iga hüvitisesaaja kohta eraldi.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 610) Rahastamiskõlblikud on otseselt kahju põhjustanud sündmusega seotud kulud, mille kohta on andnud hinnangu riigiasutus või sõltumatu ekspert, keda on tunnustanud abi andev riigiasutus või kindlustusandja.
- 611) Kahju võib sisaldada järgmist:
- a) eluspuudele tekitatud kahju. Abi võib anda reguleeritud loomade põhjustatud varude kadude hüvitamiseks ja hävinenud varude taastamiskulude hüvitamiseks turuväärtuse ulatuses. Juurdekasvu kaotusega seotud kahjude turuväärtuse arvutamisel võidakse arvesse võtta hävitatud varude võimaliku juurdekasvu tavapärasest raevanust;
 - b) muud kahju põhjustanud sündmuse tõttu abisaajal tekkinud kulud, nagu töötlemismeetmed, sealhulgas pinnase ettevalmistamine taastutamiseks ning sellisteks toiminguteks vajalikud tooted, seadmed ja materjalid;
 - c) materiaalne kahju järgmistele varadele: metsandusseadmed, masinad ja hooned. Materiaalse kahju arvutamine peab põhinema remondikuludel või kahjustatud vara majanduslikul väärtusel enne õnnetust. See ei ületa remondikulusid või õiglase turuväärtuse õnnetusest põhjustatud vähenemist, st vahet vara väärtuste vahel vahetult enne ja vahetult pärast õnnetuse toimumist.
- 612) Seda summat vähendatakse mis tahes kulude võrra, mis ei ole otseselt seotud kahju põhjustanud õnnetusega mida abisaaja oleks kandnud ka muul juhul.
- 613) Loomade metsades põhjustatud kahjude ennetamise meetmeid võib toetada käesolevate suuniste II osa jao 2.1.4 alusel kui elupaikade kaitse ja elurikkusega seotud tegevust.
- 614) Abi siseriiklikes õigusaktides reguleeritud loomade poolt metsades tekitatud kahju korvamiseks võib anda, kui on täidetud jao 2.1.3 tingimused.

Abi osakaal

- 615) Hüvitis võib moodustada kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- 616) Abi ja mis tahes muud kahju hüvitamiseks saadud maksed, sealhulgas riiklike või liidu meetmete kohased maksed või kindlustushüvitised, ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.8.6. Abi metsamajandamiskavade koostamiseks

- 617) Komisjon peab abi metsamajandamiskavade koostamiseks aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, käesolevate suuniste II osa jao 2.8 suhtes kehtivad üldsätted ja järgmised tingimused.
- 618) Kuna maaelu arengu poliitikas aastateks 2014–2020 on metsamajandamiskavad või võrdväärset vahendid seatud mitmete meetmete raames abikõlblikkuse eeltingimuseks, eesmärgiga tõhustada maaelu arengu eesmärkide saavutamist, säilitab komisjon oma praeguse poliitika, et abi võib anda metsamajandamiskavade koostamiseks.
- 619) Abi peab vastama metsandussektori nõustamisteenusteks antava abi tingimustele, nagu sätestatud käesolevate suuniste II osa punktides 288, 289, 299 ja 303–306.

2.9. Põllumajanduse abimeetmetega ühtlustatud abi andmine metsandussektorile

- 620) Minevikus on komisjon kehtestanud poliitika, et konkreetsete vähem moonutatavate abimeetmete puhul on eeskirjad põllumajandus- ja metsandussektori jaoks ühised.

621) Järgides põllumajandus- ja metsanduspoliitika ühtlustamise suundumust, kui abi peetakse vähesel määral moonutusi põhjustavaks, loeb komisjon põllumajandussektori teadus- ja arendustegevuseks ja metsamaakorralduseks antava abi siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevate jagude konkreetsed tingimused.

622) Abi osakaal on kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.9.1. *Abi metsandussektori teadus- ja arendustegevuseks*

623) Komisjon loeb metsandussektori teadus- ja arendustegevuseks antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, jao 2.9 tingimus ja järgmised tingimused.

624) Abi saav projekt peab vastama kõigi konkreetses metsandussektorites või allsektorites tegutsevate ettevõtjate huvidele.

625) Enne abi saava projekti alustamist tuleb internetis avaldada järgmised andmed:

a) abi saava projekti teostamise fakt;

b) abi saava projekti eesmärgid;

c) abi saava projekti oodatavate tulemuste avaldamise eeldatav kuupäev;

d) abi saava projekti eeldatavate tulemuste avaldamise koht internetis;

e) viide, et abi saava projekti tulemused on tasuta kättesaadavad kõigile asjaomastele konkreetses metsandussektoris või asjaomases allsektoris tegutsevatele ettevõtjatele.

626) Abi saava projekti tulemused tehakse kättesaadavaks internetis projekti lõppkuupäeval või kuupäeval, mil neid tulemusi käsitlev teave antakse mis tahes konkreetse organisatsiooni liikmetele, olenevalt sellest, kumb on varasem. Tulemused peavad olema internetis kättesaadavad vähemalt viie aasta jooksul alates projekti lõppkuupäevast.

627) Abi antakse otse teadusuuringute ja teadmiste levitamisega tegelevale organisatsioonile ning see ei sisalda metsandustoodete hinnal põhinevat abi metsandussektoris tegutsevatele ettevõtjatele.

Rahastamiskõlblikud kulud

628) Abi on piiratud järgmiste rahastamiskõlblike kuludega:

a) personalikulud seoses teadlaste, tehnikute ja muude asjaomases projektis vajalike töötajatega;

b) vahendite ja seadmete kulud sel määral ja sellise ajavahemiku jooksul, mil neid kasutatakse projekti jaoks. Kui vahendeid ja seadmeid ei kasutata projektis kogu nende kasutusea vältel, peetakse rahastamiskõlblikuks vaid amortisatsioonikulud, mis vastavad projekti kestusele ja mis arvutatakse üldiselt aktsepteeritava raamatupidamistava kohaselt;

c) ehitiste ja maa kulud sel määral ja sellise ajavahemiku jooksul, mil neid kasutatakse projekti jaoks. Ehitise puhul peetakse rahastamiskõlblikuks vaid amortisatsioonikulu, mis vastab projekti kestusele ja mis arvutatakse üldiselt aktsepteeritava raamatupidamistava kohaselt. Maa puhul on rahastamiskõlblikud äritegevuse üleandmise kulud või tegelikult tekkinud kapitalikulud;

d) turutingimustel välisallikast ostetud või litsentsitud lepinguliste teadusuuringute, teadmiste ja patentide kulud ning üksnes projekti jaoks kasutatud nõustamisteenuste ja muude sarnaste teenuste kulud;

e) täiendavad üldkulud ja muud tegevuskulud, sealhulgas materjali, varustuse ja samalaadsete toodete kulud, mis on kantud otseselt projekti tõttu.

2.9.2. *Abi metsamaa korraldusele*

- 629) Komisjon loeb metsamaa korralduseks antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, jao 2.9 tingimus ja järgmised tingimused.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 630) Rahastamiskõlblikud kulud on piiratud maakorraldusega seotud tegelike õigus-, haldus- ja möödistamiskuludega.

3. peatükk. Maapiirkondadele antav abi, mida kaasrahastab EAFRD või mida kaasrahastatakse täiendava riikliku rahastamise vormis

Käesolevate suuniste II osa 3. peatüki suhtes kehtivad üldsätted

- 631) Käesolevate suuniste II osa 3. peatüki kohane abi peaks täitma järgmised üldtingimused: abi antakse maa-elu arengu programmi raames määruse (EL) nr 1305/2013 alusel ja selle nõuetele vastavalt kas EAFRD kaasrahastamise või täiendava riikliku rahastamise vormis.
- 632) 3. peatüki sätted ei piira võimalust anda maapiirkondadele riigiabi liidu eeskirjade alusel, mis on ühised kõigile sektoritele või kaubandus- ja tööstussektorile.
- 633) Seoses käesolevate suuniste II osa 3. peatüki jagudes 3.1, 3.2, 3.6 ja 3.10 käsitletud investeeringutega vastab abi järgmistele II osa punktides 634–639 esitatud üldsätetele.
- 634) Investeeringud energiasäästu ja taastuenergiasse ei kuulu käesolevate suuniste II osa 3. peatüki reguleerimisalasse. Selline abi peab olema kooskõlas keskkonna- ja energeetikaalase riigiabi suunistega 2014–2020, välja arvatud juhul, kui selline abi on teavitamiskohustusest vabastatud.

Käesolevate suuniste II osa 3. peatükis käsitletud investeeringute rahastamiskõlblikud kulud

- 635) Käesolevate suuniste II osa 3. peatükis käsitletud investeeringute rahastamiskõlblikud kulud peavad piirduma järgmistele kuludega:
- a) kulud kinnisvara ehitamiseks, soetamiseks, sealhulgas liisinguga soetamiseks, või parandamiseks, kui abikõlbliku maa ostu maksumus ei ületa 10 % rahastamiskõlblikest kogukuludest; nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel võib keskkonnakaitsemeetmete korral lubada siiski määrata kõrgema protsendimäära;
 - b) masinate ja seadmete ostmine või liisimine ülempiiriga kuni vara turuväärtuseni;
 - c) punkti 635 alapunktides a ja b nimetatud kuludega seotud üldkulud, nagu arhitekti-, inseneri- ja konsultatsioonitasud, keskkonnaalase ja majandusliku jätkusuutlikkuse alase nõustamisega seotud, sealhulgas teostatavusuuringute kulud; teostatavusuuringud jäävad rahastamiskõlblikeks kuludeks isegi siis, kui nende tulemuste põhjal punkti 635 alapunktide a ja b kohaseid kulusid ei teki;
 - d) järgmised immateriaalsete investeeringutega seotud kulud: arvutitarkvara omandamine ja arendamine ning patente, litsentside, autoriõiguste, kaubamärkide omandamine.
- 636) Liisingulepingutega seotud muud kui punktis 635 osutatud kulud (nt liisinguandja kasumimäär, intressi refinantseerimiskulud, üldkulud ja kindlustustasud) ei ole rahastamiskõlblikud kulud.
- 637) Käibekapital ei ole II osa 3. peatüki kohaselt rahastamiskõlblik kulu.

Käesolevate suuniste II osa 3. peatükis käsitletud investeerimismeetmete jaoks antava abi osakaal

638) Abi osakaal ei tohi ületada järgmisi väärtusi:

a) vähem arenenud piirkondades:

- i) 50 % rahastamiskõlblike investeerimiskulude summast piirkondades, mille SKP inimese kohta on alla 45 % EL 27 keskmisest;
- ii) 35 % rahastamiskõlblikest investeerimiskuludest piirkondades, mille SKP inimese kohta on 45–60 % EL 27 keskmisest;
- iii) 25 % rahastamiskõlblikest investeerimiskuludest piirkondades, mille SKP inimese kohta on üle 60 % EL 27 keskmisest;

b) äärepoolseimates piirkondades: abi ülemmäärasid võib suurendada kuni 20 protsendipunkti äärepoolseimates piirkondades, kus SKP elaniku kohta on alla 75 % EL 27 keskmisest või sellega võrdne, või kuni kümme protsendipunkti muudes äärepoolseimates piirkondades;

c) punkti c aladel:

i) 15 % rahastamiskõlblikest investeerimiskuludest hõredalt asustatud aladel ja NUTS 3. tasandi piirkondades või NUTS 3. tasandi piirkondade osades, millel on maismaapiir riigiga, mis ei kuulu EMP või Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA);

ii) 10 % rahastamiskõlblike investeerimiskulude summast eelnevalt kindlaksmääramata punkti c aladel;

iii) endistel punkti a aladel võib abi osakaalu suurendada kuni viie protsendipunkti võrra alates 1. juulist 2014 kuni 31. detsembrini 2017;

iv) kui punkti c ala asub punkti a ala kõrval, võib NUTS 3. tasandi piirkondades või NUTS 3. tasandi piirkondade osades lubatud abi ülemmäära sellel punkti c alal, mis külgneb punkti a alaga, suurendada vastavalt vajadusele, nii et abi osakaalu erinevus nende kahe ala vahel ei ületa 15 protsendipunkti;

d) eespool alapunktides a–c sätestatud abi ülemmäärasid võib suurendada kuni kümme protsendipunkti keskmise suurusega ettevõtjate ning kuni 20 protsendipunkti mikro- ja väikeettevõtjate puhul, välja arvatud suurte investeerimisprojektide jaoks antava abi puhul;

e) kõikides muudes piirkondades: 10 % keskmise suurusega ettevõtjate ning 20 % mikro- ja väikeettevõtjate rahastamiskõlblikest investeerimiskuludest;

f) suurte investeerimisprojektide abi ülemmäära tuleb käesolevate suuniste punktis 35 kindlaks määratud kohandatud abisumma abil vähendada.

639) Teatatud kava alusel antud investeerimisalase üksikabi suhtes kehtib aluslepingu artikli 108 lõike 3 kohane teavitamiskohustus, kui abi kokku ületab punkti 37 alapunktis c sätestatud teavitamiskünnise.

3.1. **Abi investeerimiseks põllumajandustoodete mittepõllumajandustoodeteks ümbertöötlemisse või puuvilla tootmisesse või mittepõllumajandusliku tegevuse loomisesse ja arendamisse**

640) Komisjon peab abi investeerimiseks põllumajandustoodete mittepõllumajandustoodeteks ümbertöötlemisse või puuvilla tootmisesse või mittepõllumajandusliku tegevuse loomisesse ja arendamisse aluslepingu artikli 107 punkti 3 alapunkti c alusel kokkusobivaks siseturuga, kui täidetud on käesolevate suuniste ühised hindamis põhimõtted, käesolevate suuniste II osa 3. peatüki suhtes kehtivad üldsätted ja järgmised tingimused.

641) Kõnealuse meetme raames antav abi hõlmab materiaalsesse ja/või immateriaalsesse varasse tehtavat investeeringut.

642) Käesolevat jagu kohaldatakse abi suhtes, mida antakse:

- a) põllumajandustoodete töötlemiseks, kus töötlusprotsessi tulemus on mittepõllumajanduslik toode;
- b) puuvilla tootmiseks, kaasa arvatud lõugutamine;
- c) investeeringuteks mittepõllumajanduslikku tegevusse, mida antakse põllumajandustootjatele või põllumajandustootja majapidamise liikmetele, kes mitmekesistavad oma tegevusvaldkonda mittepõllumajandusliku tegevusega, samuti maapiirkondade mikro- ja väikeettevõtjatele ning füüsilistele isikutele.

3.2. Abi põhiteenuste ja küla uuendamise edendamiseks maapiirkondades

643) Komisjon peab abi põhiteenuste⁽⁸⁸⁾ ja küla uuendamise edendamiseks maapiirkondades aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktide c ja d alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, käesolevate suuniste II jao 3. peatüki suhtes kehtivad üldsätted ja järgmised tingimused.

644) Käesoleva meetme kohane abi hõlmab järgmist:

- a) maapiirkondade omavalitsuste ja külade arengut ja nende põhiteenuseid käsitlevate kavade ning Natura 2000 alade või muude kõrge loodusliku väärtusega alade kaitse- ja majandamiskavade koostamine ja ajakohastamine;
- b) punkti 35 alapunktis 48 määratletud investeeringud igat liiki väiketaristute loomisse, tõhustamisse või laiendamisse, v.a investeeringud taastuvatesse energiaallikatesse ja energia säästmisse ning lairibataristusse;
- c) investeeringud maaelanikkonnale ettenähtud kohalike põhiteenuste (sealhulgas vaba aja tegevus ja kultuur) loomisesse, tõhustamisse või laiendamisse ning nendega seotud taristusse;
- d) investeeringud puhkemajanduse taristu avalikku kasutusse, turismiteabesse ja väikesemahulisse turismi taristusse;
- e) uuringud ja investeeringud, mis on seotud külade, loodusmaastike ja kõrge loodusliku väärtusega alade kultuuri- ja looduspärandi säilitamise, taastamise ja selle kvaliteedi parandamisega, sealhulgas sotsiaal-majanduslikud aspektid, samuti keskkonnateadlikkusega seotud tegevused;
- f) investeeringud, mille eesmärk on maapiirkonna asulate sees või läheduses toimuva tegevuse ümberpaigutamine ning nende piirkondades sees või läheduses asuvate hoonete või teiste rajatiste ümberehitamine, et parandada asula elukvaliteeti ja parandada keskkonnategevuse tulemuslikkust.

645) Käesoleva meetme kohased investeeringud on rahastamiskõlblikud, kui asjakohased toimingud tehakse kooskõlas maapiirkondade omavalitsuste ja külade arengut ja nende põhiteenuseid käsitlevate kavadega (kui sellised kavad on olemas) ning on kooskõlas mis tahes asjakohase kohaliku arengu strateegiaga.

646) Punkti 644 alapunktis e osutatud abi antakse pärandi jaoks, mille liikmesriigi pädevad asutused on ametlikult tunnistanud kultuuri- või looduspärandiks.

⁽⁸⁸⁾ Aluslepingu artiklid 107, 108 ja 109 kehtivad maapiirkondades põhiteenuste tagamiseks antava abi suhtes niivõrd, kui niivõrd need kujutavad riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, võttes lisaks arvesse komisjoni tulevases abi mõistet käsitlevas teatises esitatud riigiabi tõlgendust.

Rahastamiskõlblikud kulud

647) Rahastamiskõlblikud on järgmised kulud:

- a) kulud seoses maapiirkondade arengut ja nende põhiteenuseid ja muid kõrge loodusliku väärtusega alasid käsitlevate kavade koostamise ja ajakohastamisega;
- b) investeerimiskulud materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse;
- c) kulud seoses kultuuri- ja looduspärandi, loodusmaastiku ja kõrge loodusliku väärtusega alade säilitamist käsitlevate uuringute koostamisega; kulud seoses keskkonnateadlikkusega seotud tegevustega;
- d) kapitaaltööd võivad samuti olla rahastamiskõlblikud punkti 644 alapunkti e kohaselt.

Abi osakaal

648) Punkti 644 alapunktide a ja b kohaste tegevuste puhul ei ületa abi osakaal 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

649) Punkti 644 alapunktide c, d ja e kohaste tegevuste puhul ei ületa abi osakaal 100 % rahastamiskõlblikest kuludest. Netotulu tuleb rahastamiskõlblikest kuludest maha arvata eelnevalt või tagasinõude mehhanismi kaudu.

650) Punkti 644 alapunktis f osutatud tegevuse puhul ei ületa abi osakaal järgmist:

- a) kui tegevuse ümberpaigutamine või hoonete või muude rajatiste ümberehitamine sisaldab olemasolevate rajatiste demonteerimist, teisaldamist ja taaspüstitamist: 100 % sellise tegevuse tegelikest kuludest;
- b) kui tegevuse ümberpaigutamise või hoonete ümberehitamisega kaasneb lisaks punkti 650 alapunktis a osutatud olemasolevate rajatiste demonteerimisele, teisaldamisele ja taaspüstitamisele rajatiste ajakohastamine või tootmisvõimsuse suurenemine: punktis 638 ette nähtud investeerimisabi osakaal, võttes arvesse kulusid rajatiste ajakohastamiseks või tootmisvõimsuse suurendamiseks.

651) Punkti 650 alapunkti b tähenduses ei peeta ajakohastamisega seotuks olemasoleva hoone või rajatise asendamist uue ajakohastatud hoone või masinaga ilma tootmise iseloomu või kasutatavat tehnoloogiat põhjalikult muutmata.

3.3. Stardiabi põllumajandusega mitteseotud ettevõtlustegevuseks maapiirkondades

652) Komisjon loeb stardiabi põllumajandusega mitteseotud ettevõtlustegevuseks maapiirkondades aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, käesolevate suuniste II jao 3. peatüki suhtes kehtivad üldsätted ja järgmised tingimused.

653) Abi võib anda põllumajandustootjatele või põllumajandustootja majapidamise liikmetele, kes mitmekesistavad oma tegevusvaldkonda mittepõllumajandusliku tegevusega, ning mikro- ja väikeettevõtjatele ning füüsilistele isikutele maapiirkondades. Abi võib anda ka maapiirkondade keskmise suurusega ettevõtjatele ja suurettevõtjatele, eesmärgiga soodustada ettevõtte juhtimis-, asendus- ja nõustamisteenuste, samuti metsanduslaste nõustamisteenuste loomist, sealhulgas määruse (EL) nr 1306/2013 artiklites 12–14 osutatud põllumajandusettevõtete nõustamise süsteemi loomist.

654) Abi eeltingimus on äriplaani esitamine. Äriplaani rakendamine peab algama üheksa kuu jooksul alates toetuse andmist käsitleva otsuse kuupäevast.

655) Äriplan peab sisaldama vähemalt järgmist kirjeldust:

- a) abitaotleja algne majanduslik olukord;
- b) abitaotleja vahe-eesmärgid ja eesmärgid uue tegevuse arendamisel;
- c) abitaotleja tegevuse arendamiseks vajalike meetmete (investeeringud, koolitused, nõustamine või muu tegevus) üksikasjalik kirjeldus.

- 656) Abi tuleb maksta välja vähemalt kahes osas maksimaalselt viie aasta jooksul. Osade summa võib järk-järgult väheneda. Abisumma viimase osa maksmine sõltub äriplaani nõuetekohasest rakendamisest.
- 657) Abisumma kindlaksmääramisel võtavad liikmesriigid arvesse ka programmiga hõlmatud ala sotsiaal-majanduslikku olukorda.

Abisumma

- 658) Abisumma on kuni 70 000 eurot ettevõtja kohta. Liikmesriigid peavad kindlaks määrama abi summa, võttes arvesse ka asjaomase piirkonna sotsiaal-majanduslikku olukorda.

3.4. Põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste täitmiseks muudele maahaldajatele ja põllumajandussektoris mittetegutsevatele maapiirkondade ettevõtjatele antav abi

- 659) Komisjon loeb põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste täitmiseks muudele maahaldajatele ja põllumajandussektoris mittetegutsevatele maapiirkondade ettevõtjatele antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevate suuniste ühised hindamis põhimõtted, käesolevate suuniste II jao 3. peatüki suhtes kehtivad üldsätted ja järgmised tingimused.
- 660) Abi eraldatakse vastavalt käesolevate suuniste II osa punktis 1.1.5.1. sätestatud asjaomastele tingimustele, millele lisaks kohaldatakse järgmisi muude maahaldajatega seotud erisätteid.
- 661) Põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste täitmiseks maapiirkondades võib anda abi põllumajandussektoris tegutsevate ettevõtjate või muude maahaldajate rühmadele, kes teevad vabatahtlikult toiminguid, mis sisaldavad ühte või enamat põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostust põllumajandusmaal, mille määravad kindlaks liikmesriigid, sealhulgas, kuid mitte ainult, käesolevate suuniste punkti 35 alapunktis 50 määratletud põllumajandusmaal.
- 662) Põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste täitmiseks võib anda ka muudele maahaldajatele või muudele maahaldajate rühmadele, kui see on keskkonnanägemuste saavutamise seisukohast põhjendatud.
- 663) Põllumajandussektoris mittetegutsevatele maapiirkondade ettevõtjatele võib anda abi põllumajanduse geneetiliste ressursside säilitamiseks ja säästvaks kasutamiseks ning arendamiseks tehtavate toimingute jaoks, mis ei kuulu käesolevate suuniste II osa jao 1.1.5.1 punktide 208–219 reguleerimisalasse.

3.5. Natura 2000 aladega seotud ebasoodsate tingimuste hüvitamiseks muudele maahaldajatele antav abi

- 664) Komisjon loeb Natura 2000 aladega seotud ebasoodsate tingimuste hüvitamiseks muudele maahaldajatele antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevate suuniste ühised hindamis põhimõtted, käesolevate suuniste II jao 3. peatüki suhtes kehtivad üldsätted ja järgmised tingimused.
- 665) Muudele maahaldajatele võib anda abi ainult nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 666) Abi võib anda selleks, et hüvitada muude maahaldajate kantud lisakulusid ja saamata jäänud tulu, mis on tingitud ebasoodsatest tingimustest asjaomastel aladel seoses elupaikade direktiivi ja linnukaitse direktiivi rakendamisega.
- 667) Rahastamiskõlblikud on üksnes järgmiste maa-alade suhtes võetud meetmed:
- elupaikade direktiivi ja linnukaitse direktiivi kohaselt määratud Natura 2000 põllumajandusmaa;
 - muud piiritletud looduskaitsealad, millel põllumajandustootmisele kohaldatakse keskkonnapiiranguid seoses elupaikade direktiivi artikli 10 rakendamisega.

Abisumma

668) Abi on piiratud järgmiste summadega: kõige rohkem 500 eurot hektari kohta aastas esialgsel perioodil, mis ei ületa viit aastat; pärast seda kõige rohkem 200 eurot hektari kohta aastas. Erandjuhtudel võib 500 euro ja 200 euro suurust summat suurendada, võttes arvesse erilisi asjaolusid, mida tuleb põhjendada.

3.6. Abi teadmussiirde ja teabemeetmete edendamiseks maapiirkondades

669) Komisjon peab abi teadmussiirde ja teabemeetmete edendamiseks maapiirkondades aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, suuniste II osa 3. peatüki suhtes kehtivad üldsätted ja järgmised tingimused.

670) Kõnealuse meetme kohane abi hõlmab kutseõpet ja oskuste omandamise meetmeid (sealhulgas koolituskursused, õpikojad ja juhendamine), tutvustustegevusi ja teabemeetmeid. Abi võib anda ka II osa jaos 1.1.10.2 ja jagudes 2.5 ja 3.7 osutatud nõustamisteenustega seotud nõustajate koolitamiseks.

671) Abi võib anda toidusektoris tegutsevatele isikutele, muudele maahaldajatele kui põllumajandussektoris tegutsevatele ettevõtjatele ja VKEdele maapiirkondades. Abi nõustajate koolitamiseks võidakse anda ka maapiirkondade suurettevõtjatele.

672) Abi võib anda järgmiste rahastamiskõlblike kulude katmiseks:

a) teadmussiirde või teabemeetme korraldamise ja läbiviimise kulud;

b) tutvustusprojektidele antav abi võib hõlmata ka vajalikke investeeringukulusid;

c) osalejate reisi- ja majutuskulud ning päevarahad.

673) Punkti 672 alapunktides a ja b osutatud abi ei hõlma otsetoetusi abisaajatele. Abi makstakse koolitusteenuse pakkujale või muu teadmussiirde ja teabemeetmete osutajale.

674) Abi on objektiivselt määratud tingimuste alusel kättesaadav kõigile asjaomasel maapiirkonnas aktiivsetele abikõlblikele ettevõtjatele.

675) Teadmussiiret ja teabemeetmeid osutavatel asutustel peavad olema kõnealuse ülesande täitmiseks piisav suutlikkus personali erialase ettevalmistuse ja korrapärase koolituse näol.

Abi osakaal

676) Abi osakaal peab olema kuni 50 % rahastamiskõlblikest kuludest suurettevõtjate puhul, kuni 60 % keskmise suurusega ettevõtjate puhul ja kuni 70 % mikro- ja väikeettevõtjate puhul. Nõustajate koolituse abi ülemäär on 200 000 eurot kolme aasta kohta.

3.7. Abi maapiirkondade nõustamisteenustele

677) Komisjon peab abi nõustamisteenuste osutamiseks maapiirkondades aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, suuniste II osa 3. peatüki suhtes kehtivad üldsätted ja järgmised tingimused.

678) Abi eesmärk on aidata muudel maapiirkondade maahaldajatel ning VKEdele kasutada nõustamisteenuseid oma ettevõtte ja/või investeeringu majandusliku ja keskkonnanalase tulemuslikkuse ning kliimasõbralikkuse ja vastupanuvõime parandamiseks.

679) Maapiirkondade väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate nõustamine võib hõlmata abisaaja majandus- ja keskkonnategevuse tulemuslikkusega seotud küsimusi.

- 680) Maapiirkondade muude maahaldajate nõustamine peab katma vähemalt ühe käesolevate suuniste II osa jao 1.1.10.2 punktis 301 sätestatud elementidest. See võib katta ka muid küsimusi, nagu on osutatud punktis 302.
- 681) Abi ei hõlma otsemakseid abisaajatele. Abi antakse nõustamisteenuse osutajatele.
- 682) Nõustamisteenuse osutamisel peavad nõustamisteenuste osutajad järgima määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 13 lõikes 2 osutatud andmete avalikustamata jätmisega seotud kohustusi.
- 683) Õigustatud juhtudel ja vajaduse korral võib osaliselt nõustada rühmiti, võttes samal ajal arvesse nõustamisteenuste üksikkasutajate olukorda.

Abi osakaal

- 684) Abisumma on kuni 1 500 eurot nõustamisjuhu kohta.

3.8. Aktiivsetele põllumajandustootjatele puuvilla või toiduainete kvaliteedikavadega liitumiseks antav abi

- 685) Komisjon loeb aktiivsetele põllumajandustootjatele puuvilla või toiduainete kvaliteedikavadega liitumiseks antava abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, suuniste II osa 3. peatüki suhtes kehtivad üldsätted ja järgmised tingimused.
- 686) Abi antakse aktiivsele põllumajandustootjale mõne järgmist liiki kvaliteedikavaga liitumiseks:
- a) liidu õigusaktidega kehtestatud puuvilla või toiduainete kvaliteedikava;
 - b) puuvilla või toiduainete kvaliteedikavad, mille puhul liikmesriigid on kinnitanud vastavust järgmistele kriteeriumidele:
 - i) kõnealuse kvaliteedikava raames toodetud lõpptoote eripära peab tulenema selgetest kohustustest, millega tagatakse:
 - toote eritunnused või
 - eripärane kasvatamis- või tootmismeetod või
 - lõpptoote kvaliteet, mis on inimeste, loomade või taimede tervise, loomade heaolu või keskkonnakaitse seisukohast oluliselt parem kui see, mida nõutakse kaubandusstandarditega;
 - ii) kvaliteedikava peab olema avatud kõigile tootjatele;
 - iii) kvaliteedikava peab sisaldama siduvaid lõpptoote spetsifikatsioone ja nendele spetsifikatsioonidele vastavust kontrollib avaliku sektori asutus või sõltumatu kontrolliasutus;
 - iv) kvaliteedikava peab olema läbipaistev ja tagab põllumajandustoodete täieliku jälgitavuse;
 - c) põllumajandustoodete vabatahtliku sertifitseerimise süsteemid, mille kohta liikmesriigid kinnitavad, et need vastavad põllumajandustoodete vabatahtliku sertifitseerimise süsteemide haldamist käsitlevate liidu parimate tavade suunistele.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 687) Abi antakse iga-aastase stimuleeriva maksena, mille suurus määratakse kindlaks vastavalt toetatavates kavades osalemisest tulenevate püsikulude tasemele.
- 688) Abi antakse maksimaalselt viie aasta jooksul.

Abisumma

- 689) Abi suurus on kuni 3 000 eurot abisaaja kohta aastas.

3.9. Abi kvaliteedikavaga hõlmatud puuvilla ja toiduainete teavitamis- ja müügi edendusemeetmete jaoks

- 690) Komisjon peab abi kvaliteedikavaga hõlmatud puuvilla ja toiduainete teavitamis- ja müügi edendusemeetmete jaoks aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, suuniste II jao 3. peatüki suhtes kehtivad üldsätted ja järgmised tingimused.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 691) Abi võib anda käesolevate suuniste II osa jao 3.8 alusel abi saanud kvaliteedikavaga hõlmatud puuvilla ja toiduainete teavitamis- ja müügi edendusemeetmete jaoks.
- 692) Abi võib anda teavitamis- ja müügi edendusemeetmeid rakendavatele tootjarühmadele.
- 693) Abi peab katma tegevuse kulud, millel on järgmised tunnused:
- a) tegevus, millega ärgitatakse tarbijaid ostma kvaliteedikavaga hõlmatud toiduaineid või puuvilla;
 - b) tegevus, millega juhitakse tähelepanu toiduainete või puuvilla erilistele omadustele või eelistele, eelkõige kvaliteedile, erilisele tootmismeetodile, kõrgetele loomade heaolu standarditele ja keskkonnahoidlikkusele ning see on seotud asjaomase kvaliteedikavaga.
- 694) Punktis 693 osutatud tegevus ei ärgita tarbijaid ostma toiduainet või puuvilla selle päritolu pärast, v.a toiduaine või puuvill, mis on hõlmatud määruse (EL) nr 1151/2012 II jaotises käsitletud kvaliteedikavadega.
- 695) Toiduaine või puuvilla päritolu võib siiski ära märkida, kuid tingimusel, et seda ei ole põhisõnumist enam rõhutatud.
- 696) Konkreetsete ettevõtjate või kaubamärkide edendamiseks seotud teavitamis- ja müügi edendustegevus rahastamiskõlblik ei ole.
- 697) Rahastamiskõlblikud on ainult siseturul rakendatavad teavitamis- ja müügi edendusemeetmed.

Abi osakaal

- 698) Abi osakaal on kuni 70 % rahastamiskõlblikest kuludest.

3.10. Abi koostöö tegemiseks maapiirkondades

- 699) Komisjon peab abi koostöö tegemiseks maapiirkondades aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, suuniste II osa 3. peatüki suhtes kehtivad üldsätted ja järgmised tingimused.

- 700) Abi antakse selleks, et edendada koostöövorme põllumajandussektoris tegutsevate ettevõtjate, toiduahelas aktiivsete ettevõtjate ning muude põllumajanduspoliitika eesmärkide ja prioriteetide saavutamisele kaasa aitavate osaliste vahel, sealhulgas tootjarühmad, kooperatiivid ja kutsealadevahelised organisatsioonid, kui koostöö edendab maaelu arengut.
- 701) Koostöös peaks osalema vähemalt kaks üksust ning koostöö peaks hõlmama eelkõige järgmist:
- koostöö lähenemisviisid;
 - klastrite ja võrgustike loomine;
 - põllumajanduse tootlikkuse ja säästvusega tegelevate Euroopa innovatsioonipartnerluse tööühmade loomine ja tegevus, nagu on määratletud määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 56.
- 702) Abi võib anda järgmise tegevusega seotud koostööle:
- katseprojektid;
 - toiduainesektoris uute toodete, tavade, töötlemise ja tehnoloogia arendamine;
 - koostöö väikeettevõtjate vahel, et korraldada ühiseid tööprotsesse ning jagada vahendeid ja ressursse, ning maaturismiga seotud turismiteenuste arendamine ja/või turustamine;
 - horisontaalne ja vertikaalne koostöö tarneahelas osalejate vahel lühikeste tarneahelate ja kohalike turgude loomiseks ja arendamiseks;
 - kohaliku tasandi müügiarendustegevus lühikeste tarneahelate ja kohalike turgude edendamiseks;
 - kliimamuutuste leevendamiseks või kliimamuutustega kohanemiseks võetud ühismeetmed;
 - keskkonnaprojektide ja kasutusel olevate keskkonnatavade ühine käsitus, sealhulgas tõhus veemajandus, taastuvenergia kasutamine ja põllumajandusmaastiku säilitamine;
 - tarneahelas osalejate vaheline horisontaalne ja vertikaalne koostöö toiduainete ja energia tootmises ning tööstuslikus töötlemises kasutatava biomassi säästval kättesaadavaks tegemisel;
 - ELi ühe või mitme maaelu arengu prioriteediga seotud muude kui määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 2 punktis 19 osutatud kohaliku arengu strateegiate rakendamine, eelkõige muude kui määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 32 lõike 2 punktis b osutatud avaliku sektori ja erasektori partnerite rühmade poolt;
 - põllumajandustegevuse mitmekesistamine tervishoiu, sotsiaalse integratsiooni, kogukonna toetatud põllumajanduse ning keskkonna- ja toitumisalase haridusega seotud tegevuse kaudu.
- 703) Abi klastrite ja võrgustike loomiseks võib anda üksnes hiljuti moodustatud või enda jaoks uut tegevust alustavatele klastritele ja võrkudele.
- 704) Abi, mis hõlmab punkti 702 alapunkti a kohaseid katseprojekte ja punkti 702 alapunkti b kohast uute toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiate arendamist toiduainesektoris, võib anda ka üksikettevõtjale, kui selline võimalus on ette nähtud maaelu arengu programmis. Punkti 702 alapunktis a osutatud katseprojektide ning punktis 702 alapunktis b osutatud üksikosalejate tegevuse tulemusi levitatakse.

- 705) Punkti 702 alapunktides d ja e osutatud abi lühikeste tarneahelate loomiseks ja arendamiseks antakse ainult tarneahelatele, mis hõlmavad kõige rohkem ühte vahendajat põllumajandustootja ja tarbija vahel.
- 706) Selle jao kohane abi on kooskõlas konkurentsioiguse asjaomaste sätetega, eelkõige aluslepingu artiklitega 101 ja 102.
- 707) Abi andmine piirdub maksimaalselt seitsme aastaga, välja arvatud kollektiivsed keskkonnaprojektid nõuete kohaselt põhjendatud juhtudel.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 708) Abi võib anda järgmiste rahastamiskõlblike kulude katmiseks:
- a) asjaomase piirkonna uuringute ja teostatavusuuringute kulud ning äriplaani või muu kui määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 33 osutatud kohaliku arengustrateegia koostamise kulud;
 - b) asjaomase ala elavdamine, et teostada kollektiivset territoriaalprojekti või projekti, mille peab läbi viima määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 56 osutatud põllumajanduse tootlikkuse ja jätkusuutlikkusega tegelev Euroopa innovatsioonipartnerluse tööühm; klastrite puhul võib elavdamine hõlmata ka võrgustike loomist liikmete vahel ning uute liikmete värbamist;
 - c) koostööga seotud jooksvad kulud, nagu näiteks koordinaatori töötasu;
 - d) ärikava rakendamisega seotud eriprojekti, keskkonnakava, muu kui määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 29 osutatud kohaliku arengustrateegia või innovatsiooni arendamisega seotud otsesed kulud, sealhulgas testimine;
 - e) müügiedendusmeetmete kulud.
- 709) Punkti 708 alapunktis d osutatud investeeringutega seotud otsesed kulud on piiratud investeerimisabi rahastamiskõlblike kuludega punktides 635 ja 636 osutatud viisil ning peavad olema kooskõlas punkti 634 eritingimustega.

Abi osakaal

- 710) Punkti 708 alapunktides a, b, c ja e osutatud rahastamiskõlblike kulude puhul ei tohi abi osakaal ületada 50 %.
- 711) Abi osakaal punkti 708 alapunkti d kohaste otseste kulude puhul ei ole suurem kui käesolevate suuniste punktis 638 nimetatud kulude puhul, sisaldades suurte investeerimisprojektide abi ülemmäära vähendamist. Investeerimispiirkonnas kohaldatav abi osakaal kehtib koostööprojekti osalevate kõigi abisaajate suhtes. Kui investeering hõlmab kahte või enam piirkonda, on abi ülemmäär võrdne abi määraga, mida kohaldatakse suurimate rahastamiskõlblike kuludega piirkonna suhtes.
- 712) Punkti 708 alapunktis d osutatud investeeringutega seotud otseste kulude suhtes kehtib punktis 639 osutatud teavitamiskünnis.

3.11. Abi ühisfondide moodustamiseks

- 713) Komisjon peab abi ühisfondide moodustamiseks aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on käesolevates suunistes sätestatud ühised hindamis põhimõtted, suuniste II osa 3. peatüki suhtes kehtivad üldsätted ja järgmised tingimused.

- 714) Asjaomane ühisfond peab:
- olema pädevate ametiasutuste poolt akrediteeritud vastavalt siseriiklikele õigusaktidele;
 - tagama fondi sisse- ja väljamaksete läbipaistvuse;
 - kasutama selgeid eeskirju mis tahes tekkinud võla eest vastutuse määramise suhtes;
 - andma põllumajandussektoris tegutsevatele ettevõtjatele rahalisi vahendeid käesolevate suuniste II osa jagudes 1.2.1.2 ja 1.2.1.3 täpsustatud loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, loomahaigustest või taimekahjuritest ja/või keskkonnakahjustusest tekkinud kahjude hüvitamiseks.
- 715) Liikmesriigid määravad kindlaks ühisfondide loomise ja haldamise eeskirjad, eelkõige hüvitiste maksmise ning kõnealuste eeskirjade haldamise ja järgimise järelevalve kohta. Liikmesriigid tagavad, et rahastamiskorras nähakse ette karistused põllumajandusettevõtja poolse hooletuse juhtudel.

Rahastamiskõlblikud kulud

- 716) Eespool nimetatud abi võib kasutada ainult ühisfondi moodustamisega seotud halduskulude katteks, jaotuna mitte rohkem kui kolmele aastale selliselt, et see iga aastaga väheneb. Liikmesriigid võivad piirata abi raames rahastamiskõlblike kulusid fondile ülempiiri seadmisega.
- 717) Algne aktsiakapital rahastamiskõlblik ei ole.

Abi osakaal

- 718) Abi osakaal on kuni 65 % rahastamiskõlblikest kuludest.

III OSA. MENETLUSKÜSIMUSED

1. Abikavade kestus ja hindamine

- 719) Järgides oma varasemates suunistes sätestatud tava ning tagamaks kõigi olemasolevate abikavade läbipaistvuse ja korrapärase läbivaatamise, lubab komisjon ainult piiratud kestusega abikavasid. Kavade kestust, mis hõlmavad riigiabi meetmeid, mida saab kaasfinantseerida ka nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 kohaselt EAFRD vahenditest, tuleks piirata vastavalt programmiperioodi 2014–2020 kestusega. Kui see on liidu õigusaktidega lubatud ja kooskõlas käesolevate suuniste tingimustega, võivad liikmesriigid võtta määruse (EL) nr 1305/2013 ja selle rakendusmääruse alusel ka edaspidi uusi kohustusi maaelu arengu valdkonnas. Sel juhul kohaldab komisjon käesolevaid suuniseid ka uute kohustuste suhtes. Muid abikavasid ei tohi kohaldada kauem kui seitse aastat.
- 720) Selleks et täiendavalt tagada konkurentsi ja kaubanduse moonutamise piiramist, võib komisjon nõuda, et teatavad kavad oleksid piiratud kestusega (neli aastat või vähem) ja neile tehtaks punktis 40 osutatud hindamine. Hindamisi viiakse läbi nende kavade puhul, kus on eriliselt suur konkurentsimoontuste oht, see tähendab oht, mis võib konkurentsi oluliselt piirata või moonutada, kui nende rakendamist õigel ajal läbi ei vaadata.
- 721) Võttes arvesse hindamise eesmärgi ja vältimaks liikmesriikide ülemäärast koormamist seoses väiksemate abisummadega, kohaldatakse hindamist üksnes suure eelarvega abikavade suhtes, millel on uudseid omadusi või kui on ette näha märkimisväärseid muutusi turul, tehnoloogias või õiguslikus raamistikus. Hindamise peab läbi viima riigiabi andvast asutusest sõltumatu ekspert ühise meetodika alusel ja selle tulemused avalikustatakse. Liikmesriigid peavad koos abikavaga teatavaks tegema hindamiskava projekti, mis moodustab lahutamatu osa komisjoni hinnangust kavale.

- 722) Abikavade puhul, mis on grupierandi määru reguleerimisalast välja arvatud üksnes nende suure eelarve tõttu, hindab komisjon nende kokkusobivust üksnes hindamiskava alusel.
- 723) Hindamise tulemused esitatakse komisjonile aegsasti, et oleks võimalik hinnata abikava võimalikku pikendamist, ja igal juhul abikava lõppedes. Kõigi järgnevate samalaadse eesmärgiga abimeetmete puhul tuleb arvesse võtta kõnealuse hindamise tulemusi.

2. Läbivaatamisklausel

- 724) II osa jagude 1.1.5.1, 1.1.5.2, jao 1.1.8 ja jagude 2.3 ja 3.4 kohaselt teostatavate toimingute puhul nähakse ette läbivaatamisklausel, et tagada toimingute kohandamine kõnealustes jagudes osutatud asjakohaste kohustuslike standardite, nõuete või kõnealustes jagudes osutatud kohustuste muutmise puhul, mis on kõnealustest standarditest ja nõuetest rangemad.
- 725) II osa jagude 1.1.5.1 ja 1.1.5.2, jao 1.1.8 ning jagude 2.3 ja 3.4 kohaselt teostatavate toimingute puhul, mis kestavad kauem kui maaelu arengu programmiperiood 2014–2020, tuleks ette näha läbivaatamisklausel, et tagada toimingute kohandamine järgmise programmiperioodi õigusraamistikuga.
- 726) Kui punktis 724 ja 725 osutatud kohandustest ei peeta kinni ja abisaaja neid ei rakenda, siis kohustus aegub ja abisummat tuleks vähendada abisummani, mis vastab perioodile enne kohustuse aegumist.

3. Aruandlus ja järelevalve

- 727) Kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 659/1999⁽⁸⁹⁾ ja komisjoni määrusega (EÜ) nr 794/2004⁽⁹⁰⁾ ja nende hilisemate muudatustega peavad liikmesriigid esitama komisjonile aastaaruandeid.
- 728) Aastaaruanne peab sisaldama järgmist teavet:
- a) asjaomased loomahaigused või taimekahjurid jao 1.2.1.3 kohaselt;
 - b) meteoroloogiline teave loodusõnnetusega võrreldava ebasoodsa ilmastikutingimuse liigi, toimumisaja, suhtelise ulatuse ja toimumiskoha kohta vastavalt jagudele 1.2.1.1 ja 1.2.1.2.
- 729) Komisjonil on õigus nõuda iga juhtumi puhul eraldi lisateavet olemasolevate abikavade kohta, kui see on vajalik asutamislepingu artikli 108 lõikest 1 tulenevate kohustuste täitmise võimaldamiseks.
- 730) Liikmesriigid peavad tagama, et säilitatakse üksikasjalik dokumentatsioon kõikide abi andmist hõlmavate meetmete kohta. Sellised andmed peavad sisaldama kogu teavet, mis on vajalik selleks, et näidata käesolevates suunistes kehtestatud tingimuste, vajaduse korral rahastamiskõlblike kulude ja lubatud abi ülemmäära suhtes kehtestatud tingimuste täitmist. Kõnealuseid andmeid tuleb säilitada abi andmise kuupäevast alates kümne aasta jooksul ning need tuleb nõudmise korral komisjonile esitada.

4. Suuniste kohaldamine

- 731) Komisjon kohaldab käesolevaid suuniseid alates 1. juulist 2014.
- 732) Komisjon kohaldab käesolevaid suuniseid kõikide teatatud abimeetmete suhtes, mille kohta ta peab tegema otsuse pärast 1. juulist 2014, isegi kui abist on teatatud enne kõnealust kuupäeva. Heakskiidetud abikavade alusel antavat üksikabi, millest on komisjonile teatatud lähtuvalt kohustusest teatada sellisest abist eraldi, hinnatakse siiski suuniste alusel, mida kohaldatakse abikava suhtes, millel üksikabi põhineb.
- 733) Ebaseaduslikku abi hinnatakse kooskõlas abi andmise kuupäeval kehtinud eeskirjadega. Ebaseaduslike abikavade alusel antud üksikabi hinnatakse suuniste alusel, mida kohaldatakse kõnealuse ebaseadusliku abikava suhtes ajal, mil üksikabi anti.

⁽⁸⁹⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 659/1999, 22. märts 1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.3.1999, lk 3).

⁽⁹⁰⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 794/2004, 21. aprill 2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (ELT L 140, 30.4.2004, lk 1).

734) Endised ühenduse suunised riigiabi kohta põllumajandus- ja metsasektoris aastateks 2007–2013 tunnistatakse kehtetuks käesolevate suuniste jõustumise kuupäevast. EAFRD kaasrahastatavad maaelu arengu meetmed: kui liidu õigusaktidega on lubatav ja kooskõlas maaelu arengu eeskirjades sätestatud tingimustega, võivad liikmesriigid võtta ka edaspidi uusi kohustusi endiste suuniste alusel riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013 kooskõlas selle punktiga 189⁽⁹¹⁾.

5. **Ettepanekud asjakohaste meetmete kohta**

735) Kooskõlas aluslepingu artikli 108 lõikega 1 teeb komisjon ettepaneku, et liikmesriigid viiksid oma olemasolevad abikavad vastavusse käesolevate suunistega hiljemalt 30. juuniks 2015. Seoses kõnealuse tähtajaga kohaldatakse järgmisi erandeid:

- a) olemasolevad abikavad, mille kohta on komisjon kooskõlas määrusega (EÜ) nr 1857/2006 teinud kokkusobivuse hindamise vastavalt ühenduse suunistele riigiabi kohta põllumajandus- ja metsasektoris aastateks 2007–2013, peavad vastama käesolevatele suunistele hiljemalt 1. jaanuaril 2015;
- b) põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013 ette nähtud riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste peatükis IV.E. osutatud ELi ja riiklikele standarditele vastamise abikavad tuleb lõpetada hiljemalt 30. juuniks 2016;
- c) Direktiivi 2003/96/EÜ kohaste maksuvabastuste ja maksuvähendustega seotud, põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013 ette nähtud riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste peatükis IV.F. osutatud abi peab vastama keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunistega 2014–2020 kehtestatud horisontaalsetele eeskirjadele hiljemalt 30. juuniks 2016, välja arvatud juhul, kui selline abi on teavitamiskohustusest vabastatud;
- d) varajast pensionile minekut toetavad olemasolevad abikavad tuleb kaotada järk-järgult hiljemalt 31. detsembriks 2018.

736) Liikmesriike kutsutakse väljendama oma selget ja tingimusteta nõusolekut esitatud asjakohaste meetmetega kahe kuu jooksul alates käesolevate suuniste avaldamisest *Euroopa Liidu Teatajas*. Vastuse puudumise korral eeldab komisjon, et liikmesriik ei ole väljapakutud meetmetega nõus.

6. **Kehtivuse kaotamine**

737) Käesolevaid suuniseid kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2020. Komisjon võib otsustada mis tahes ajal käesolevaid suuniseid muuta või need läbi vaadata, kui see osutub vajalikuks konkurentsipoliitikaga seotud põhjustel või selleks, et võtta arvesse ELi muid poliitikameetmeid, nagu põllumajanduse ja maaelu arengu seotud või inim- ja loomatervisega, taimekaitsega ja keskkonnapoliitikaga seotud kaalutlused, ning rahvusvahelisi kohustusi või mis tahes muul põhjendatud juhul.

⁽⁹¹⁾ 19. novembril 2013 muudetud kujul, ELT C 339, 20.11.2013, lk 1.